

Α.Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*«Διερεύνηση των όρων και συνθηκών
παροχής επιχειρηματικής
χρηματοδότησης. Η περίπτωση μιας
ελληνικής και μιας κυπριακών
συμφερόντων εμπορικής τράπεζας»*

Σπουδάστρια: Τιμωνίδου Δέσποινα
Επιβλέπων καθηγητής: Μακρής Ηλίας

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	3
1.1. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	3
1.2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	4
1.2.1. Εξωτερική συμμετοχική χρηματοδότηση	4
1.2.2. Εξωτερική μη συμμετοχική χρηματοδότηση	8
1.3. ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.....	11
1.3.1. Στρατηγικοί στόχοι	11
1.3.2. Ενδυνάμωση της εταιρικής επωνυμίας και της θέσης στην αγορά.....	12
2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	14
2.1. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	14
2.2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΘΩΣ.....	16
2.3. ΈΝΝΟΙΑ-ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	19
2.4. ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.....	19
2.5. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΙΣΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	20
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ (ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ) ΙΔΡΥΜΑΤΑ	26
3.1. ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	26
3.2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	26
3.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ	30
4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ.....	35
4.1. Η ΤΡΑΠΕΖΑ.....	35
4.1.1. Ιστορικά στοιχεία της Τράπεζας.....	36
4.1.2. Ιστορικά στοιχεία του υποκαταστήματος.....	37
4.2. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	37
4.3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	39
4.3.1. Ποιοτικά κριτήρια	39
4.3.2. Ποσοτικά κριτήρια	41
4.4. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	42
4.4.1. Ποιοτικά κριτήρια	42
4.4.2. Ποσοτικά κριτήρια	43
4.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	43
4.6. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ.....	46
4.6.1. Ενοχικές εξασφαλίσεις.....	47
4.6.2. Εμπράγματα εξασφαλίσεις.....	50
5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ.....	57
5.1. Η ΤΡΑΠΕΖΑ	57
5.1.1. Ιστορικά στοιχεία του συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου.....	59
5.1.2. Ιστορικά στοιχεία του υποκαταστήματος.....	61
5.2. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	61
5.3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	62
5.3.1. Ποιοτικά κριτήρια	62
5.3.2. Ποσοτικά κριτήρια	66
5.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	69
5.5. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ.....	74
5.5.1. Ενοχικές εξασφαλίσεις.....	75
5.5.2. Εμπράγματα εξασφαλίσεις.....	77
6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ /ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ	86
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	94
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	98

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος, η διεθνοποίηση των αγορών και η αλματώδης βελτίωση της πληροφορικής έχουν σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη ενός έντονα ανταγωνιστικού περιβάλλοντος στον τραπεζικό χώρο. Νέα προϊόντα σχεδιάζονται, νέα λειτουργικά συστήματα εφαρμόζονται σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς που διαδραματίζουν πλέον καθοριστικό ρόλο στις επιχειρηματικές αποφάσεις των τραπεζών.

Οι χρηματοδοτήσεις ήταν και παραμένουν στο επίκεντρο της τραπεζικής δραστηριότητας, δεδομένου ότι αποτελούν την κινητήρια δύναμη για τον επιχειρηματικό κόσμο.

Συγκεκριμένα το θέμα με το οποίο θα ασχοληθούμε στη παρούσα εργασία είναι το εξής: «Διερεύνηση των όρων και συνθηκών παροχής επιχειρηματικής χρηματοδότησης. Η περίπτωση μιας ελληνικής και μιας κυπριακών συμφερόντων εμπορικής τράπεζας».

Στο 1^ο κεφάλαιο της μελέτης μας αναλύονται οι πηγές χρηματοδότησης γενικότερα και γίνεται μια πρώτη προσέγγιση των τραπεζικών ιδρυμάτων ως μια από τις βασικότερες πηγές χρηματοδότησης.

Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα και διεθνώς. Αναλύεται ο ορισμός της τράπεζας και οι γενικές αρχές της πιστοδοτικής πολιτικής της. Επίσης αναφέρονται ορισμένες βασικές τραπεζικές εργασίες.

Στο 3^ο κεφάλαιο εξετάζουμε αναλυτικά τα κριτήρια που λαμβάνει υπόψη μια τράπεζα όπως επίσης και τη μέθοδο αξιολόγησης που αυτή ακολουθεί προκειμένου να χρηματοδοτήσει μια επιχείρηση.

Στο 4^ο κεφάλαιο μελετάμε την Εθνική Τράπεζα. Γίνεται ιστορική αναδρομή της Τράπεζας και του υποκαταστήματος που ερευνούμε. Στην πορεία επικεντρωνόμαστε στα κριτήρια, στις εξασφαλίσεις και στις διαδικασίες που ακολουθεί για να προχωρήσει στη χρηματοδότηση μιας επιχείρησης.

Στο 5^ο κεφάλαιο μελετάμε αντίστοιχα την Τράπεζα Κύπρου.

Στο 6^ο κεφάλαιο γίνεται μια ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με βάση διαγράμματα.

Στο 7^ο κεφάλαιο αναλύονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα.

1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1.1. Εσωτερικές πηγές χρηματοδότησης¹

Η εσωτερική χρηματοδότηση αφορά ίδια κεφάλαια των επιχειρηματιών, τα οποία προέρχονται κυρίως από την γενικότερη οικονομική τους κατάσταση, τα έσοδα των πωλήσεων της επιχείρησης και την οικονομική τους υποστήριξη από το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον. Συγκεκριμένα:

A.) Ιδρυτές και επιχειρηματίες

Πρόκειται για τα άτομα που αποφάσισαν να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση, της οποίας την διοίκηση έχουν αναλάβει οι ίδιοι. Διαθέτουν στην επιχείρηση το σύνολο της χρηματοδότησης το οποίο μπορούν να συγκεντρώσουν, καθώς επίσης χρησιμοποιούν πολλές φορές και μη-χρηματικές συνεισφορές όπως είναι η μικρή αμοιβή και η εργασία από το σπίτι. Με τον τρόπο αυτό, προσπαθούν να μειώσουν τα λειτουργικά κόστη, στηρίζοντας την καινοτομική διαδικασία στα αρχικά της στάδια.

B.) Φίλοι και οικογένεια

Πρόκειται για βοήθεια που προσφέρουν φίλοι και οικογένεια, παρά για κάποιο είδος επένδυσης. Ο επιχειρηματίας δεν μπορεί και πρέπει να αποφεύγει να βασίζεται σε αυτήν την πηγή χρηματοδότησης, κατά την εξέλιξη της διαδικασίας της καινοτομίας. Οι ανάγκες χρηματοδότησης γίνονται ολοένα και περισσότερες ενώ η επένδυση η οποία πραγματοποιείται από αυτού του είδους την πηγή, δεν υπερβαίνει συνήθως τα 10.000 ευρώ. Επίσης, οι συγγενείς και φίλοι καθυστερούν τη δυνατότητα ανάπτυξης εμπορικών διασυνδέσεων, χρήσιμων για την επιχείρηση και για την πορεία της καινοτόμου διαδικασίας.

¹ Μακρής Η. (2006), "Συγκέντρωση Επιχειρηματικής Χρηματοδότησης", Συμπληρωματικές σημειώσεις για το μάθημα "Διαχείριση Θησαυροφυλακίου", ΤΕΙ Καλαμάτας, Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής

Γ.) Αυτοχρηματοδότηση (έσοδα από πωλήσεις)

Είναι η κατακράτηση μέρους των κερδών από τις πωλήσεις.

Βασικά πλεονεκτήματα εσωτερικής χρηματοδότησης

- Πιο εύκολα προσβάσιμη και προτιμητέα πηγή, κυρίως όσον αφορά τα πρώτα στάδια εξέλιξης ενός σχεδίου (ή επιχείρησης)
- Η διαθεσιμότητα διαφέρει, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση του επιχειρηματία-ιδιοκτήτη και την κερδοφορία της επιχείρησης
- Εμπεριέχει μικρότερο κόστος για την επιχείρηση.

1.2. Εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης²

Πρόκειται για πηγές χρηματοδότησης εκτός της επιχείρησης και διακρίνεται σε **συμμετοχική** και **μη-συμμετοχική χρηματοδότηση**, ανάλογα με το εάν συνεπάγεται παραχώρηση μεριδίων ή όχι, αντίστοιχα. Επίσης, η συμμετοχική χρηματοδότηση διακρίνεται σε **τυπική** και **άτυπη**, ανάλογα με το μέγεθος της χρηματοδότησης, την οργάνωση της διαδικασίας κ.λ.π.

1.2.1. Εξωτερική συμμετοχική χρηματοδότηση

Η εξωτερική συμμετοχική χρηματοδότηση ουσιαστικά δεν προϋποθέτει καταβολή μετρητών, αλλά απώλεια μέρους ή (φορές) και του συνόλου του ελέγχου της επιχείρησης.

² Μακρής Η. (2006), "Συγκέντρωση Επιχειρηματικής Χρηματοδότησης", Συμπληρωματικές σημειώσεις για το μάθημα "Διαχείριση Θησαυροφυλακίου", ΤΕΙ Καλαμάτας, Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής

Οι πηγές συμμετοχικής χρηματοδότησης είναι οι ακόλουθες:

A.) Επιχειρηματικοί Άγγελοι - Business Angels

Είναι συνήθως ιδιώτες, οι οποίοι κατέχουν υψηλό πλούτο, και επενδύουν είτε αυτόνομοι είτε αποτελούν μέρος ενός συνδικάτου. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση υπάρχει ένα άτομο, ο «αρχάγγελος», που φέρνει τα μέλη κοντά. Το ποσό στο οποίο κυμαίνεται η επένδυσή τους, είναι μεταξύ 15.000 και 150.000 ευρώ, όταν δραστηριοποιούνται μόνοι τους και πέραν των 250.000 ευρώ, όταν συγχρηματοδοτούν ένα έργο με άλλους, της ίδιας κατηγορίας επενδυτών.

Βασικά πλεονεκτήματα των Επιχειρηματικών Αγγέλων:

- Έχουν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους, καθώς είναι αρκετές φορές πρώην επιχειρηματίες που έχουν αποσυρθεί.
- Αποφασίζουν γρήγορα, χωρίς ιδιαίτερες γραφειοκρατικές διαδικασίες που αυξάνουν το κόστος για τον επιχειρηματία.
- Προτιμούν να επενδύουν σε τομείς όπου διαθέτουν εμπειρία.
- Είναι «υπομονετικοί επενδυτές» μιας και διατηρούν την επένδυσή τους για μεγάλο χρονικό διάστημα, συνήθως πάνω από πέντε χρόνια.
- Επενδύουν σε διάφορους κλάδους της οικονομίας, εστιάζοντας κυρίως σε επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας οι οποίες έχουν σύντομο χρόνο ανάκτησης (απόδοσης) κεφαλαίου (payback period).
- Η χρηματοδότηση που παρέχουν, μπορεί να είναι είτε μέσω της απόκτησης μεριδίων (συμμετοχική χρηματοδότηση), είτε μέσω της χορήγησης δανείου.

Βασικά μειονεκτήματα των Επιχειρηματικών Αγγέλων:

- Οι αποφάσεις τους παίρνονται με κίνητρο την ευκαιρία για μεγάλα κέρδη κεφαλαίου (30% για αρχικά στάδια και 20% για οργανωμένες και συγκροτημένες επιχειρήσεις).
- Μη-χρηματοοικονομικοί παράγοντες-κλειδιά, παίζουν πάντα ρόλο στην απόφασή τους, όπως είναι το ενδιαφέρον τους για μια συγκεκριμένη τεχνολογία.

- Οι παράγοντες στους οποίους εστιάζονται είναι η σύνθεση και η ποιότητα της διοικητικής και επιχειρηματικής ομάδας, οι προοπτικές μεγέθυνσης και το μέγεθος της αγοράς για το προϊόν ή την υπηρεσία, καθώς και τη στρατηγική της επιχείρησης σε θέματα αγοράς και οργάνωσης της παραγωγής.
- Εντοπίζονται δύσκολα, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις να μην μπορούν να τους ανακαλύψουν και να τους στείλουν τις προτάσεις τους.

B.) Venture Capital - Επιχειρηματικά Κεφάλαια Συμμετοχών

Τα επιχειρηματικά κεφάλαια συμμετοχών προσφέρονται από επενδυτές σε νέες, γρήγορα εξελισσόμενες επιχειρήσεις με ευοίωνες προοπτικές. Αποτελούν μια πολύ σημαντική πηγή χρηματοδότησης για νέες επιχειρήσεις. Οι επενδυτές αυτής της κατηγορίας, προσπαθούν να ανακαλύψουν ευκαιρίες για επενδύσεις, σε επιχειρήσεις με σημαντικές δυνατότητες για υψηλή μεγέθυνση και δεν ενδιαφέρονται συνήθως για επενδύσεις μικρότερες των 250.000 ευρώ. Το χαρακτηριστικό τους είναι ότι παίρνουν σχετικά αργές αποφάσεις, αφού προηγουμένως τις έχουν μελετήσει εξονυχιστικά και ότι εκτός από οικονομική βοήθεια, προσθέτουν αξία στην επιχείρηση την οποία χρηματοδοτούν. Τέλος, δεν αξιώνουν συνήθως την εκροή μετρητών με τόκο ή κάποιου άλλου είδους τίμημα από την επιχείρηση, πριν από την έξοδό τους από αυτήν.

Υπάρχουν ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες διαχειρίζονται venture capital το οποίο μπορεί να προέρχεται από διάφορες πηγές: ιδιώτες επενδυτές, ασφαλιστικά ταμεία, περιουσία ιδρυμάτων και άλλων οργανισμών, εταιρείες, ξένους επενδυτές, κλπ. Οι εταιρείες αυτές:

- επιλέγουν για να χρηματοδοτήσουν νέες και γρήγορα αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις
- αγοράζουν ουσιαστικά μέρος της επιχείρησης
- συμμετέχουν στο σχεδιασμό των προϊόντων ή υπηρεσιών που θα παραχθούν
- παίρνουν υψηλά ρίσκα, αλλά περιμένουν και υψηλές αποδόσεις
- έχουν μακροπρόθεσμο προσανατολισμό

Γ.) Δημόσια Διαπραγμάτευση - Χρηματιστηριακή Αγορά

Η Δημόσια Διαπραγμάτευση-Χρηματιστηριακή Αγορά αποτελεί μια σημαντική πηγή κεφαλαίων για μεγάλες κυρίως επιχειρήσεις οι οποίες στοχεύουν σε υψηλό επίπεδο επενδύσεων.

Τα βασικά μειονεκτήματα είναι τα ακόλουθα:

Α.)Αφορά εδραιωμένες κυρίως επιχειρήσεις, με ικανό μέγεθος, οικονομική βάση, εμπορικό ιστορικό και σταθερότητα.

Β.)Υψηλό κόστος (προετοιμασίας-έξοδα εισαγωγής, νομικών και λογιστικών δαπανών, κόστος εκτύπωσης μετοχών κ.λ.π.) για επιχειρήσεις που στοχεύουν στη συγκέντρωση περιορισμένου κεφαλαίου.

Γ.)Συνεχής διακύμανση της τιμής της μετοχής, ανάλογα με την αίσθηση του επενδυτή, σε σχέση με τον κλάδο, τις συνθήκες της αγοράς, τις τιμές του Γενικού Δείκτη κ.λ.π.

Δ.) Εξαγορές

Συνηθίζεται μεγάλες επιχειρήσεις να εξαγοράζουν μικρότερες ελπιδοφόρες επιχειρήσεις είτε στα πλαίσια του ίδιου κλάδου προκειμένου να μειώσουν τον ανταγωνισμό είτε στα πλαίσια άλλου κλάδου προκειμένου να διεισδύσουν σ' αυτόν.

Ε.) Συγχωνεύσεις

Κυρίως μεγάλων εταιρειών με:

Ανταλλαγή ή αγορά μεριδίων, με σκοπό την επιβίωση στον ανταγωνισμό και τον περιορισμό των χρηματοοικονομικών εμποδίων, μέσα από την άντληση κεφαλαίων για τα επενδυτικά σχέδια της επιχείρησης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται κολοσσοί με μονοπωλιακά χαρακτηριστικά. Ορισμένες φορές υφίσταται κίνδυνος μη-κατανόησης από τη νέα εταιρεία, της φύσης της επιχείρησης που απέκτησε με κίνδυνο να περιορίσει την ανάπτυξή της ή ακόμη και να μειώσει τη δημιουργικότητά της.

1.2.2. Εξωτερική μη συμμετοχική χρηματοδότηση

Δεν προϋποθέτει απώλεια ιδιοκτησίας, αλλά συχνά καταβολή μετρητών και εγγυήσεων από τους υποψήφιους δανειολήπτες. Είναι πιο δύσκολο να πραγματοποιηθεί διότι παρουσιάζονται δυσκολίες πιστοληπτικής ικανότητας ιδιαίτερα από μικρομεσαίες επιχειρήσεις νεαρής ηλικίας.

Οι πηγές μη συμμετοχικής χρηματοδότησης είναι οι ακόλουθες:

A.) Δανειακή χρηματοδότηση

- **Εμπορικές Τράπεζες**

-Γενικές τραπεζικές υπηρεσίες στο ευρύ κοινό και στις επιχειρήσεις (δάνεια, αποταμιεύσεις, καταθέσεις όψεως κ.λ.π.).

- **Επενδυτικές Τράπεζες**

-Ειδικευμένες-συγκεκριμένες, περιορισμένες υπηρεσίες. -Μεσάζοντας-‘πράκτορας’ (agent), ανάμεσα στον ‘εκδότη’ μεριδίων (μετοχών) και στο επενδυτικό κοινό (αγοράζει και διανέμει τις μετοχές στους χρηματιστές και τους επενδυτές), κερδίζοντας από την διαφορά της τιμής αγοράς και πώλησης.

-Παρέχουν και συμβουλές προς τις επιχειρήσεις.

-Μεγάλου οικονομικού μεγέθους δραστηριότητες

-Μη παροχή εναρκτήριας χρηματοδότησης

Πλεονεκτήματα:

- Δεν συνεπάγεται απώλεια ιδιοκτησίας
- Διαθέτουν μεγάλο δίκτυο στελεχών και υποκαταστημάτων
- Αναπτύσσουν εξειδικευμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες
- Παρέχουν καθημερινές υπηρεσίες

Μειονεκτήματα:

- Συντηρητική Νοοτροπία (αποστροφή κινδύνου, βραχυχρόνιος ορίζοντας κ.λ.π.)
- Απαίτηση Εγγυήσεων
- Ελλιπής γνώση (απόφαση με μη αναπτυξιακά κριτήρια)
- Γραφειοκρατική-χρονοβόρα διαδικασία λήψης απόφασης

Β.) Δημόσιος τομέας

Ο δημόσιος τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην χρηματοδότηση της καινοτομίας, καθώς είναι, λόγω μεγέθους, καθοριστικός παράγοντας. Ο τρόπος με τον οποίο μπορεί η κρατική μηχανή να χρηματοδοτήσει τις καινοτομικές επιχειρηματικές προσπάθειες, ποικίλει. Μπορεί να είναι είτε άμεσος, μέσω επιδοτήσεων και βραβείων, είτε έμμεσος, με παροχές και διευκολύνσεις, όπως χαμηλότερη φορολογία και εισφορές. Βασικοί μοχλοί του Δημόσιου τομέα αποτελούν ο εκάστοτε επενδυτικός (αναπτυξιακός νόμος) π.χ. 3299/2004, καθώς και τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης. Ο αναπτυξιακός νόμος χρηματοδοτεί σχεδόν όλο το φάσμα των επιχειρήσεων και αντλεί κεφάλαια από το πρόγραμμα κυρίως δημοσίων επενδύσεων. Το Γ΄ ΚΠΣ αποτελεί μια βασική πηγή χρηματοδότησης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω άντλησης κεφαλαίων από την Ε.Ε. Χρηματοδοτήσεις μέσω προγραμμάτων όπως «ανταγωνιστικότητα», «κοινωνίας πληροφορίας», «indepteg» κ.α. έχουν συντελέσει καταλυτικά στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Συνήθως οι χρηματοδοτήσεις αφορούν ένα ποσοστό της τάξης του 40% με 50% του επενδυτικού σχεδίου.

Σε κάποιες χώρες, έχει θεσπιστεί ειδικός φορέας χρηματοδότησης των επιχειρηματικών σχεδίων, ο οποίος και αναλαμβάνει την διοργάνωση διαγωνισμών, για την επιλογή των καλύτερων επιχειρηματικών σχεδίων που στη συνέχεια επιβραβεύει με σημαντικά ποσά, ικανά να στηρίζουν την έναρξη αλλά και τη συνέχιση του project.

Γ.) Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring)

Πλεονεκτήματα:

- Χρηματοδότηση για επιχειρήσεις με ανείσπρακτες απαιτήσεις
- Σύναψη σύμβασης μεταξύ μιας εμπορικής επιχείρησης και ενός πρακτορείου (factor), για τη χρηματοδότηση σημερινών και μελλοντικών απαιτήσεων αυτής με ενεχυρίαση ή πώληση αυτών και λήψη δανείου αντίστοιχου σχεδόν ποσού (70-80%).
- Μέσο για βελτίωση βραχυχρόνιων ταμειακών ροών και μείωση προβλημάτων με καθυστερημένες πληρωμές.
- Παροχή παράλληλων υπηρεσιών προς την επιχείρηση (συμβουλές μάρκετινγκ, κάλυψη πιστωτικού κινδύνου, υπόδειξη νέων πελατών κ.λ.π.).

Μειονεκτήματα:

- Υψηλό κόστος χρηματοδότησης
- Δεν είναι κατάλληλη για επιχείρηση που βρίσκεται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης που δεν έχει δηλαδή πωλήσεις και απαιτήσεις
- Ομολογία οικονομικής αδυναμίας της επιχείρησης, για έλεγχο των πελατών και νομική κάλυψη

Δ.) Χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing)

Πλεονεκτήματα:

- Εναλλακτική/συμπληρωματική παραδοσιακού δανεισμού (συνδυάζει χαρακτηριστικά τραπεζικού δανεισμού και μίσθωση κεφαλαιουχικών αγαθών).
- Χρήση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού από μισθωτές για ορισμένη χρονική περίοδο, έναντι καταβολής περιοδικής αμοιβής (μίσθωμα), με option αγοράς στο τέλος της μίσθωσης με μικρό κόστος.
- Αφορά κυρίως πάγιο κεφάλαιο (κτίρια, μηχ/τα αυτ/τα, Η/Υ κ.λ.π.)
- Απευθύνεται σε εταιρείες που ανανεώνουν εξοπλισμό ή αγοράζουν νέο

- Δυνατότητα κάλυψης ολόκληρης της επένδυσης χωρίς υποχρέωση άμεσης εκταμίευσης του συνόλου ή μέρος του κόστους εξοπλισμού. Επίσης, το κόστος του εξοπλισμού γίνεται γνωστό εκ των προτέρων και αποπληρώνεται σε προβλεπόμενη βάση (αποφυγή αυξήσεων).
- Παρέχεται συντήρηση και προοπτική, μετά από συγκεκριμένη καταβαλλόμενη αξία, απόκτησης του μισθώματος από το μισθωτή.

Μειονεκτήματα:

- Μεγαλύτερο κόστος επένδυσης και πιθανότητα ανάληψης υπέρμετρων υποχρεώσεων (υπερεκτίμηση παραγωγικών δυνατοτήτων της επιχείρησης).
- Δεν προσφέρει ουσιαστικό (άυλο) κεφάλαιο

1.3. Διενέργεια χρηματοδοτήσεων από τις τράπεζες³

Το οικονομικό περιβάλλον απαιτεί από τις τράπεζες να παίξουν το ρόλο του φορέα εκείνου που θα συνδυάζει συμπληρωματικές ανάγκες και συμφέροντα αλλά και θα μεταφέρει τα κεφάλαια από τις πλεονασματικές στις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες. Όπως είναι φυσικό η μεσολάβηση αυτή συνεπάγεται για τις τράπεζες, εκτός από το κέρδος που είναι άλλωστε και το ζητούμενο, κόστος και κινδύνους.

1.3.1. Στρατηγικοί στόχοι

Το κίνητρο των τραπεζών που τις εμπλέκει στη διαδικασία αυτή είναι η συμμετοχή τους στο χρηματοοικονομικό σύστημα όπου δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας, που αποφέρουν σε όλους μακροπρόθεσμα οφέλη. Ωστόσο, οι τράπεζες δραστηριοποιούνται στη διενέργεια χρηματοδοτήσεων σε καθημερινή βάση αποβλέποντας κυρίως στην επίτευξη των δύο στόχων:

- έσοδα από τόκους
- προσέλκυση παραγωγικών εργασιών

³ Αναγνωστάκης Γ., Καρδαμίτση Μ., Πολυζώης Γ., Σταυρακοπούλου Λ., « Η Μεθοδολογία των χρηματοδοτήσεων στην Τραπεζική Πρακτική», Έκδοση Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, 2003

1.3.2. Ενδυνάμωση της εταιρικής επωνυμίας και της θέσης στην αγορά

Οι τράπεζες λοιπόν ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για τη διενέργεια χρηματοδοτήσεων. Η ανάπτυξη των χρηματοδοτήσεων θα ήταν πολύ εύκολη, δεδομένου ότι όλος ο επιχειρηματικός κόσμος αλλά και οι ιδιώτες αναζητούν πηγές κεφαλαίων. Το πρόβλημα επομένως για τις τράπεζες δεν είναι η αύξηση των χρηματοδοτήσεων τους αλλά η διενέργεια ασφαλών χρηματοδοτήσεων.

Η χορήγηση δανείων που θα παρουσιάσουν καθυστέρηση στην εξόφλησή τους ή και τελικά δεν θα εισπραχθούν συνιστά για τις τράπεζες, όπως είναι κατανοητό, ζημίες που όχι μόνο μειώνουν τα κέρδη τους αλλά επιβαρύνουν και την καθαρή τους θέση. Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο, σε παγκόσμιο επίπεδο, τράπεζες να αδυνατούν να πάρουν τις επιθυμητές γι' αυτές επιχειρηματικές αποφάσεις ή ακόμη και να αναστέλλουν, λόγω σωρευμένων επισφαλών απαιτήσεων.

Έτσι για τη χρηματοδοτική λειτουργία των τραπεζών έχει αναπτυχθεί ένας ισχυρός μηχανισμός σε κάθε τράπεζα που περιλαμβάνει τους απλούς υπαλλήλους της πρώτης γραμμής, τις τεχνικές και τις νομικές υπηρεσίες της, τα ανώτερα εγκριτικά όργανα και το διοικητικό της συμβούλιο. Απαιτείται συνεργασία όλων των ανωτέρω και ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης λαμβάνονται οι αποφάσεις. Στη συνέχεια παρακολουθείται η ομαλή ρευστοποίηση των δανείων.

Μέσω της διαδικασίας που περιγράφηκε υλοποιούνται οι χρηματοδοτικές αποφάσεις της τράπεζας, κατά τη στρατηγική που έχει χαράξει, η οποία με τη σειρά της κινείται εντός των πλαισίων που καθορίζονται από το κράτος μέσω των νόμων, των εγκυκλίων της Τραπεζής της Ελλάδος και του γενικότερου θεσμικού πλαισίου που διαμορφώνεται.

Για να είναι αποτελεσματική και ασφαλής η χρηματοδοτική διαδικασία, θα πρέπει τα στελέχη που εμπλέκονται σ' αυτήν να διαθέτουν:

- Βασικές οικονομικές και λογιστικές γνώσεις, ώστε να μπορούν να εκτιμούν την οικονομική κατάσταση του πελάτη, καθώς και τη σκοπιμότητα της χρηματοδότησης.
- Βασικές νομικές γνώσεις, ώστε σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες να ελέγχουν τη νομιμότητα του πελάτη, να επιλέγουν και να καταρτίζουν τις σχετικές συμβάσεις και να λαμβάνουν τις κατάλληλες εξασφαλίσεις.

Τα εν λόγω στελέχη οφείλουν, επιπροσθέτως να συνεργάζονται με τις τεχνικές υπηρεσίες για διάφορους τεχνικούς ελέγχους και εκτιμήσεις των ακινήτων και του εξοπλισμού των πελατών.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

2.1. Η εξέλιξη του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα⁴

Την περίοδο όπου στην εξουσία ήταν ο Καποδίστριας, η ανάγκη για ανάπτυξη ενός τραπεζικού συστήματος ήταν τόσο έντονη, και αυτό γιατί έπρεπε να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της οικονομίας, η μείωση της τοκογλυφίας και η βοήθεια στη γεωργία.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να συσταθεί η Εθνική Χρηματοδοτική Τράπεζα. Οι γενικότερες όμως πολιτικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν την περίοδο αυτή, η αποτυχία της τράπεζας να επεκτείνει την δραστηριότητά της και να αναπτύξει την εμπιστοσύνη του κόσμου σ' αυτήν, καθώς και οι περιορισμένες αποταμιεύσεις που έγιναν, οδήγησαν στη διάλυσή της το 1834.

Στις 30 Μαρτίου του 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας (ΕΤΕ), που αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας.

Δύο όμιλοι κεφαλαιούχων, από τους οποίους ο ένας αποτελείτο από Έλληνες και Γάλλους, ο δε άλλος από Άγγλους κεφαλαιούχους υπέβαλαν σχετικές προτάσεις στην κυβέρνηση, η οποία ήρθε σε συμφωνία με τον Άγγλο Γκλας (εκπρόσωπο του ομίλου Ράιτ) και εξέδωσε νόμο (25/1/1836) για τη σύσταση Εθνικής Τράπεζας, που θα είχε σκοπό την ανάπτυξη της γεωργίας, της βιομηχανίας, του εμπορίου και της ναυτιλίας. Ο Ράιτ όμως, ήταν επιφυλακτικός παρά τη συμφωνία που έγινε και τελικά ο νόμος για τη σύσταση της ΕΤΕ παρέμεινε στα χαρτιά, δίχως να γίνει πράξη. Παράλληλα την περίοδο εκείνη, ο Ελβετός Εϋνάρδος απέστειλε στον Έλληνα φίλο του Γ. Σταύρο 500.000 δρχ. προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την ανάπτυξη τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα σε περίπτωση που αυτή επέλθει.

Οι σπουδαιές και αποφασιστικές ενέργειες που έγιναν προς την τότε κυβέρνηση, προκάλεσε το ενδιαφέρον της και πήρε την απόφαση να βοηθήσει ώστε να δημιουργηθεί μια νέα τράπεζα όπου θα είχε συμμετοχή 1000 μετοχών.

⁴ Κιόχος Π., Παπανικολάου Γ., (2000), Χρήμα - Πίστη - Τράπεζες, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Όλα αυτά τα γεγονότα της εποχής εκείνης, προκάλεσαν απ' τη μια την κατάργηση του νόμου 1836 και απ' την άλλη την έκδοση του νόμου με ημερομηνία 30 Μαρτίου 1841. Με τον νόμο αυτό συστήθηκε και ιδρύθηκε το τραπεζικό ίδρυμα με την επωνυμία Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Η Εθνική Τράπεζα αρχικά είχε στη διάθεσή της κεφάλαιο 500.000 δρχ. και μια απ' τις πρώτες εργασίες που της μεταβιβάστηκαν ήταν και αυτή της έκδοσης τραπεζικών γραμματίων. Στη συνέχεια, διατυπώθηκαν και ανακοινώθηκαν επίσημα διατάγματα που θα είχαν οι μέτοχοι. Επιπλέον, έγιναν οι απαραίτητες ρυθμίσεις που αφορούσαν την διοίκηση και την εσωτερική λειτουργία.

Το Νοέμβριο του 1841 συνήλθαν οι μέτοχοι σε προπαρασκευαστική συνέλευση για να ρυθμίσουν τα βασιλικά προβλήματα λειτουργίας της τράπεζας. Στην πρώτη συνέλευση εκλέχθηκε Διευθυντής Τράπεζας ο Γ. Σταύρου, Υποδιευθυντής ο κ. Κ. Βρανής, τακτικοί σύμβουλοι οι κ.κ. Α. Ρουζιού και Εμμ. Μενεσθεύς.

Το πρώτο υποκατάστημα της τράπεζας ιδρύθηκε στη Σύρο το 1843 και το δεύτερο στην Πάτρα το έτος 1846.

Το 1848, όπως ήταν αναμενόμενο από τα πολιτικά γεγονότα που επικρατούσαν στην Ευρώπη, η τράπεζα έπρεπε να αντιμετωπίσει την πρώτη οικονομική κρίση που προκλήθηκε. Απ' την άλλη, οι έμποροι δεν ήταν σε θέση να ικανοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους προς την τράπεζα λόγω της κρίσης του εμπορίου.

Η κρίση όμως αυτή, έδωσε την ευκαιρία στην τράπεζα να αναδείξει τις ικανότητές της, καθώς κατάφερε να την αντιμετωπίσει. Στη συνέχεια, η τράπεζα αύξησε κατά πολύ τις εργασίες της. Είναι βέβαιο γεγονός, ότι η ΕΤΕ αποτέλεσε τον άξονα της οικονομικής ζωής της χώρας και της οικονομικής ανάπτυξής της.

Το έτος 1876 αποφασίστηκε η Εθνική Τράπεζα να βοηθήσει με τη συμμετοχή της στην ίδρυση εταιρίας για την αποξήρανση της λίμνης Κωπαίδας. Το 1882 στην κατασκευή και εκμετάλλευση των σιδηροδρόμων Θεσσαλίας, Πειραιώς - Αθηνών - Πελοποννήσου και σε άλλες κοινωφελείς επιχειρήσεις. Το 1893 παρά τη μεγάλη συμπαράσταση της ΕΤΕ δεν κατορθώθηκε να αποφευχθεί η πτώχευση του ελληνικού κράτους.

Στις 22 Μαΐου 1928, δημιουργήθηκε εκδοτική τράπεζα με την επωνυμία Τράπεζα της Ελλάδος. Σε αυτή δόθηκε το εκδοτικό δικαίωμα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την πιστωτική κυκλοφορία αφού φυσικά αφαιρέθηκαν από την ΕΤΕ. Την 1η Μαρτίου 1928 η Γενική Συνέλευση των μετόχων της ΕΤΕ τροποποίησε το καταστατικό της τράπεζας σύμφωνα με τις νέες συνθήκες και εξέλεξε Διοικητή τον Γ. Δροσόπουλο αντί του Αλ. Διομήδη, που διορίστηκε Διοικητής στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Ο Ν.2292 του 1953 δίνει το δικαίωμα στη Διοίκηση να κάνει αναγκαστική συνένωση τραπεζικών επιχειρήσεων. Ο νόμος αυτός αφορούσε ιδίως τη συγχώνευση της Εθνικής Τράπεζας και της Τράπεζας Αθηνών. Αυτό έγινε με βάση το βασιλικό διάταγμα 26/2/1953 όπου συγκροτήθηκε ανώνυμος τραπεζική εταιρεία με την ονομασία «Εθνική Τράπεζα Ελλάδος και Αθηνών». Η ΕΤΕ παραμένει και σήμερα η πρώτη εμπορική τράπεζα της χώρας, ελέγχει την τράπεζα Επαγγελματικής Πίστωσης, τη Στεγαστική Τράπεζα, και μετέχει στην ΕΤΒΑ και σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων και ελέγχει τις ασφαλιστικές εταιρίες ΕΘΝΙΚΗ και ΑΣΤΗΡ.

2.2. Η εξέλιξη του τραπεζικού συστήματος διεθνώς

Σύμφωνα με τον John Drzik της συμβουλευτικής Mercer Oliver Wyman, η παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχει δύο πολύ καλούς λόγους για να αναπτυχθεί. Ο πρώτος λόγος είναι ότι όσο αυξάνονται τα εισοδήματα, αυξάνεται και η αναλογία του εισοδήματος που δαπανάται στις υπηρεσίες αυτές. Η τοποθέτηση των χρημάτων στην τράπεζα είναι όλο και μεγαλύτερη. Οι άνθρωποι τοποθετούν χρήματα σε επενδυτικά προϊόντα και σε ασφάλειες και ταυτόχρονα είναι θετικοί στο δανεισμό. Με αυτόν τον τρόπο συμβάλλουν στην αύξηση των μεγεθών της καταναλωτικής πίστης. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι η αγορά έχει απελευθερωθεί με αποτέλεσμα την ανάπτυξη της βιομηχανίας των χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών. Στις πιο ελεύθερες οικονομίες, όπως οι Η.Π.Α, η Αυστραλία και η Βρετανία, υποστηρίζει ο κ. Drzik, οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αντιστοιχούν στο 8%-10%. Στις χώρες της Ε.Ε., το μερίδιο αυτό είναι γύρω στο 4%-6%, ενώ στην Ασία, σύμφωνα με τον Tab Bowers της McKinsey στο Τόκιο, οι αγορές των προσωπικών χρηματοοικονομικών

υπηρεσιών θα αυξηθούν κατά 180 δισεκατομμύρια δολάρια μεταξύ 2001 και 2010, ποσοστό αντίστοιχο της αύξησης στην αμερικανική αγορά μεταξύ 1994 και 2001.⁵

Σε πολλές χώρες τα τελευταία χρόνια η αύξηση είναι αισθητή και σημαντική. Οι αμερικανικές τράπεζες πέρασαν την ύφεση που υπήρξε το 2001 και το 2003 παρουσίασαν κερδοφορία. Στη Βρετανία, οι τράπεζες το 2003 παρουσίασαν τόσο μεγάλα κέρδη που έφτασαν σε σημείο να αποδοκιμαστούν από τον τύπο. Ακόμα και σε χώρες με λιγότερο ισχυρή οικονομία όπως η Γερμανία, η Ιαπωνία και η Κίνα το τραπεζικό σύστημα παρουσίασε ανάκαμψη. Σε χώρες όπου οι τράπεζες είναι πιο ελεύθερες όπως η Αμερική και η Βρετανία τα τραπεζικά συστήματα είναι πιο άρτια σε αντίθεση με χώρες όπου κυριαρχεί ο δημόσιος τομέας και ο τραπεζικός δανεισμός έχει επιρροή από το κράτος όπως είναι η Γερμανία και η Ιαπωνία.⁶

Σύμφωνα με τον κ. Golden, οι συγχωνεύσεις αποτελούν την ευκολότερη οδό προς την ανάπτυξη των τραπεζών. «Η οργανική ανάπτυξη σε στενά ενοποιημένες αγορές είναι πιο δύσκολη. Είναι ευκολότερη μια ισχυρή εξαγορά, ακόμη και υπερτιμημένη». Ισχυρίζεται ότι το γεγονός αυτό καθιστά τα επιτεύγματα τραπεζών όπως η Washington Mutual και η Commerce Bank, που διείσδυσαν σε νέες αγορές ανοίγοντας δεκάδες υποκαταστήματα, ακόμη πιο εντυπωσιακά.

Η ίδια τάση ενοποίησης έχει επηρεάσει και την Ευρώπη, περισσότερο, όμως, σε εθνικό επίπεδο. Μεταξύ 1999 και 2001 σημειώθηκε ένα τεράστιο κύμα μεγάλων συμφωνιών: στη Γερμανία, η Allianz εξαγόρασε την Dresdner. Στη Βρετανία, η Royal Bank of Scotland εξαγόρασε τη NatWest, ενώ η Halifax συγχωνεύθηκε με την Bank of Scotland, για να δημιουργηθεί η HBOS. Στη Γαλλία, η BNP και η Paribas ένωσαν τις δυνάμεις τους. Από τότε, εκτός από μία ακόμη γαλλική συμφωνία, μεταξύ της Credit Agricole και της Credit Lyonnais, δεν έχουν συμβεί ιδιαίτερες αλλαγές. Σε πολλές χώρες, η ενοποίηση πλησιάζει σε τέλος. Μια προσπάθεια από τη Lloyds TSB,

⁵ Patrick L., (2004), «Εμπιστευθείτε με, είμαι ο προσωπικός σας τραπεζίτης...», εφημερίδα Καθημερινή (The Economist), τεύχος 7, Ιούλιος, σελ.5

⁶ Patrick L., (2004), «Εμπιστευθείτε με, είμαι ο προσωπικός σας τραπεζίτης...», εφημερίδα Καθημερινή (The Economist), τεύχος 7, Ιούλιος, σελ.5-6

μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες της Βρετανίας, να εξαγοράσει την Abbey National, έκτη κατά σειρά μεγέθους, έπεσε στο κενό το 2001.

Οι διασυνοριακές συμφωνίες στη Δυτική Ευρώπη ήταν πολύ λιγότερες. Οι κύριες προσδοκίες αφορούσαν τη δημιουργία της ολλανδοβελγικής Fortis, την ένωση μιας φινλανδικής, μιας νορβηγικής και μιας σουηδικής τράπεζας και την εξαγορά της Bank Austria από τη γερμανική HVB. Στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, το κλίμα ήταν αντίθετο. Το 60% των περιφερειακών τραπεζών ανήκει πλέον σε ξένα χέρια. Δεν υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι ο ρυθμός αλλαγής στην Ευρώπη πρόκειται να επιταχυνθεί ξαφνικά.⁷

Το τραπεζικό σύστημα έγινε πιο ισχυρό τόσο με την εφαρμογή των νέων εποπτικών κανόνων όσο και με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Στην Ευρώπη οι ελληνικές τράπεζες καταλαμβάνουν ένα μικρό τμήμα και γι' αυτό αναπτύσσουν δραστηριότητα σε γειτονικές βαλκανικές χώρες. Οι οικονομίες των χωρών αυτών θα αναπτυχθούν στο μέλλον με αποτέλεσμα οι ελληνικές τράπεζες να αποκτήσουν ένα μέγεθος ικανοποιητικό ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τον διεθνή ανταγωνισμό. Η παρουσία των ελληνικών τραπεζών στα Βαλκάνια δεν έχει οφέλη μόνο για τις ίδιες αλλά συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη των ίδιων των χωρών. Δημιουργούν μια γέφυρα για ελληνικές επιχειρήσεις που θέλουν να δραστηριοποιηθούν στα Βαλκάνια και αντίστοιχα για βαλκανικές επιχειρήσεις που θέλουν να αναπτύξουν δραστηριότητα στην Ελλάδα.⁸

⁷ Patrick L., (2004), «Ο τραπεζικός ιμπεριαλισμός», εφημερίδα **Καθημερινή (The Economist)**, τεύχος 7, Ιούλιος, σελ. 15

⁸ Θωμόπουλος Π.,(2004), «Οι τράπεζες, μοχλός ανάπτυξης», εφημερίδα **Καθημερινή (The Economist)**, τεύχος 7, Ιούλιος, σελ. 30-31

2.3. Έννοια-ορισμός τράπεζας

Τράπεζα είναι οικονομική επιχείρηση που θεωρείται ως ο μεσάζοντας μεταξύ κεφαλαιούχων, που ζητούν να επενδύσουν κεφάλαια, και εκείνων οι οποίοι έχουν ανάγκη δανεισμού για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους.⁹

Κύρια εργασία της τράπεζας είναι ο έντοκος δανεισμός. Δανείζει κεφάλαια που έχει στην κατοχή της ή κεφάλαια που προέρχονται από καταθέσεις πελατών. Οι τράπεζες παρουσιάστηκαν αρχικά στη Δύση και η κύρια δραστηριότητά τους ήταν να ανταλλάσσουν διάφορα νομίσματα με κέρδος.

Αργότερα, άρχισαν να συγκεντρώνουν κεφάλαια, που με αυτά χρηματοδοτούσαν τα κράτη και μάλιστα σε περίπτωση πολέμου. Με την επέκταση του δανεισμού κεφαλαίων και σε ιδιώτες δημιουργήθηκε ο σημερινός τύπος τραπεζών. Γενικά, τα σημερινά τραπεζικά ιδρύματα χωρίζονται σε τράπεζες καταθέσεων που δανείζονται κεφάλαια από ιδιώτες και τα δανείζουν σε τρίτους και σε εκδοτικές, που έχουν το προνόμιο να δίνουν τραπεζογραμμάτια αντί για μεταλλικό νόμισμα.

Οι τράπεζες αποτελούν σπουδαίο παράγοντα στην εμπορική και οικονομική ζωή ενός τόπου. Δέχονται καταθέσεις με τόκο, προεξοφλούν τις συναλλαγματικές, δανείζουν με ενέχυρο τίτλους και εμπορεύματα, ή με υποθήκη, χρηματοδοτούν μεγάλες επιχειρήσεις, χορηγούν κρατικά δάνεια κ.τ.λ.

2.4. Τραπεζικές εργασίες¹⁰

- α) Η αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων.
- β) Η χορήγηση πιστώσεων συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.
- γ) Η χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing).
- δ) Οι πράξεις διενέργειας πληρωμών και μεταφοράς κεφαλαίων.

⁹ Κιόχος Π., Παπανικολάου Γ., (2000), Χρήμα - Πίστη - Τράπεζες, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

¹⁰ Ψυχομάνης Σ., (2001), ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη

ε) Η έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής (πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών).

στ) Οι εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων.

ζ) Οι συναλλαγές για λογαριασμό του ίδιου του ιδρύματος ή της πελατείας του, σε:

- μέσα χρηματαγοράς (αξιόγραφα, πιστοποιητικά καταθέσεων κ.λ.π.),
- συνάλλαγμα,
- προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοπιστωτικών τίτλων ή χρηματοοικονομικά δικαιώματα,
- συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων,
- κινητές αξίες,

η) Οι συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και η παροχή συναφών υπηρεσιών περιλαμβανομένων ειδικότερα και των υπηρεσιών αναδόχου εκδόσεων τίτλων.

θ) Η παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις όσον αφορά τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική και συναφή θέματα και συμβουλών, καθώς και υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων.

ι) Η μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές,

ια) Η διαχείριση χαρτοφυλακίου ή η παροχή συμβουλών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου.

ιβ) Η φύλαξη και η διαχείριση κινητών αξιών.

ιγ) Οι εμπορικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών,

ιδ) Η εκμίσθωση θυρίδων

2.5. Γενικές αρχές πιστοδοτικής πολιτικής¹¹

Όλες οι ιδιαιτερότητες και οι παράγοντες που επηρεάζουν την πιστοδοτική πολιτική των τραπεζών συγκεκριμενοποιούνται και περιγράφονται σε τρεις βασικές αρχές λειτουργίας, που πρέπει να τηρούνται απαρέγκλιτα από αυτές.

Συνοπτικά πρόκειται για την:

- αρχή της ρευστότητας,
- αρχή της ασφάλειας,

¹¹ Αναγνωστάκης Γ. & Κοκκομέλης Κ. (2000), ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Ειδικές Μορφές Πίστης, Πάτρα

- αρχή της αποδοτικότητας.

α) Η αρχή της ρευστότητας

Τα φυσικά πρόσωπα, οι επιχειρήσεις και το Δημόσιο πρέπει να μπορούν να αντιμετωπίσουν το συντομότερο δυνατό οποιοδήποτε ανοιχτό χρέος έχουν. Η δυνατότητα αυτή, δηλαδή η εμπρόθεσμη αποπληρωμή των χρηματικών υποχρεώσεων, χαρακτηρίζεται ως **ταμειακή επάρκεια ή ρευστότητα**.

Για τις τράπεζες η ρευστότητα έχει την ίδια έννοια, σε εντελώς άλλες διαστάσεις. Ο οφειλέτης έχει ορισμένο χρονικό περιθώριο μέσα στο οποίο μπορεί να εξοφλήσει το χρέος του. Αυτή η δυνατότητα όμως δεν ισχύει και για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Όποια τράπεζα δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει τις απαιτήσεις των καταθετών θα οδηγηθεί σε κατάρρευση, αφού θα έχει χάσει την εμπιστοσύνη του κοινού.

Απ' την άλλη φυσικά, ουδεμία τράπεζα δεν θα μπορούσε να συνεχίσει τη λειτουργία της, εάν είχε την άποψη ότι όλες οι καταθέσεις θα έπρεπε να αναληφθούν αμέσως. Και αυτό γιατί, εκτός του ότι δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει στην εξίσου ζωτική λειτουργία της πιστοδότησης, θα έμενε και χωρίς έσοδα.

Στα πλαίσια της πιστοδοτικής λειτουργίας, η έννοια της ρευστότητας συνδέεται με την ομαλή και αδιάκοπη εισροή στα ταμεία της τράπεζας κεφαλαίων που προέρχονται από την εξυπηρέτηση των χρηματοδοτήσεων, την είσπραξη δηλαδή έγκαιρα και σε ορισμένη προθεσμία των απαιτήσεων που υφίστανται σε βάρος της πελατείας. Με τον τρόπο αυτό προσαρμόζεται καθημερινά - αν είναι εφικτό - το ύψος των χρηματοδοτήσεων προς τα διαθέσιμα κεφάλαια με σκοπό να γίνεται όλο και πιο μικρός ο κίνδυνος από απρόβλεπτες βραχυπρόθεσμες μεταβολές της οικονομικής συγκυρίας.

Στις οργανωμένες χρηματοπιστωτικές αγορές αναπτύσσονται μηχανισμοί ρύθμισης και προσανατολισμού των πόρων, προκειμένου η οικονομία να έχει στη κατοχή της όση ευελιξία και ελαστικότητα χρειάζεται, για να φυλάσσεται η μονιμότητα του συστήματος. Η πρώτη γραμμή άμυνας, πάντως, βρίσκεται στη συνετή και εύκαμπτη πολιτική χρηματοδότησης κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, αφού είναι σίγουρο

ότι η έκτακτη προσφυγή σε εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης, έχει αυξημένο κόστος όπως αντίστροφα μια ιδιαίτερα συντηρητική πολιτική ρευστότητας, η διατήρηση δηλαδή δυσανάλογα υψηλών ταμειακών ή άλλων άμεσα κινητοποιήσεων διαθεσίμων, εξουδετερώνει παραγωγικούς πόρους και έχει σοβαρές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα.

β) Η αρχή της ασφάλειας

Η δεύτερη αρχή λειτουργίας των τραπεζών είναι αυτή της ασφαλούς διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων. Η έννοια της ασφάλειας δημιουργήθηκε από τότε που δημιουργήθηκαν και τα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς η τελευταία στηρίζεται στην αποδοχή και εμπιστοσύνη του κοινού. Σαν έννοια μοιάζει αρκετά με αυτή της ρευστότητας καθώς η επίμονη ζήτησή της έχει σοβαρές συνέπειες στη λειτουργία και αποδοτικότητα των τραπεζών. Το είδος, το ύψος και η κατανομή των αναλαμβανόμενων κινδύνων κάθε μορφής θεωρούνται μεγάλης σημασίας στοιχεία της ασφάλειας. Η ασφάλεια, όπως και η ρευστότητα, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα ορθής διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού ή ακριβέστερα των στοιχείων του ενεργητικού σε συνάρτηση με τη σύνθεση του παθητικού, την προέλευση δηλαδή των διαθεσίμων κεφαλαίων.

Οι τράπεζες και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα πρέπει να παίρνουν όλα εκείνα τα αναγκαία μέτρα, ώστε η διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων να γίνεται με τον ασφαλέστερο τρόπο. Στον τομέα όμως της χρηματοδοτικής πρακτικής, πρέπει να δείχνουν μεγαλύτερη συνέπεια, λόγω των αβεβαιοτήτων που υπάρχουν. Η οικονομική ευρωστία μιας οικονομικής μονάδας, οι προοπτικές της και η εντιμότητα ή η συνέπεια των φορέων της δεν αρκούν για να εγγυηθούν την ασφάλεια μιας χρηματοδότησης, ανεξάρτητα από τη διάρκειά της. Για το λόγο αυτό οι τράπεζες είναι συχνά υποχρεωμένες να συνδυάζουν την παροχή χρηματοδοτήσεων με τη λήψη πρόσθετων εξασφαλίσεων, **ενοχικών ή εμπράγματων.**

Η διαδικασία λήψης και διαχείρισης των εξασφαλίσεων στηρίζεται σε συγκεκριμένες διατάξεις του Αστικού και του Εμπορικού Δικαίου, που οι ασχολούμενοι με τη διενέργεια χρηματοδοτήσεων θα πρέπει να γνωρίζουν σε αρκετό βάθος.

Ενδεικτικά:

1. **Ενοχικές** εξασφαλίσεις είναι κυρίως εκείνες που λαμβάνονται με τη μορφή εγγυήσεων.

Οι ενοχικές εξασφαλίσεις έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την ενοχή - υποχρέωση που δημιουργείται μέσω της υπογραφής του πρωτοφειλέτη ή των εγγυητών και διακρίνονται στη σύμβαση και την εγγύηση. Αν αποσβεστεί η κύρια οφειλή, τότε μόνο μπορεί να αποσβεστεί και η εγγύηση.

2. **Εμπράγματα** εξασφαλίσεις είναι το ενέχυρο, η προσημείωση και η υποθήκη.

Ενέχυρο είναι το εμπράγματο δικαίωμα επί αλλοτρίου κινητού πράγματος προς εξασφάλιση της απαίτησης του δανειστή με την προνομιακή ικανοποίησή του από την πώληση ή ιδιοποίηση του πράγματος (άρθρο 1209 Α.Κ.).

Για να συσταθεί ενέχυρο σε κινητό πράγμα χρειάζεται να υπάρχει προς τούτο συμφωνία (σύμβαση) και να παραδοθεί το πράγμα στον δανειστή ή σε τρίτο, με την προϋπόθεση βέβαια ότι εκείνος που ενεχυριάζει το πράγμα έχει και την κυριότητά του.

Προσημείωση είναι το δικαίωμα εγγραφής υποθήκης με την αναβλητική αίρεση ότι η απαίτηση του δανειστή θα επιδικαστεί και θα τελεσιδικήσει. Η μετατροπή της προσημείωσης σε υποθήκη γίνεται από τον υποθηκοφύλακα, αφού προσκομιστούν τα αποδεικτικά της τελεσιδικίας της απαίτησης.

Υποθήκη είναι εμπράγματο δικαίωμα επί αλλοτρίου, ως προς τον δανειστή, ακινήτου για την εξασφάλιση απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή (άρθρο 1257 Α.Κ.). Η ικανοποίηση του δανειστή γίνεται σύμφωνα με τη σειρά εγγραφής των υποθηκών. Αν μετά την εγγραφή της υποθήκης μεταβιβαστεί η κυριότητα του ακινήτου, τότε η μεταβίβαση γίνεται με το βάρος της υποθήκης.

Η υποθήκη μπορεί να γραφεί επί:

- Ιδιοκτησίας ορόφου
- Ιδανικού μεριδίου
- Ψιλής κυριότητας
- Επικαρπίας
- Πλοίων και αεροσκαφών
- Μεταλλείων.

γ) Η αρχή της αποδοτικότητας

Οι τράπεζες, πέρα από το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς, είναι οργανισμοί που στοχεύουν στο κέρδος. Στον ιδιωτικό τομέα, ο λόγος είναι προφανής. Αλλά και στον δημόσιο ή κρατικοποιημένο τομέα, οι τράπεζες έχουν χρέος να επιδιώκουν ένα αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο κερδών, ως ένδειξη επιτυχημένης διαχείρισης. Δεν μπορεί εύκολα να φανταστεί κανείς πως μπορεί να επιβιώσει μια τράπεζα, είτε αυτή είναι δημόσια είτε όχι, εάν για μεγάλο διάστημα έχει αρνητικά αποτελέσματα. Τα επιτυγχανόμενα κέρδη πρέπει να είναι ανάλογα τόσο με το ύψος των διαχειριζόμενων κεφαλαίων, όσο και με εκείνα των ανταγωνιστικών ιδρυμάτων, εφόσον φυσικά δεν υπάρχουν σαφείς και συγκεκριμένοι λόγοι διαφορισμού των όρων λειτουργίας τους.

Η συνολική αποδοτικότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως:

- η σύνθεση του ενεργητικού και παθητικού,
- το ύψος των μέσων επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων,
- η ακολουθούμενη πολιτική ρευστότητας,
- η ακολουθούμενη πολιτική ασφάλειας των χρηματοδοτήσεων,
- οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις, γενικές ή εξειδικευμένες, των νομισματικών αρχών,
- η έκταση των λοιπών - πλην τόκων - εσόδων,
- η δυνατότητα των διοικήσεων να ελέγχουν τα γενικά έξοδα και την παραγωγικότητα των ιδρυμάτων τους.

Στο επίπεδο της χρηματοδοτικής πολιτικής, η αρχή της αποδοτικότητας συγκεκριμενοποιείται στην πραγματοποίηση ενός λογικού θετικού περιθωρίου κέρδους ανάμεσα στο συνολικό κόστος και τις προσόδους από κάθε μορφής χρηματοδότηση. Η διαφορά ανάμεσα σε χρεωστικά και πιστωτικά επιτόκια είναι οπωσδήποτε ένας ουσιαστικός παράγοντας που διαμορφώνει την αποδοτικότητα, δεν είναι, όμως ο μόνος. Το κόστος επιβαρύνεται και από τις δαπάνες επεξεργασίας, προετοιμασίας και παρακολούθησης της χρηματοδότησης, την ομαλή εξέλιξή της, την εμπλοκή ή όχι και άλλων (π.χ., νομικών, τεχνικών) υπηρεσιών, την αποτελεσματικότητα και την παραγωγικότητα των διαδικασιών κ.λ.π. Η αποδοτικότητα, από την άλλη πλευρά, μπορεί να αυξάνει έμμεσα, αν η

χρηματοδοτική δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για τη σύσφιξη των σχέσεων με την πελατεία, ώστε να διευρύνεται το προσφερόμενο φάσμα υπηρεσιών.

Διευκρινίζεται ότι η διερεύνηση της αποδοτικότητας γίνεται στο στενό πλαίσιο της τραπεζικής λειτουργίας και όχι σε επίπεδο ενοποιημένου ισολογισμού συγκροτήματος επιχειρήσεων που ενδεχομένως μια τράπεζα ελέγχει. Εξετάζονται δηλαδή τα αποτελέσματα της καθαρά διαμεσολαβητικής εργασίας στη διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων της πελατείας, του εφοδιασμού της με μέσα πληρωμών και των μεσολαβητικών υπηρεσιών της.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ (ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ) ΙΔΡΥΜΑΤΑ

3.1. Μέθοδος αξιολόγησης¹²

Οι τράπεζες κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των επιχειρήσεων στηρίζονται κυρίως στην απόδοση εισοδήματος και στην απόδοση κεφαλαίου. Απ' τη μια όσον αφορά την απόδοση εισοδήματος, για να παρθεί η απόφαση και να δοθεί το δάνειο, πολύ σημαντικό ρόλο έχουν τα ενδεχόμενα κέρδη της εκάστοτε επιχείρησης. Αν δηλαδή τα κέρδη είναι τέτοια που μπορούν να καλύψουν το κόστος των υπηρεσιών του δανείου. Απ' την άλλη όσον αφορά την απόδοση κεφαλαίου, δίνεται μεγάλη σημασία στην αξία της εγγύησης και στην περιουσιακή κατάσταση των ατόμων και της επιχείρησης. Ιδιαίτερη επίσης σημασία δίνεται και στην βιωσιμότητα της επιχείρησης, στην αξιοπιστία της, στην κερδοφορία, στην ρευστότητα κ.α. Επιπλέον οι εγγυήσεις είναι μια πολύ σημαντική εξασφάλιση.

3.2. Κριτήρια αξιολόγησης¹³

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των υπηρεσιών χρηματοδοτήσεων εστιάζεται στη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται προκειμένου να προσελκύονται πελάτες και να χορηγούνται δάνεια, χωρίς να διακινδυνεύονται τα συμφέροντα της τράπεζας.

Από τη στιγμή που μια επιχείρηση θα προσφύγει σε μια τράπεζα για απόκτηση χρηματοδότησης, η τελευταία θα εξετάσει όλα εκείνα τα οποία θεωρεί ότι πρέπει να πληροί. Δεν ακολουθούνται τα ίδια κριτήρια χρηματοδότησης από κάθε τραπεζικό ίδρυμα και αυτό γιατί παίζει σημαντικό ρόλο η χώρα στην οποία δραστηριοποιείται και το χρηματοοικονομικό σύστημα στο οποίο εντάσσεται.

¹² Μακρής Η (2005), "Χρηματοδότηση σχεδίων ανάπτυξης καινοτομίας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων από τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο", Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

¹³ Μακρής Η (2005), "Χρηματοδότηση σχεδίων ανάπτυξης καινοτομίας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων από τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο", Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης δίνεται κυρίως βαρύτητα στα χρηματοοικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης και όχι στους ποιοτικούς (μη μετρήσιμους) παράγοντες.

Τελευταία όμως ολοένα και περισσότερο λαμβάνονται υπόψη ποιοτικοί παράγοντες στην αξιολόγηση, όπως είναι η αβεβαιότητα που εμπεριέχεται σε μια πρόταση.

Πριν από κάθε χρηματοδότηση απαιτείται γνώση των στοιχείων που εξετάζονται και ουσιαστικός έλεγχος, προκειμένου να διαπιστωθεί η βιωσιμότητα της επιχείρησης, που είναι αναμφίβολα η πιο θετική εξασφάλιση για την τράπεζα.

Εκτός από τον έλεγχο της βιωσιμότητας της επιχείρησης, οι τράπεζες μέσω των ελέγχων που διενεργούν, καλούνται να απαντήσουν σε μία σειρά ερωτημάτων που θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα εξής:

- *θα δώσουμε το δάνειο;*
- *εάν ναι, ποια θα είναι η μορφή του;*
- *ποιο θα είναι το ύψος του;*
- *ποια θα είναι η διάρκεια του;*
- *ποιοι θα είναι οι όροι συνεργασίας με τον πελάτη;*
- *τι εξασφαλίσεις θα πάρουμε;*

Οι κύριες πηγές άντλησης στοιχείων για την εξέταση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων είναι:

- τα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης
- οι δημοσιευμένοι ισολογισμοί της των τριών τουλάχιστον τελευταίων ετών
- το άμεσο οικονομικό περιβάλλον της επιχείρησης (προμηθευτές, πελάτες, τράπεζες)
- μελέτες που γίνονται από τράπεζες ή άλλους φορείς του κλάδου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση
- τα δικαστηριακά στοιχεία που συγκεντρώνονται από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών μέσω του συστήματος ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και περιέχουν, εκτός από τυχόν δυσμενή στοιχεία για την επιχείρηση, όπως είναι διαμαρτυρήσεις

συναλλαγματικών, ακάλυπτες επιταγές, διαταγές πληρωμής, αιτήσεις πτώχευσης, και άλλα στοιχεία που πιθανόν θα ενδιέφεραν την τράπεζα, όπως πωλήσεις ή αγορές ακινήτων, εγγραφές υποθηκών κτλ.

➤ τα περιουσιακά στοιχεία

Η αποτελεσματική ανάλυση απαιτεί γνώσεις και εμπειρία. Είναι γεγονός ότι συχνά τα οικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα. Ωστόσο, τα αποτελέσματα μιας οικονομικής ανάλυσης, λαμβανόμενα ως ενδείξεις για προβληματισμό και όχι ως πανάκεια, είναι δυνατόν να βοηθήσουν σε μεγάλο βαθμό τα εγκριτικά όργανα της τράπεζας να πάρουν την ορθή απόφαση.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, τα συμπεράσματα που εξάγονται από την οικονομική ανάλυση πρέπει απαραίτητα να συνδυάζονται και να επιβεβαιώνονται με επισκέψεις στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης.

Παρακάτω παρατίθενται συνοπτικά μερικά από τα **κυριότερα** κριτήρια αξιολόγησης.

I. Στάδιο επένδυσης

Οι τράπεζες προτιμούν να χρηματοδοτούν μια επιχείρηση που έχει αναπτύξει δραστηριότητα ήδη για κάποιο σημαντικό διάστημα στην αγορά, παρά μια επιχείρηση που βρίσκεται στα πρώτα στάδια ανάπτυξης. Και αυτό γιατί έχει διαπιστωθεί η πορεία εξέλιξής της από την αντίστοιχη τράπεζα και υπάρχουν κάποια στοιχεία στα οποία μπορεί να βασιστεί.

II. Μέγεθος της προβλεπόμενης επένδυσης (κόστος)

Κατά τη χρηματοδότηση, οι τράπεζες αποφεύγουν να δανείζουν πολύ μεγάλα ποσά γιατί είναι πιθανό να μην μπορούν να καλυφθούν από εγγυήσεις των επιχειρήσεων. Απ' την άλλη όμως αποφεύγουν και να δανείζουν πολύ μικρά ποσά γιατί αφορούν μικρές προτάσεις συνήθως μικρών επιχειρήσεων που δεν είναι σημαντικές για την τράπεζα. Είτε όμως μικρή είναι η πρόταση, που έχει να αξιολογήσει η τράπεζα, είτε μεγάλη, το κόστος παραμένει το ίδιο, όπως επίσης και ο χρόνος που θα δαπανήσει ο χρηματοδότης για να την εξετάσει.

III. Χρονική διάρκεια επένδυσης

Σημαντικό παράγοντα για την απόφαση χρηματοδότησης αποτελεί ο χρόνος που απαιτείται για να αποπληρωθεί το δάνειο, όπως επίσης και η χρονική περίοδος που η τράπεζα θα ασχολείται με τη συγκεκριμένη χρηματοδότηση. Οι τράπεζες προτιμούν εκείνες τις χρηματοδοτήσεις που διαρκούν λίγο γιατί είναι πιο πολλές οι πιθανότητες επιτυχίας και πιο εύκολη η χρηματοδότησή τους. Αποφεύγουν τις αβέβαιες προτάσεις που αφορούν μικρό χρονικό διάστημα, όπως και τα πολλά υποσχόμενα σχέδια με μακροχρόνιο προγραμματισμό και στρέφονται ιδίως σε λιγότερο κερδοφόρες προτάσεις με μικρότερο χρονικό ορίζοντα.

IV. Εξασφάλιση αποπληρωμής δανείου

Σε περίπτωση που η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση δεν είναι σε θέση να αποπληρώσει το δάνειο και να διασφαλίσει τα χρήματα που έχει δανεισθεί, η τράπεζα περιμένει από εκείνη να το κάνει αυτό με κάποιον άλλον τρόπο. Οι εγγυήσεις είναι μια σημαντική εξασφάλιση για την τράπεζα. Πριν από κάθε χρηματοδότηση, οι τράπεζες εξετάζουν την οικονομική κατάσταση του υποψήφιου δανειολήπτη με βάση τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης και την οικονομική κατάσταση του επιχειρηματία. Επίσης εξετάζουν εάν υπάρχουν δυσμενή στοιχεία. Μια μικρή επιχείρηση που βρίσκεται στα πρώτα στάδια ανάπτυξης είναι δυνατόν να μην διαθέτει υλικά περιουσιακά στοιχεία και επομένως οι τράπεζες στρέφονται σε αυτά του επιχειρηματία ή των ιδρυτών της επιχείρησης και ελέγχουν κατά πόσο μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προσωπικές εγγυήσεις. Οι τράπεζες προτιμούν τις εγγυήσεις από οποιοδήποτε άλλο κριτήριο γιατί μπορούν να καλύψουν ενδεχόμενη ζημιά. Έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έδειξε ότι κανένας σχεδόν τραπεζικός υπάλληλος δεν προχωράει στη χρηματοδότηση μιας πρότασης εάν δεν καταφέρει να δεσμεύσει τις απαιτούμενες εγγυήσεις από πλευρά της επιχείρησης.

V. Δέσμευση του επιχειρηματία και της ομάδας διοίκησης στο εγχείρημα

Σημαντικός παράγοντας για την αξιολόγηση ενός επιχειρηματικού σχεδίου αποτελεί η συνεισφορά του επιχειρηματία και της ομάδας διοίκησης. Δηλαδή τι κεφάλαια έχουν προσφέρει και ποιο είναι το μερίδιό τους στην επιχείρηση. Η αφοσίωση που δείχνουν

οι ιδρυτές στην επιχείρηση και στο εγχείρημα αποτελεί θετικό στοιχείο που το λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη της η τράπεζα.

VI. Επιχειρηματικό σχέδιο (business plan)

Οι τράπεζες προκειμένου να χρηματοδοτήσουν δίνουν ιδιαίτερη σημασία σε ένα καλά οργανωμένο επιχειρηματικό σχέδιο και με προοπτικές ανάπτυξης. Ένα σχέδιο μη ολοκληρωμένο μπορεί να οδηγήσει σε απόρριψη της πρότασης. Το βασικότερο κριτήριο χρηματοδότησης μιας επιχείρησης είναι το επιχειρηματικό σχέδιο. Θα πρέπει λοιπόν να είναι συνοπτικό, κατανοητό και να αναφέρει με λεπτομέρεια το κεφάλαιο που χρειάζεται η επιχείρηση, όπως και την πιθανότητα πρόσθετης χρηματοδότησης.

VII. Χαρακτηριστικά κλάδου-προϊόντος

Τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και της αγοράς είναι τέτοια που δεν μπορούν να μετρηθούν και γι' αυτό το λόγο δύσκολα υπολογίζονται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης. Οι τράπεζες δεν δίνουν ιδιαίτερη σημασία σε αυτά τα χαρακτηριστικά αν και τα τελευταία χρόνια γίνεται μια στροφή προς αυτούς τους παράγοντες. Ένα προϊόν που έχει χαμηλό ανταγωνισμό και κινείται σε μεγάλη αγορά είναι δυνατόν να οδηγήσει την πρόταση και την επιχείρηση σε επιτυχία.

3.3. Διαδικασία χρηματοδοτήσεων¹⁴

I. Παραλαβή της αίτησης του δανείου από τον πελάτη

Ο διευθυντής κάθε τράπεζας είναι υποχρεωμένος να γνωρίζει τις επιχειρήσεις της περιοχής του, να διερευνά τις χρηματοδοτικές τους ανάγκες και το εύρος της συνεργασίας τους με τις άλλες τράπεζες. Διερευνώντας τα παραπάνω, κάθε τράπεζα έχει ως στόχο να εντοπίσει επιθυμητούς πελάτες και να ξεκινήσει μια κατάλληλη για αυτή αλλά και για τον πελάτη, συνεργασία. Το στάδιο αυτό πρέπει να προηγείται της

¹⁴ Αναγνωστάκης Γ., Καρδαμίτση Μ., Πολυζώης Γ., Σταυρακοπούλου Α., « Η Μεθοδολογία των χρηματοδοτήσεων στην Τραπεζική Πρακτική», Έκδοση Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, 2003

αίτησης. Η αίτηση υποβάλλεται από τον πελάτη εγγράφως και θα πρέπει να περιλαμβάνει το ύψος και τη σκοπιμότητα της χρηματοδότησης, τις προσφερόμενες εξασφαλίσεις, τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης κ.τ.λ.

II. Έλεγχος δικαστηριακών στοιχείων

Το επόμενο βήμα για κάθε τράπεζα μετά την παραλαβή της αίτησης από τον πελάτη είναι να καταφεύγει στον έλεγχο κάποιων στοιχείων που αποδεικνύουν την όλη "εικόνα" του. Η ενδιαφερόμενη τράπεζα μπορεί να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με τη φερεγγυότητα ή την περιουσιακή κατάσταση των προσώπων που πρόκειται να συνεργαστούν. Κύρια πηγή άντλησης πληροφοριών για το τραπεζικό σύστημα αποτελεί η εταιρεία, «ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ "ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ"». Από τον έλεγχο των πληροφοριών που έχει στη διάθεση της η τράπεζα προκύπτει εάν υπάρχουν δυσμενή στοιχεία ή όχι και εάν τελικά η τράπεζα θα συνεργαστεί με τον συγκεκριμένο πελάτη.

III. Επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης

Μετά την διαπίστωση ότι η επιχείρηση που ελέγχθηκε δεν έχει δυσμενή στοιχεία εις βάρος της, αρμόδιο στέλεχος ή στελέχη της τράπεζας επισκέπτονται τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης προκειμένου να διαπιστώσουν τον τρόπο λειτουργίας και να διαμορφώσουν μια συγκεκριμένη άποψη για αυτή. Η επίσκεψη αυτή είναι ίσως από τα σημαντικότερα βήματα πριν από την έναρξη της συνεργασίας αλλά και καθ' όλη τη διάρκειά της.

IV. Έλεγχος των νομιμοποιητικών εγγράφων της εταιρείας

Οι τράπεζες πρέπει να εξετάζουν τα νομιμοποιητικά έγγραφα κάθε επιχείρησης για να διαπιστώνεται έγκαιρα εάν είναι έγκυρη η νομιμότητά της, όπως επίσης και των νόμιμων εκπροσώπων της. Τα έγγραφα αυτά ζητούνται το συντομότερο δυνατό από τους φορείς της επιχείρησης ώστε να αποφεύγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις για τους πελάτες.

V. Έλεγχος της διασφαλιστικής αξίας των ακινήτων

Σε περίπτωση που η ρευστοποίηση του δανείου δεν εξελιχθεί ομαλά, οι τράπεζες καταφεύγουν στην κάλυψή της μέσω της υπάρχουσας ακίνητης περιουσίας των φορέων ή των εγγυητών. Για το λόγο αυτό, οι τράπεζες συνήθως δεν αρκούνται στην κατά δήλωση ακίνητη περιουσία, αλλά ζητούν τα σχετικά συμβόλαια, πρόσφατα πιστοποιητικά βαρών και διενεργούν ελέγχους μέσω της τεχνικής τους υπηρεσίας για την εκτίμηση της υλικής και εμπορικής αξίας του ακινήτου.

VI. Χρηματοοικονομική ανάλυση

Η χρηματοοικονομική ανάλυση κάθε επιχείρησης έχει σαν στόχο να διαπιστωθεί η οικονομική κατάσταση αυτής και παράλληλα με την άποψη που διαμορφώθηκε απ' τα στελέχη της τράπεζας κατά την επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της, να προσδιορίζονται οι πραγματικές ανάγκες της σε κεφάλαια κίνησης και ο τρόπος κάλυψής τους.

VII. Διαπραγμάτευση των όρων του δανείου με τον πελάτη

Το στάδιο της διαπραγμάτευσης με τον πελάτη έχει στόχο απ' τη μια να καθοριστούν όροι σύμφωνοι με τις πραγματικές ανάγκες του πελάτη και απ' την άλλη να μεγιστοποιηθεί η αποδοτικότητα της συνεργασίας τόσο για τον ίδιο όσο και για την τράπεζα.

Τα αντικείμενα διαπραγμάτευσης είναι:

- το όριο της χρηματοδότησης
- η διάρκεια κάθε χορήγησης
- οι εξασφαλίσεις
- το επιτόκιο και οι λοιπές προμήθειες
- η προσέλευση λοιπών παραγωγικών εργασιών

VIII. Σύνταξη της πρότασης προς τα αρμόδια εγκριτικά όργανα

Οι προτάσεις χρηματοδοτήσεων προς τα εγκριτικά όργανα διαφέρουν ως προς τον τύπο σε κάθε τράπεζα. Πέρα όμως από αυτό, οι προτάσεις χρηματοδοτήσεων πρέπει να έχουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- να διατυπώνονται με ακρίβεια, σαφήνεια και συντομία
- να αναφέρουν συγκεκριμένα όλους τους όρους της προτεινόμενης χρηματοδότησης
- να τεκμηριώνουν τη σκοπιμότητα της προτεινόμενης χρηματοδότησης
- να περιέχουν σχόλια σχετικά με τη δραστηριότητα και τις προοπτικές της επιχείρησης
- να περιέχουν το στοιχείο της προβλεψιμότητας των αναγκών του πελάτη
- να περιλαμβάνουν συνημμένα όλα τα στοιχεία του πελάτη
- να διατυπώνεται με σαφήνεια η θέση του εισηγητή.

IX. Λήψη εξασφαλίσεων

Οι ενέργειες που σχετίζονται με την λήψη των εξασφαλίσεων πρέπει να γίνονται πάντοτε πριν από την αντίστοιχη χρηματοδότηση. Η σύναψη της κύριας σύμβασης θα πρέπει να προηγείται των λοιπών συμβάσεων ή εξασφαλίσεων που λαμβάνονται. Ο πελάτης και οι τυχόν εγγυητές θα πρέπει να έχουν το χρόνο να διαβάσουν τους όρους, έτσι ώστε να γνωρίζουν τις ευθύνες που αναλαμβάνουν. Κατά την εγγραφή προσημειώσεων ή υποθηκών το ακίνητο πρέπει να ασφαρίζεται με έξοδα του πελάτη για το σύνολο της εμπορικής του αξίας.

X. Χορήγηση του δανείου και ένταξη του στο λογιστικό σύστημα της τράπεζας

Μετά τη χορήγηση του δανείου από την τράπεζα στην εκάστοτε επιχείρηση, το επόμενο βήμα είναι η ένταξη της χορήγησης βάσει του διπλογραφικού συστήματος στα βιβλία της τράπεζας.

Στη συνέχεια, θα ασχοληθούμε συγκεκριμένα με δύο από τις μεγαλύτερες τράπεζες στην Ελλάδα, την Εθνική Τράπεζα και την Τράπεζα Κύπρου (ημι-δημόσια και ιδιωτική αντίστοιχα). Θα εξετάσουμε πως αξιολογεί κάθε μια από αυτές μια επιχείρηση προκειμένου να τη χρηματοδοτήσει, σε ποια κριτήρια στηρίζεται, τι διαδικασίες ακολουθεί και στη λήψη ποιων αναγκαίων εξασφαλίσεων προσφεύγει για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει. Εξετάζοντας τις δύο αυτές τράπεζες και συγκεκριμένα δύο απ' τα υποκαταστήματα τους, θα αναλύσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους και θα καταλήξουμε σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

4.1. Η Τράπεζα

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, με τη μεγαλύτερη και ισχυρότερη παρουσία στον Ελλαδικό χώρο, αλλά και με το δυναμικό προφίλ της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο ηγείται του μεγαλύτερου και ισχυρότερου Ομίλου χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα.

Ιδρύθηκε το 1841 ως εμπορική τράπεζα και μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928 είχε το εκδοτικό προνόμιο. Εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών από την ίδρυσή του το 1880, ενώ από τον Οκτώβριο του 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Η ΕΤΕ είναι πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα, υπαγόμενη στην ελληνική και κοινοτική τραπεζική νομοθεσία και ειδικότερα στον Ν.2076/92 όπως ισχύει σήμερα, που ως γνωστόν ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την δεύτερη τραπεζική οδηγία 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο Όμιλος της ΕΤΕ προσφέρει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες επιχειρήσεων και ιδιωτών, όπως επενδυτικές εργασίες, χρηματιστηριακές συναλλαγές, ασφάλειες, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού - παθητικού, εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), διαχείρισης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring).

Με το πληρέστατο Δίκτυό της που αριθμεί 569 καταστήματα και 1367 ATMs, καλύπτει ολόκληρη τη γεωγραφική έκταση της Ελλάδας. Παράλληλα, αναπτύσσει εναλλακτικά δίκτυα πώλησης των προϊόντων της όπως οι υπηρεσίες Mobile and Internet Banking. Σήμερα, μετά τις πρόσφατες εξαγορές στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης, το Δίκτυο της Τράπεζας στο εξωτερικό περιλαμβάνει 791 μονάδες.

Οι λογαριασμοί καταθέσεων που ξεπερνούν τα εννέα εκατομμύρια και οι άνω του ενάμιση εκατομμυρίου λογαριασμοί χορηγήσεων αποτελούν τη σημαντικότερη

απόδειξη της εμπιστοσύνης του κοινού της που αποτελεί και την κινητήρια δύναμη της τράπεζας.

Με επιβεβαιωμένη την ηγετική της θέση στην ελληνική τραπεζική αγορά και με στόχο την πλήρη κάλυψη των πελατών της καθώς και την αύξηση της κερδοφορίας της, η Τράπεζα μεριμνά για το διαρκή εκσυγχρονισμό των διαδικασιών της, επενδύοντας στη νέα τεχνολογία.

4.1.1. Ιστορικά στοιχεία της Τράπεζας

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε., με 160 πλέον χρόνια επιτυχούς και αδιάλειπτης λειτουργίας στον οικονομικό βίο της χώρας, έχει εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο όμιλο εταιρειών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καλύπτοντας έτσι τις συνεχώς διευρυνόμενες ανάγκες ντων πελατών της. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα ίδρυσε το 1891 την Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων <<Η Εθνική>> και το 1927 την Εθνική Κτηματική Τράπεζα.

Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928, η Τράπεζα είχε το εκδοτικό προνόμιο στην Ελλάδα και ήταν υπεύθυνη για την έκδοση του νομίσματος. Το 1953, η Τράπεζα συγχωνεύτηκε με την «Τράπεζα Αθηνών», που είχε ιδρυθεί το 1893. Μέσα στο 1998, η Τράπεζα προέβη στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», με σκοπό την αρτιότερη εξυπηρέτηση των πελατών της στον τομέα της στεγαστικής και κτηματικής πίστης.

Από τον Οκτώβριο 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Στα τέλη του 2002, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της «Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως Α.Ε.». Στο πλαίσιο του στρατηγικού της προσανατολισμού στην αγορά της ΝΑ Ευρώπης, η ΕΤΕ εξαγόρασε, εντός του 2006, τη Finansbank στην Τουρκία και τη Vojvodjanska Banka στη Σερβία.

4.1.2. Ιστορικά στοιχεία του υποκαταστήματος

Το υποκατάστημα (198) της Εθνικής Τράπεζας (Λεωφόρου Δημοκρατίας - Πειραιάς) που ερεύνησα και απ' το οποίο άντλησα πληροφορίες προκειμένου να κατανοήσω όλα όσα σχετίζονται με την επιχειρηματική χρηματοδότηση, ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1987 και στεγαζόταν σε διαφορετικό κτίριο από αυτό στο οποίο στεγάζεται σήμερα. Τότε οι υπηρεσίες που προσέφερε ήταν οι εξής: χορηγήσεις, καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες, κίνηση κεφαλαίων, ανοίγματα λογαριασμών, λογιστήριο, εισαγωγές, συνάλλαγμα. Το προσωπικό που απασχολούσε ήταν περίπου δεκαπέντε (15) άτομα. Το 1991, το υποκατάστημα μεταφέρθηκε σε άλλο κτίριο και συνέχισε να προσφέρει τις ίδιες υπηρεσίες. Σήμερα απασχολεί 22 άτομα και εκτός από τις υπηρεσίες τις οποίες προσέφερε τη δεκαετία του '90 προστέθηκαν και τα επενδυτικά προϊόντα. Τα κέρδη του υποκαταστήματος αυξάνονται αργά και σημαντικά και στην υπηρεσία των επιχειρηματικών δανείων πετυχαίνουν κέρδη περίπου 2.000.000 € κάθε χρόνο.

4.2. Προϊόντα επιχειρηματικής χρηματοδότησης

A) για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

- ΑΜΕΣΩΣ
- Επιχειρηματικό Πολυδάνειο
- Ανοικτό Επαγγελματικό Πλάνο
- Χρηματοδοτήσεις για επιχειρήσεις κατασκευής οικοδομών, με κύκλο εργασιών μέχρι € 2.500.000
 - Δάνειο για την ανέγερση /αποπεράτωση οικοδομής σε υφιστάμενο οικοπέδο του δανειολήπτη
 - Δάνειο για την αγορά οικοπέδου και την ανέγερση επ'αυτού οικοδομής
 - Δάνειο για την ανέγερση / αποπεράτωση οικοδομής με το σύστημα της αντιπαροχής
- Χρηματοδοτήσεις για την αντικατάσταση Δημοσίας Χρήσεως Τουριστικών Λεωφορείων (για ελεύθερους επαγγελματίες και επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μέχρι € 2.500.000)

- Μεσομακροπρόθεσμο δάνειο Κεφαλαίου Κίνησης για επαγγελματίες και επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μέχρι € 2.500.000
- Μεσομακροπρόθεσμο δάνειο Παγίων Εγκαταστάσεων για επαγγελματίες και επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μέχρι € 2.500.000
- Ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις
- Δάνεια σε συνάλλαγμα
- Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου για κτιριακές εγκαταστάσεις
- Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου για εξοπλισμό
- Εθνοαναπτυξιακό
- Factoring
- Leasing
- Παροχή εγγυήσεων

B) για Μεγάλες Επιχειρήσεις

- Ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις
- Δάνεια σε συνάλλαγμα
- Δάνεια σε ευρώ κλειστής διάρκειας
- Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου για κτιριακές εγκαταστάσεις
- Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου για εξοπλισμό
- Εθνοαναπτυξιακό
- Δάνεια για κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα
- Ομολογιακά δάνεια
- Κοινοπρακτικά δάνεια
- Project Finance
- Factoring
- Leasing
- Παροχή εγγυήσεων

Τα παραπάνω προϊόντα τα προσφέρει γενικότερα η Εθνική Τράπεζα και όχι μόνο το υποκατάστημα.

4.3. Κριτήρια χρηματοδότησης μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων¹⁵

Αξιολόγηση μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων

Είναι εκείνες που τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών βιβλίων και συνήθως είναι οι μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Η αξιολόγηση των μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων στηρίζεται σε επιλεγμένους ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες, οι οποίοι εξεταζόμενοι σε διαχρονική βάση και συγκρινόμενοι παράλληλα και με τους αντίστοιχους του κλάδου, προσδιορίζουν το επίπεδο της βιωσιμότητας της επιχείρησης και την κατάταξή της στις επιμέρους διαβαθμίσεις πιστωτικού κινδύνου.

4.3.1. Ποιοτικά κριτήρια

Τα ποιοτικά κριτήρια, με βάση τα οποία γίνεται η αξιολόγηση των μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων, αφορούν:

- στην επιχειρησιακή της εικόνα και
- στη θέση της επιχείρησης στον κλάδο και την αγορά.

Επιχειρησιακή εικόνα

Ως προς την επιχειρησιακή εικόνα, αξιολογούνται και συνεξετάζονται:

- ✓ **Το management** της επιχείρησης, η χρησιμοποίηση σύγχρονων μεθόδων ανάπτυξης των δραστηριοτήτων της, καθώς και η δυνατότητα πραγματοποίησης των συγκεκριμένων στόχων της.
- ✓ **Το επιχειρηματικό παρελθόν** των φορέων, η εμπειρία τους, η γνώση του αντικειμένου ή ηλικία, οι σχέσεις των εταίρων, η ύπαρξη διάδοχης κατάστασης κτλ.
- ✓ **Ο τόπος εγκατάστασης της μονάδας** και ειδικότερα η απόσταση και η ευχέρεια πρόσβασης (οδική, θαλάσσια κτλ) προς τα κέντρα προμήθειας πρώτων υλών και

¹⁵ Ε.Τ.Ε. (2001), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Αξιολόγηση Επιχείρησης

τις τελικές αγορές, η ύπαρξη εξειδικευμένου, σε τοπικό επίπεδο, εργατικού δυναμικού και γενικότερα ικανοποιητική υποδομή (ΒΙ.ΠΕ. κτλ).

- ✓ **Το τεχνολογικό επίπεδο** των παραγωγικών εγκαταστάσεων, ο σύγχρονος ή μη μηχανολογικός εξοπλισμός, το ποσοστό απασχόλησής του, η αξιοποίηση των παραγωγικών του δυνατοτήτων, καθώς και η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων.
- ✓ **Το δίκτυο διανομής των προϊόντων**, ο βαθμός της οργάνωσής του και η γεωγραφική κατανομή.
- ✓ **Τα χρόνια λειτουργίας της επιχείρησης**. Για επιχειρήσεις με 1 - 2 χρόνια δραστηριοποίησης απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση των στοιχείων τους.
- ✓ **Η φερεγγυότητα του πελάτη και η συνέπεια στις συναλλαγές του**. Εξετάζεται η τυχόν ύπαρξη σοβαρών δυσμενών στοιχείων σε βάρος της επιχείρησης ή του φορέα της, καθώς και η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών (στο Δημόσιο, Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, Τράπεζες κτλ). Η ύπαρξη στοιχείων της μορφής αυτής, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, αποτελεί **απαγορευτικό** παράγοντα για την έναρξη της πιστοδότησης, ενώ ακόμα επιβάλλει λήψη μέτρων για τη σταδιακή απεμπλοκή από ήδη ανειλημμένους κινδύνους.
- ✓ **Η ύπαρξη λογιστικών χειρισμών**, οι οποίοι πρέπει να θεωρούνται ως σημεία μη ορθής επιχειρηματικής τακτικής και προσπάθειας συγκάλυψης προβλημάτων, δεδομένου ότι αποδυναμώνουν την αποτύπωση των οικονομικών μεγεθών και τους κανόνες υγιούς χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Χειρισμοί αυτής της μορφής διατυπώνονται στο πιστοποιητικό ελέγχου που συντάσσεται από τους Ορκωτούς Ελεγκτές ή προκύπτουν από τη διερεύνηση των λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης και την αναμόρφωση των οικονομικών καταστάσεων, όπως πραγματοποιείται στα Δελτία Συνεργασίας κτλ.
- ✓ **Η ύπαρξη νομικών κινδύνων** που προκύπτουν από διοικητικές παραβάσεις ή δικαστικές εκκρεμότητες.

Κλάδος-Αγορά

Εξετάζεται η θέση της επιχείρησης στον κλάδο, καθώς και οι κλαδικές - τοπικές ιδιαιτερότητες που επικρατούν στους τομείς δραστηριότητάς της, το επίπεδο

ανταγωνισμού και η ικανότητα αντιμετώπισής του, η ανταπόκριση του προϊόντος στην αγορά και η εξέλιξη της ζήτησης.

Η δραστηριοποίηση της επιχείρησης σε κλάδο, που η ζήτηση είναι στάσιμη ή πτωτική και αναπτύσσονται έντονες συνθήκες ανταγωνισμού, συνιστά στοιχείο που απαιτεί ιδιαίτερη στάθμιση στην αξιολόγησή της.

4.3.2. Ποσοτικά κριτήρια

Τα ποσοτικά κριτήρια με βάση τα οποία γίνεται η αξιολόγηση των μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων αναφέρονται:

- στην οικονομική της κατάσταση και
- στην πορεία των εργασιών της.

Οικονομική κατάσταση

Ως προς την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης εξετάζονται τα παρακάτω ποσοτικά δεδομένα:

- ✓ Πάγια στοιχεία
- ✓ Αποθέματα
- ✓ Πιστώσεις προς την πελατεία
- ✓ Διαθέσιμα
- ✓ Ίδια Κεφάλαια
- ✓ Ξένα Κεφάλαια
- ✓ Δανειακή επιβάρυνση
- ✓ Ίδιο Κεφάλαιο Κίνησης - Ρευστότητα

Πορεία εργασιών

Ως προς την πορεία των εργασιών της επιχείρησης εξετάζονται τα παρακάτω οικονομικά δεδομένα:

- ✓ Εξέλιξη του Κύκλου Εργασιών κατά την τελευταία τριετία

- ✓ Μικτό κέρδος
- ✓ Τελικά αποτελέσματα
- ✓ Κέρδη προ αποσβέσεων

4.4. Κριτήρια χρηματοδότησης μικρού μεγέθους επιχειρήσεων¹⁶

Αξιολόγηση μικρού μεγέθους επιχειρήσεων

Είναι εκείνες που τηρούν απλά βιβλία (Α΄ και Β΄ κατηγορίας) και συνήθως είναι οι μικρές.

Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζουν αυτού του είδους οι επιχειρήσεις:

- ο έντονα προσωπικός χαρακτήρας τους,
- η απουσία συγκροτημένης διοίκησης και οργάνωσης,
- οι δυσχέρειες διερεύνησης της οικονομικής τους κατάστασης και η αδυναμία προσδιορισμού του ύψους των επιχειρηματικών τους κεφαλαίων, λόγω μη τήρησης πλήρους σειράς Λογιστικών Βιβλίων,

κρίνεται αναγκαίο να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή τα στοιχεία της επιχειρηματικής και συναλλακτικής συμπεριφοράς τους, ώστε να αποφεύγονται ανεπιθύμητες εξελίξεις κατά την πιστοδότησή τους.

Η αξιολόγηση μικρού μεγέθους επιχειρήσεων γίνεται με βάση τα ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια που αναλύονται παρακάτω.

4.4.1. Ποιοτικά κριτήρια

Τα ποιοτικά κριτήρια, με βάση τα οποία γίνεται η αξιολόγηση των μικρού μεγέθους επιχειρήσεων, αφορούν στην επιχείρηση και στον κλάδο - αγορά και είναι αυτά που περιγράφονται παραπάνω, στην “Αξιολόγηση των μεγάλου - μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων”.

¹⁶ Ε.Τ.Ε. (2001), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Αξιολόγηση Επιχείρησης

4.4.2. Ποσοτικά κριτήρια

Ειδικότερα, αξιολογούνται τα βασικά οικονομικά δεδομένα που αναφέρονται:

- ✓ στην εξέλιξη των πωλήσεων,
- ✓ στην εξέλιξη των αποτελεσμάτων,
- ✓ στην εξέλιξη των υποχρεώσεων και
- ✓ στη σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια.

Τα δεδομένα αυτά θα προκύπτουν και από τη συμπλήρωση του σχετικού εντύπου (Εγκύκλιος Σειράς Β' Νο 101/23.6.97), κατά την έναρξη της συνεργασίας και στη συνέχεια τουλάχιστον σε ετήσια βάση, ενώ για τη διασταύρωσή τους θα καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια.

4.5. Διαδικασίες χρηματοδότησης¹⁷

Το Κατάστημα μετά την υποβολή των αιτημάτων για χρηματοδότηση από τους πελάτες προχωράει στις εξής ενέργειες:

1. Ελέγχει τα δυσμενή στοιχεία, διαπιστώνει αν το αίτημα συμφωνεί με όλους τους απαραίτητους κανόνες και εξετάζει το ενδεχόμενο "ξεπλύματος χρήματος".
2. Δημιουργεί το φάκελο του πελάτη συγκεντρώνοντας όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
3. Αξιολογεί την επιχείρηση.

Αφού παραλάβει το αίτημα, εξετάζει τη συμβατότητά του με τους κανόνες που καθορίζονται τόσο από τις νομισματικές αρχές όσο και από την πιστοδοτική πολιτική της Τράπεζας.

Ιδιαίτερα, εξετάζει το ενδεχόμενο η αίτηση χρηματοδότησης να αποτελεί κάλυψη συναλλαγών που θεωρούνται ύποπτες στα πλαίσια των διατάξεων περί "ξεπλύματος χρήματος" των σχετικών Υπηρεσιακών Εγκυκλίων (154/3.11.95 και 106/30.6.97).

¹⁷ Ε.Τ.Ε. (1998), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Αξιολόγηση Αιτήματος

Ταυτόχρονα γίνεται έλεγχος των δυσμενών στοιχείων από πηγές οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Τα «ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ - ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ» προκειμένου για έλεγχο δυσμενών στοιχείων. Σε περίπτωση που από τον έλεγχο προκύψουν τέτοιου είδους επιβαρυντικά στοιχεία διακόπτεται αμέσως κάθε ενασχόληση του Καταστήματος με το αίτημα της επιχείρησης και κατά συνέπεια με τη συγκέντρωση λοιπών πληροφοριών, εφόσον πρόκειται για υποψήφιο πελάτη. Εφόσον πρόκειται για πελάτη ήδη χρηματοδοτούμενο από την Τράπεζα, περιορίζεται ανάλογα ή ακόμα και διακόπτεται σταδιακά η σχετική συνεργασία.
- Το άμεσο οικονομικό περιβάλλον με το οποίο λειτουργεί και συναλλάσσεται η επιχείρηση (ανταγωνισμός, πελάτες, προμηθευτές, πιστωτές, τράπεζες κτλ).
- Οι κλαδικές μελέτες που καταρτίζονται από την Τράπεζα ή διάφορους αρμόδιους Οργανισμούς, εφόσον το δείγμα μπορεί να είναι αξιόπιστο από άποψη μεγέθους και αριθμού των ομοειδών επιχειρήσεων.
- Τα Υποθηκοφυλακεία, Πρωτοδικεία, Ασφαλιστικά Ταμεία, Επιμελητήρια, Νομαρχίες, Οικονομικές Εφορίες, Υπουργεία, Κρατικοί Οργανισμοί κτλ.
- Οι Νόμοι, Υπουργικές Αποφάσεις, Διοικητικές Διατάξεις που είναι δυνατόν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την εξέλιξη των εργασιών της επιχείρησης.
- Τα πιστοποιητικά ελέγχου των Ορκωτών Λογιστών προκειμένου περί Λ.Ε.
- Ο ημερήσιος και περιοδικός οικονομικός και πολιτικός τύπος.
- Οι ειδικές εκδόσεις οικονομικού, λογιστικού και φορολογικού περιεχομένου.

Τέλος, στη φάση αυτή ζητείται και η σύνταξη του Δελτίου Συνεργασίας.

Κατά την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης της επιχείρησης και του αιτήματος, το Κατάστημα προχωρεί παράλληλα στη συγκέντρωση όλων των απαραίτητων λοιπών στοιχείων και εγγράφων που πρέπει να περιλαμβάνονται στο φάκελο του πελάτη. Έτσι πέρα από το Δελτίο Συνεργασίας, τις εντυπώσεις από την επίσκεψη στην επιχείρηση, τις λοιπές πληροφορίες από την αγορά κτλ, το Κατάστημα φροντίζει να έχει στη διάθεσή του και τα ακόλουθα, κατά βάση, δικαιολογητικά:

- Γνωμάτευση νομιμοποίησης των εκπροσώπων της επιχείρησης, η ισχύς της οποίας θα πρέπει να παρακολουθείται επιμελώς καθώς και να υφίσταται έγκαιρη ενημέρωση για κάθε τροποποίησή της. Εξυπακούεται ότι πριν από κάθε

χρηματοδότηση διενεργείται ο απαιτούμενος κατάλληλος έλεγχος, ώστε να προσκομίζονται εμπρόθεσμα τα αναγκαία δικαιολογητικά για την ισχύ ή τυχόν ανανέωσή της.

- Πιστοποιητικό φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας.
- Λοιπά δικαιολογητικά κατά περίπτωση προβλεπόμενα.

Για παράδειγμα και προκειμένου για:

- δάνεια για κτιριακές εγκαταστάσεις: προϋπολογισμός δαπάνης, μελέτες, άδειες, εκτιμήσεις Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών κτλ.
- δάνεια για μηχανολογικό εξοπλισμό: προτιμολόγια ή προσφορές, εκτιμήσεις Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών κτλ.

Εξάλλου, μετά την έναρξη της συνεργασίας με τον πελάτη και στην περίπτωση που παραχωρούνται ή υφίστανται ήδη υπέρ της Τράπεζας εμπράγματα εξασφαλίσεις, το Κατάστημα θα πρέπει να μεριμνά, ώστε να υπάρχουν στο φάκελο και άλλα, κατά περίπτωση απαιτούμενα, δικαιολογητικά, όπως:

- Πρόσφατες εκτιμήσεις των υπέγγυνων σύμφωνα με τις εγκύκλιες οδηγίες.
- Πυρασφαλιστήρια συμβόλαια, από τα οποία θα προκύπτει πλήρης πυρασφάλιση κατά τα προβλεπόμενα.

Τα παραπάνω δικαιολογητικά πρέπει να συγκεντρώνονται το ταχύτερο δυνατό ανάλογα με την περίπτωση.

Ανάλογα την κατηγορία βιβλίων του πελάτη συγκεντρώνονται τα αντίστοιχα οικονομικά στοιχεία και διαβιβάζονται με αίτηση συμπληρωμένη από το Κατάστημα σε ειδικό Κέντρο Χορηγήσεων (πελάτες μέχρι κύκλο εργασιών € 2.500.000).

Το Κέντρο Χορηγήσεων παίρνει και την τελική απόφαση (και για το επιτόκιο και για το ποσό που θα χορηγηθεί) και διαβιβάζεται στο Κατάστημα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τα προϊόντα:

1. Αμέσως
2. Ανοικτό Επαγγελματικό Πλάνο

είναι να μην υπάρχει χρέος προς το ΙΚΑ (δηλ. ασφαλιστική ενημερότητα χωρίς παρακράτηση)

Για όλες τις κατηγορίες προϊόντων ο πελάτης πρέπει να εμφανίζει τις 2 τελευταίες οικονομικές χρήσεις (κέρδος).

Μετά την απόφαση από τα Χρηματοδοτικά Κέντρα ο πελάτης υπογράφει τις σχετικές Συμβάσεις και γίνεται η εκταμίευση.

4.6. Διάκριση εξασφαλίσεων¹⁸

Οι εξασφαλίσεις διακρίνονται σε ενοχικές και σε εμπράγματες:

Η **ενοχική εξασφάλιση** έχει την έννοια ότι ο πρωτοφειλέτης και ο τυχόν εγγυητής αναλαμβάνουν με την υπογραφή τους την ευθύνη, έναντι της Τράπεζας, ότι θα καταβληθεί η οφειλή. Ο πρωτοφειλέτης και ο εγγυητής ευθύνονται ξεχωριστά και σε ολόκληρο για την εξόφληση της οφειλής, πλην βέβαια των περιπτώσεων που ο τελευταίος εγγυάται μέχρι συγκεκριμένου ύψους.

Με την **εμπράγματη εξασφάλιση** η Τράπεζα αποκτά δικαίωμα επί ξένου ακινήτου ή κινητού "πράγματος", για την εξόφληση απαίτησής της με την προνομιακή ικανοποίησή της από το "πράγμα".

Εφόσον τίθεται θέμα λήψης εξασφαλίσεων και εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες, προτιμάται η λήψη εξασφαλιστικών στοιχείων αυτορευστοποιούμενων, δηλαδή τέτοιων που ρευστοποιούνται είτε αμέσως είτε με τη συμπλήρωση του χρόνου ωρίμανσής τους και το προϊόν τους περιέρχεται αυτομάτως στην Τράπεζα (στο λογαριασμό του πελάτη), με βάση την προηγηθείσα σχετική έγγραφη συμφωνία (ενεχυρίαση, εκχώρηση). Με την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω εξασφαλίσεις συγκεντρώνουν ορισμένες προδιαγραφές, οι οποίες παρατίθενται αναλυτικά στη συνέχεια, η Τράπεζα τις χαρακτηρίζει **ρευστοποιήσιμα στοιχεία**.

Ρευστοποιήσιμα στοιχεία για την Τράπεζα είναι:

- οι εγγυήσεις Τραπεζών εσωτερικού και εξωτερικού,
- οι εγγυήσεις Δημοσίου,
- οι συναλλαγματικές πελατείας (πλην αποδοχής συγγενικών επιχειρήσεων),
- οι μεταχρονολογημένες επιταγές (πλην έκδοσης συγγενικών επιχειρήσεων),
- τα φορτωτικά εξαγωγής,

¹⁸ Ε.Τ.Ε. (1998), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Εξασφαλίσεις

- οι ασφαλιζόμενες από την ΑΕΕΓΑ "Η ΕΘΝΙΚΗ" εξαγωγικές απαιτήσεις από ατελή φορτωτικά,
- οι απαιτήσεις εμπορικών επιχειρήσεων έναντι της ΕΑΕΔΟ και λοιπών φορέων έκδοσης πιστωτικών καρτών,
- οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις κατά Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΔΙΔΑΓΕΠ, Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας και ΟΤΑ,
- οι καταθέσεις,
- τα εμπορεύματα με βάση Τίτλους Γενικών Αποθηκών,
- τα μερίδια Αμοιβαίων Κεφαλαίων,
- οι Ομολογίες, τα Ομόλογα και τα Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου και
- οι μετοχές.

Σημειώνεται ότι η λήψη μερικών από τα παραπάνω στοιχεία, όπως των συναλλαγματικών και των επιταγών, ενδείκνυται όχι μόνο για την εξασφάλιση που παρέχουν, αλλά και γιατί αυτά σχετίζονται άμεσα με το όλο συναλλακτικό κύκλωμα της πιστοδοτούμενης επιχείρησης, το οποίο έτσι ελέγχεται καλύτερα, ακόμα και από την πλευρά της ποιοτικής σύνθεσης των πιστώσεων που παρέχει στην πελατεία της.

4.6.1. Ενοχικές εξασφαλίσεις

Η ενοχική εξασφάλιση πέραν της υπογραφής του Πρωτοφειλέτη, μπορεί να αφορά και σε διάφορες εγγυήσεις, όπως:

- Προσώπου,
- Εταιρείας,
- Τραπεζών (εσωτερικού ή εξωτερικού)
- Δημοσίου
- Οργανισμών Εγγυήσεων (π.χ ΟΑΕΠ, Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων).

Α) Εγγυητής

Ο εγγυητής (άτομο ή εταιρεία) θα πρέπει να είναι αξιόπιστος και κατά προτίμηση, κάτοχος ακίνητης περιουσίας. Θα πρέπει επίσης να έχει μια μακρόχρονη συνεργασία

με την Τράπεζα και να συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης που πρόκειται να χρηματοδοτηθεί.

Είναι απαραίτητο, οι εγγυητές να δηλώνουν με έγγραφη αίτηση την ακίνητη περιουσία τους. Συχνά όμως θα πρέπει να εξακριβώνεται η περιουσιακή τους κατάσταση που δεν πρέπει να υπερβαίνουν:

- τη διετία για την πελατεία χαμηλού πιστωτικού κινδύνου,
- το έτος για την πελατεία μέσου πιστωτικού κινδύνου και
- το εξάμηνο ή και συντομότερα, εφόσον κριθεί σκόπιμο, για την πελατεία αυξημένου πιστωτικού κινδύνου.

Σε μερικές περιπτώσεις, κρίνεται αναγκαία η λήψη έγγραφης δέσμευσης του εγγυητή ή του πρωτοφειλέτη για να αποδεικνύεται εάν έχει γίνει μετάθεση κυριότητας του ακινήτου ή εκχώρηση κ.τ.λ. χωρίς την συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας.

Η εν λόγω δέσμευση είναι ηθική. Στις περιπτώσεις που λαμβάνεται μέσω υποθηκικού συμβολαίου, που σημαίνει ότι η Τράπεζα εγγράφει υποθήκη επί ακινήτου, αποκτά και πρακτική σημασία, διότι οποιαδήποτε έγγραφη υποθήκης στο συγκεκριμένο ακίνητο υπέρ τρίτου με τη συναίνεση του ιδιοκτήτη δεν είναι νόμιμη.

Τέλος επισημαίνεται ότι:

- στις περιπτώσεις παροχής εγγύησης από Α.Ε. και Ε.Π.Ε. πρέπει να υπάρχει σχετική γνωμάτευση του Δικαστικού, ώστε να εξακριβώνεται η εγκυρότητα της εγγύησης και
- στις συμβάσεις που συνομολογούνται με προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.), πρέπει να λαμβάνεται η προσωπική εγγύηση των ομόρρυθμων μελών, ανεξάρτητα από την τυχόν ύπαρξη άλλων εξασφαλιστικών στοιχείων.

Β) Εγγυήσεις τραπεζών εσωτερικού

Με την εν λόγω εξασφάλιση είναι δυνατόν να καλυφθούν πιστωτικοί κίνδυνοι που θα επέλθουν. Η συγκεκριμένη εξασφάλιση χορηγείται με έκδοση εγγυητικών επιστολών και ενέγγυες πιστώσεις.

Για να θεωρούνται οι παραπάνω εξασφαλίσεις ως ρευστοποιήσιμα στοιχεία, πρέπει το ύψος και η διάρκειά τους να συμφωνούν με τα όρια ανάληψης κινδύνων που έχουν καθοριστεί ανά συναλλαγή σε Ευρώ ή του ισόποσου σε Ξένο Νόμισμα, όπως ισχύουν και αναφέρονται στην Υ.Ε. 179/19.12.95. Όταν υπάρχουν κίνδυνοι που ξεπερνούν τα

πλαίσια και Τράπεζες που δεν περιλαμβάνονται στο σχετικό πίνακα της Υ.Ε. 179/19.12.95, τα Καταστήματα θα πρέπει να ζητούν σχετική έγκριση από την Κεντρική Υπηρεσία.

Γ) Εγγυήσεις τραπεζών εξωτερικού

Για να θεωρούνται οι παραπάνω εξασφαλίσεις ως ρευστοποιήσιμα στοιχεία, πρέπει:

- Το ύψος της παρεχόμενης εγγύησης να συμφωνεί με τα όρια ανάληψης κινδύνων που έχουν καθοριστεί στον Πίνακα Ανταποκριτών Εξωτερικού. Εάν το ποσό της εγγύησης ξεπερνά τα πλαίσια και υπάρχουν Τράπεζες που δεν περιλαμβάνονται στον σχετικό πίνακα και η ισχύς της εγγύησης έχει αόριστο χρόνο, τα Καταστήματα απευθύνονται στην Κεντρική Υπηρεσία.
- Να μη διατυπώνεται οποιαδήποτε επιφύλαξη στο κείμενο της εγγυητικής επιστολής.
- Από το κείμενο της εγγυητικής επιστολής να βγαίνει το συμπέρασμα σε ποιόν, από ποιόν και για ποιόν χορηγείται η εγγύηση. Επιπλέον, ποιο είναι το ύψος της, ποια η υποχρέωση που καλύπτει και πότε λήγει η ισχύς της.

Δ) Εγγυήσεις Δημοσίου

Η κρατική εγγύηση των βιοτεχνικών δανείων για να έχει ισχύ πρέπει να υπάρχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η επιχείρηση που έχει δανειοδοτηθεί πρέπει να προσκομίσει πιστοποιητικό εγγραφής στο επιμελητήριο της περιοχής όπου δραστηριοποιείται.
- Τα έντυπα που απαιτούνται πρέπει να είναι σωστά συμπληρωμένα.
- Τα δικαιολογητικά που χρειάζονται να έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Οικονομικών.
- Να εξακριβωθεί εάν υπάρχουν δυσμενή στοιχεία για την επιχείρηση.

- Για τα δάνεια κεφαλαίου κίνησης:

- ✓ να προκύπτει από επίσημες πηγές ο κύκλος εργασιών
- ✓ να συγκεντρωθούν όλα τα δικαιολογητικά που προβλέπονται π.χ. τιμολόγια

- Για τα δάνεια αγοράς μηχανολογικού εξοπλισμού:
 - ✓ να εξακριβωθεί ο σκοπός για τον οποίο έχουν χορηγηθεί
 - ✓ να υπάρχει εξοφλημένο τιμολόγιο αγοράς
 - ✓ να προσκομιστεί βεβαίωση του επιμελητηρίου για την εγκατάσταση και τη λειτουργία των μηχανημάτων
- Για τα δάνεια παγίων εγκαταστάσεων:
 - ✓ το οικόπεδο να ανήκει στην επιχείρηση
 - ✓ να προσκομιστούν όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά
 - ✓ να υπάρχει πιστοποίηση του μηχανικού που επιβλέπει το έργο
 - ✓ η Τράπεζα να εξετάζει ανά δύο χρόνια περίπου εάν τα κτίρια και ο εξοπλισμός χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση που έχουν χρηματοδοτηθεί

4.6.2. Εμπράγματες εξασφαλίσεις

Οι εμπράγματες εξασφαλίσεις αποκτώνται:

- με την εγγραφή βάρους (υποθήκη, προσημείωση) σε ακίνητα και
- με τη σύσταση ενεχύρου είτε επί πράγματος είτε επί δικαιώματος, δηλαδή επί ασωμάτων αντικειμένων.

A) Βάρη σε ακίνητα

Οι παραπάνω ασφάλειες δεν εξασφαλίζουν όσο χρειάζεται μια χρηματοδότηση διότι συχνά δεν εξακριβώνεται η υπολογιζόμενη διασφαλιστική αξία των βαρών.

Οι παράγοντες που συμβάλλουν προκειμένου να πάρει η Τράπεζα την απόφαση να ρευστοποιήσει αυτού του είδους τις εξασφαλίσεις είναι:

- Η επιβάρυνση του πλειστηριάσματος με προνομιακές απαιτήσεις τρίτων
- Η απαξίωση της εμπορικής αξίας των υποθηκευμένων ακινήτων, ιδιαίτερα αν πρόκειται για βιομηχανοστάσια

- Το μεγάλο χρονικό διάστημα που απαιτείται για τη ρευστοποίηση, με αποτέλεσμα να συγκεντρώνονται πολλοί μεγάλοι ακάλυπτοι τόκοι καθυστέρησης και
- Οι περίπλοκες και με υψηλό κόστος, δικαστικές ενέργειες.

I. Υποθήκη-Προσημείωση

Η Τράπεζα εξασφαλίζεται με την εγγραφή προσημείωσης ή υποθήκης του ακινήτου ή με το να ενεχυριάζει κάποιο αντικείμενο ή δικαίωμα.

Η **υποθήκη** για να αποκτηθεί θα πρέπει:

- α) να υπάρχει ένας τίτλος που δίνει στο δανειστή το δικαίωμα εγγραφής της
- β) να είναι γραμμένη στο Υποθηκοφυλακείο

Η **προσημείωση** είναι ασφαλιστικό μέτρο με το οποίο δίνεται το δικαίωμα εγγραφής υποθήκης.

Εγγραφή προσημείωσης και υποθήκης

- Η προσημείωση έχει λιγότερες δαπάνες από την υποθήκη
- Η εγγραφή της υποθήκης γίνεται για να υπάρχει περιγραφή των μηχανημάτων εφόσον το ακίνητο έχει κάποιες εγκαταστάσεις

II. Διασφαλιστική αξία

Η διασφαλιστική αξία των προσημειώσεων - υποθηκών υπολογίζεται σε ποσοστό όχι ανώτερο του 60% της εμπορικής αξίας των επιχειρηματικών και 80% των εξωεπιχειρηματικών ακινήτων (ή 60% των τελευταίων, εάν αυτά είναι ιδιοκτησίας φορέων ατομικών επιχειρήσεων ή ομόρρυθμων μελών εταιρειών).

III. Εκτιμήσεις ενυπόθηκων ακινήτων και μηχανημάτων

Η εμπορική αξία των ενυπόθηκων ακινήτων και μηχανημάτων προσδιορίζεται με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις της Τράπεζας.

Για τον προσδιορισμό της πραγματικής αξίας είναι απαραίτητη η παρακολούθηση της εκάστοτε ισχύουσας αντικειμενικής αξίας και η διενέργεια επανεκτίμησης τουλάχιστον μια φορά το χρόνο από τις αρμόδιες Τεχνικές Υπηρεσίες ή μηχανολόγους - μηχανικούς εμπιστοσύνης των Μονάδων.

IV. Έλεγχος και ταύτιση τίτλων ενυπόθηκων ακινήτων και μηχανημάτων-σύννομο κτισμάτων

Βασική προϋπόθεση για την ισχύ της υπολογιζόμενης αξίας αποτελεί η ύπαρξη γνωμάτευσης των τίτλων του ενυπόθηκου ακινήτου, της ταύτισής τους και του σύννομου των τυχόν υφιστάμενων κτισμάτων.

V. Ασφάλιση ενυπόθηκων ακινήτων και μηχανημάτων

Τα ενυπόθηκα ακίνητα και μηχανήματα πρέπει υποχρεωτικά να ασφαίζονται κατά του κινδύνου πυρκαγιάς όπως και κατά του κινδύνου από σεισμό. Μπορεί να υπάρξει και πρόσθετη ασφάλιση. Το ύψος της ασφάλισης πρέπει να καλύπτει την τρέχουσα (υλική) αξία των υπέγγυνων κτισμάτων και μηχανημάτων, καθώς και των τυχόν μηχανικών εγκαταστάσεων.

B) Ενέχυρα επί πραγμάτων ή δικαιωμάτων

Κύριο χαρακτηριστικό των παραπάνω εξασφαλίσεων, εφόσον βέβαια η ποιότητά τους το επιτρέπει είναι ότι μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα ή σε χρόνο κατά κανόνα πολύ μικρότερο εκείνου που απαιτείται για τις εμπράγματα επί ακινήτων και μηχανημάτων.

I. Συναλλαγματικές πελατείας

Οι συναλλαγματικές για να ρευστοποιηθούν πρέπει να συντρέχουν οι εξής βασικές προϋποθέσεις:

- ✓ **Τυπικότητα**
- ✓ **Γνησιότητα**
- ✓ **Εμπορικότητα**

- ✓ **Φερεγγυότητα αποδεκτών**

II. Μεταχρονολογημένες επιταγές

Οι μεταχρονολογημένες επιταγές για να χαρακτηριστούν ρευστοποιήσιμα στοιχεία προϋποθέτουν όπως και οι συναλλαγματικές:

- ✓ **Τυπικότητα**
- ✓ **Γνησιότητα**
- ✓ **Εμπορικότητα**
- ✓ **Φερεγγυότητα εκδοτών**

III. Φορτωτικά εξαγωγής

Τα φορτωτικά εξαγωγής ανεξάρτητα με τον τρόπο που θα εκδοθούν, που θα πληρωθούν και που θα μεταφερθούν τα εμπορεύματα θεωρούνται ρευστοποιήσιμα στοιχεία εφόσον την πληρωμή τους την εγγυάται η Τράπεζα είτε με **εγγυητική επιστολή** είτε με **ενέγγυα πίστωση**.

Εγγυητική Επιστολή είναι το ιδιωτικό έγγραφο με το οποίο η Τράπεζα, που λειτουργεί ως εγγυητής, υπεισέρχεται στη σχέση δύο άλλων μερών, δικαιούχου (δανειστή) και εντολέα (πρωτοφειλέτη), για να διασφαλίσει τον πρώτο (δανειστή) έναντι κάποιου επιζήμιου γεγονότος, που πιθανόν να προκύψει λόγω υπαιτιότητας του δευτέρου (πρωτοφειλέτη).

Ενέγγυα Πίστωση είναι η γραπτή υπόσχεση που απευθύνεται από την Τράπεζα του αγοραστή - εντολέα (εκδότρια τράπεζα) προς τον πωλητή - δικαιούχο, ότι θα του καταβάλει συγκεκριμένο ποσό, σε συγκεκριμένη προθεσμία με την παράδοση εκ μέρους του συγκεκριμένων εγγράφων, και την τήρηση συγκεκριμένων όρων και προθεσμιών.

IV. Ασφαλιζόμενες από την Α.Ε.Ε.Γ.Α. "Η ΕΘΝΙΚΗ" εξαγωγικές απαιτήσεις από ατελή φορτωτικά

Οι ασφαλιζόμενες από την Α.Ε.Ε.Γ.Α. "Η ΕΘΝΙΚΗ" εξαγωγικές απαιτήσεις εντάσσονται στα ρευστοποιήσιμα στοιχεία όταν:

- ✓ Ο πιστούχος εξαγωγέας πρέπει τουλάχιστον 3 χρόνια να κάνει εξαγωγές και να μην έχει προκύψει ποτέ πρόβλημα από τις σχέσεις του με τους πελάτες του.
- ✓ Το εμπόρευμα θα πρέπει να μην είναι αλλοιώσιμο και ευπαθές.
- ✓ Ο παραλήπτης να μην είναι και προμηθευτής μαζί.
- ✓ Το εμπόρευμα να έχει πληρωθεί σε τιμή που είναι οριστική.
- ✓ Οι χώρες που απευθύνονται τα φορτωτικά να μην έχουν συναλλαγματικά προβλήματα.

V. Απαιτήσεις εμπορικών επιχειρήσεων έναντι της Ε.Α.Ε.Δ.Ο. και λοιπών φορέων έκδοσης πιστωτικών καρτών

Οι απαιτήσεις εμπορικών επιχειρήσεων μπορούν να χρηματοδοτηθούν και να ρευστοποιηθούν εφόσον τηρούνται οι διαδικασίες που προβλέπονται από τις Υ.Ε. 16/20.2.95 και 45/11.4.95.

VI. Εκχωρηθείσες απαιτήσεις κατά Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Δ.Ι.Δ.Α.Γ.Ε.Π., οργανισμών κοινής ωφέλειας και ΟΤΑ

Οι προϋποθέσεις για να θεωρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις ρευστοποιήσιμες είναι:

- ✓ Να έχει συμπληρωθεί, κοινοποιηθεί και ότι άλλο απαιτείται η σύμβαση ενεχυρίασης.
- ✓ Να έχει εξακριβωθεί ότι δεν υφίσταται ήδη άλλη εκχώρηση.
- ✓ Να μην πρόκειται για μέλλουσα απαίτηση.
- ✓ Ο εκχωρητής να μην έχει οφειλές προς Δημόσιο ή άλλους Οργανισμούς.

Συγκεκριμένα για απαιτήσεις που προέρχονται από πιστοποιήσεις Δημοσίων έργων εκτός των παραπάνω, ισχύουν τα εξής:

- ✓ Να υπάρχουν όλες οι απαιτούμενες εγκρίσεις και να μην λείπει καμία υπογραφή.
- ✓ Οι πιστώσεις να έχουν εγκριθεί.
- ✓ Για το ίδιο έργο δεν πρέπει να υπάρχει εκκρεμότητα άλλων πιστοποιήσεων για διάστημα πάνω από 3 μήνες.

Για όλες τις πιστοδοτούμενες επιχειρήσεις, το ποσοστό χορήγησης έναντι εκχωρημένων απαιτήσεων κατά Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. κτλ δεν ξεπερνά το 70%.

VII. Καταθέσεις

Οι προϋποθέσεις για να θεωρούνται ρευστοποιήσιμα στοιχεία είναι:

- ✓ Να μην υπάρχει ενεχυρίαση, εκχώρηση ή άλλη απαίτηση στην κατάθεση.
- ✓ Η θεώρηση της σύμβασης ενεχυρίασης να γίνεται από συμβολαιογράφο ή η κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή.
- ✓ Σε περίπτωση ενεχυρίασης καταθετικού λογαριασμού που ανήκει σε παραπάνω από 1 άτομα θα πρέπει να υπάρχει η συγκατάθεση όλων.

Για όλες τις πιστοδοτούμενες επιχειρήσεις, η συγκεκριμένη εξασφάλιση χαρακτηρίζεται ως ρευστοποιήσιμο στοιχείο σε ποσοστό μέχρι και 100% του συνολικού ύψους της.

VIII. Εμπορεύματα με βάση τίτλους γενικών αποθηκών

Τέσσερις είναι οι βασικές προϋποθέσεις για να θεωρηθούν τα εμπορεύματα αυτά ρευστοποιήσιμα.

1. Η χρηματοδότηση να μην ξεπερνά τους 5 μήνες, με μια δυνατότητα παράτασης για 4 μήνες επιπλέον.
2. Να υπάρχει ασφάλεια στα ενέχυρα εκτός από φωτιά και για κλοπή.
3. Στους τίτλους να μην γίνεται αναφορά σε όρους καθώς και σε χαρακτηριστικά των εμπορευμάτων.
4. Η συντήρηση των εμπορευμάτων να λήγει 6 μήνες από την ημέρα χρηματοδότησης τους.

ΙΧ. Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων

Τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων θεωρούνται ρευστοποιήσιμα εφόσον είναι ελεύθερα από οποιαδήποτε μορφή απαίτησης, ακολουθούνται όλες οι νομότυπες διαδικασίες και είναι δυνατή η σύμπραξη όλων των συνδικαιούχων εάν είναι περισσότεροι από έναν.

Χ. Ομολογίες, Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου

Δύο είναι οι προϋποθέσεις για να θεωρηθούν τα παραπάνω ρευστοποιήσιμα στοιχεία:

1. Να γίνεται η ενεχυρίαση σύμφωνα με τους προβλεπόμενους νόμους και διαδικασίες.
2. Να υπάρχει σύμπραξη όλων των συνδικαιούχων.

ΧΙ. Μετοχές

Οι μετοχές για να θεωρηθούν ρευστοποιήσιμες προϋποθέτουν τα εξής:

- ✓ Οι επιχειρήσεις στις οποίες αναφέρονται να έχουν χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο.
- ✓ Οι τίτλοι να μην προκύπτουν από την ίδια ή συγγενική επιχείρηση.
- ✓ Να υπάρχει έγκριση από Κεντρική Υπηρεσία.
- ✓ Οι τίτλοι να έχουν εισαχθεί στο Χ.Α.Α.
- ✓ Οι τίτλοι να έχουν ενεχυριαστεί νομότυπα.

Η εν λόγω εξασφάλιση χαρακτηρίζεται ως ρευστοποιήσιμο στοιχείο σε ποσοστό μέχρι και 60% της μέσης χρηματιστηριακής αξίας κατά το προηγούμενο τετράμηνο.

5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

5.1. Η Τράπεζα

Το Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας είναι μέρος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου που ιδρύθηκε στην Κύπρο το 1899, όπου και κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς. Το Συγκρότημα παρέχει ολοκληρωμένες τραπεζικές υπηρεσίες στην Κύπρο, στην Ελλάδα (η ίδρυση και λειτουργία της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα εγκρίθηκε με την απόφαση της ΕΝΠΘ της Τράπεζας της Ελλάδος υπ' αριθ. 448/7/7.5.90), στη Μεγάλη Βρετανία και στην Αυστραλία ενώ διαθέτει ένα διεθνές δίκτυο με γραφεία αντιπροσωπείες σε όλες τις Ηπείρους.

Στα πλαίσια της διεθνούς παρουσίας του Συγκροτήματος, η Ελλάδα αποτελεί τον κυριότερο άξονα επέκτασής του, καθώς έχει ολοκληρωθεί η δημιουργία ενός Ομίλου παράλληλου με της Κύπρου. Στα 15 χρόνια παρουσίας της στην Ελλάδα, η Τράπεζα Κύπρου σημειώνει σταθερά ανοδική πορεία και γρήγορη ανάπτυξη. Ταχύτατη είναι η ανάπτυξη του δικτύου καταστημάτων, από 17 καταστήματα το 1999, σε 120 σήμερα. Ανάλογη είναι και η αύξηση του προσωπικού του Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας: από 796 άτομα το 1999, 2500 άτομα σήμερα.

Το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας προσφέρει το πλήρες φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών: τραπεζικές υπηρεσίες, leasing, διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων, asset management, χρηματιστηριακές υπηρεσίες, factoring και ασφαλιστικές υπηρεσίες (τόσο γενικές ασφάλειες όσο και ασφάλειες ζωής).

Κύρια χαρακτηριστικά της Τράπεζας Κύπρου, τα οποία οδήγησαν στην καθιέρωσή της στην ελληνική αγορά, είναι η ποιότητα εξυπηρέτησης, η ευελιξία και η παροχή πρωτοποριακών προϊόντων. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών, εφαρμόζεται ο διαχωρισμός της πελατειακής βάσης σε τρεις κύριους τομείς: των μεγάλων επιχειρήσεων (Corporate), των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Retail) και των ιδιωτών (Consumer). Έτσι, σε συνδυασμό με τη λειτουργία ευέλικτων καταστημάτων που λειτουργούν ως σημεία πώλησης των προϊόντων, παρέχεται υψηλού επιπέδου εξυπηρέτηση των πελατών με εξειδικευμένα προϊόντα που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Σκοπός της Τράπεζας Κύπρου είναι να προσφέρει σε κάθε πελάτη τα προϊόντα εκείνα που θα του παρέχουν προστιθέμενη αξία και να αναπτύσσει μία μακροχρόνια σχέση συνεργασίας που στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και στη διαφάνεια.

Σημαντικό χαρακτηριστικό της Τράπεζας Κύπρου είναι και το γεγονός ότι επενδύει συνεχώς στην τεχνολογία. Τα εναλλακτικά δίκτυα διανομής (ATMS, Phone Banking, Internet Banking, Mobile Banking), συμπληρώνουν το δίκτυο καταστημάτων και παρέχουν εξυπηρέτηση πέραν του τραπεζικού ωραρίου, επιτυγχάνοντας έτσι την άμεση ικανοποίηση των αιτημάτων των πελατών και την απλοποίηση των διαδικασιών.

Το 2000 το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, δημιουργώντας νέες προοπτικές για την Τράπεζα Κύπρου στην Ελλάδα και δίνοντας τη δυνατότητα στο ευρύ ελληνικό κοινό να συμμετάσχει στην εξέλιξή της. Συνολικά διατέθηκαν 39 εκ. μετοχές και αντλήθηκαν 121 δις δρχ., τα οποία θα χρηματοδοτήσουν τη δυναμική και ταχύρυθμη ανάπτυξη του Συγκροτήματος στη χώρα μας. Ήδη το Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας προχωρά με ταχείς ρυθμούς στην υλοποίηση του αναπτυξιακού πλάνου, σύμφωνα με το οποίο έχει επιτύχει δίκτυο 120 καταστημάτων στα τέλη του 2006 και στοχεύει σε μερίδιο αγοράς πλέον του 5% μέχρι το 2007.

Το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας περιλαμβάνει τις ακόλουθες εταιρείες:

- Τράπεζα Κύπρου (Τραπεζικές Υπηρεσίες)
- Κύπρου ΑΕΔΑΚ (Αμοιβαία Κεφάλαια)
- Κύπρου Leasing (Υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης)
- Κύπρου Χρηματιστηριακή (Χρηματιστηριακές υπηρεσίες)
- Κύπρου Ασφαλιστική (Γενικές Ασφάλειες)
- Κύπρου Ζωής (Ασφάλειες Ζωής)
- Υπηρεσία Factoring (Κύπρου Factors)
- Κύπρου Εμπορική (Εισαγωγές και εμπορία Καταναλωτικών Αγαθών)
- Κύπρου Ακίνητα (Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων)

Προκαταρκτικά Οικονομικά Στοιχεία Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου για το Έτος 2006:

- Κέρδη πριν τις προβλέψεις 489 εκ. Ευρώ
- Κέρδη μετά τη φορολογία 317 εκ. Ευρώ
- Καταθέσεις 20,93 δισ. Ευρώ
- Χορηγήσεις 15,27 δισ. Ευρώ

Προκαταρκτικά Οικονομικά Στοιχεία Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας για το Έτος 2006:

- Κέρδη πριν τις προβλέψεις 154 εκ. Ευρώ
- Κέρδη μετά τη φορολογία 65 εκ. Ευρώ
- Καταθέσεις 7.63 δισ. Ευρώ
- Χορηγήσεις 6,55 δισ. Ευρώ

5.1.1. Ιστορικά στοιχεία του συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου

Το 1899 ιδρύθηκε και ξεκίνησε τη λειτουργία του το «Ταμιευτήριο η Λευκωσία» από προοδευτικούς πολίτες της Λευκωσίας. Το 1912 το Ταμιευτήριο μετονομάστηκε σε «Τράπεζα Κύπρου», που αναγνωρίστηκε ως ανώνυμη εταιρεία. Το 1930 έγινε η εγγραφή της Τράπεζας Κύπρου ως εταιρείας περιορισμένης ευθύνης (Τράπεζα Κύπρου Λίμιτεδ), σύμφωνα με τον κυπριακό Περί Εταιρειών Νόμο 18 του 1922. Το 1943 έγινε η συγχώνευση της Τράπεζας Κύπρου με τραπεζικά ιδρύματα των άλλων πόλεων και επέκτασή της σ' ολόκληρη την Κύπρο. Υιοθέτηση του αρχαίου κυπριακού νομίσματος με την επιγραφή «ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ» ως εμβλήματός της. Το διάστημα 1944 - 1964 ιδρύθηκαν η Κτηματική Τράπεζα Κύπρου (1944), οι Γενικές Ασφάλειες Κύπρου (1951), η Τράπεζα Κύπρου (Λονδίνο) (1955), για εξυπηρέτηση της κυπριακής παροικίας του Λονδίνου και του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Τράπεζας Κύπρου (1964) και εισαγωγή του θεσμού της ενοικιαγοράς στην Κύπρο. Το 1973 έγινε η αναδιάρθρωση του Συγκροτήματος και ίδρυση της Τράπεζας Κύπρου (Επενδύσεις) που ανέλαβε τις μετοχές της Τράπεζας Κύπρου και όλων των εξαρτημένων εταιρειών. Το διάστημα 1980 - 1990 έγινε η

ανάληψη του κύκλου εργασιών της Τράπεζας Τσιάρτερτ στην Κύπρο. Επίσης ιδρύθηκε ο Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων & Αξιών (CISCO), εντάχθηκε η εταιρεία Κέρμια στο Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου, ιδρύθηκαν Γραφεία Αντιπροσωπείας της Τράπεζας στην Ελλάδα και στην Αυστραλία, ιδρύθηκε το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου και ιδρύθηκε η ασφαλιστική εταιρεία Eurolife με ειδίκευση στις ασφάλειες ζωής. Το 1991 άρχισε τη λειτουργία του το πρώτο κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα. Το 1994 ιδρύθηκε η ABC Factors, η πρώτη εταιρεία factoring στην Ελλάδα, σε συνεργασία και με ίση συμμετοχή της Alpha Τράπεζας. Το 1995 ιδρύθηκε γραφείο αντιπροσωπείας στη Νότιο Αφρική και άρχισε τη λειτουργία του το BOC Global Equity Fund, το πρώτο διεθνές αμοιβαίο κεφάλαιο που δημιουργήθηκε από κυπριακή τράπεζα. Το 1996 ιδρύθηκε στο Guernsey, η εταιρεία Bank of Cyprus (Channel Islands), η πρώτη ελληνική διεθνούς τραπεζική μονάδα στα Channel Islands. Ακόμη ιδρύθηκε γραφείο αντιπροσωπείας στο Τορόντο του Καναδά. Άρχισε να λειτουργεί το πρώτο πλήρως αυτοματοποιημένο κατάστημα 24ωρης εξυπηρέτησης στην Κύπρο και χορηγήθηκαν δάνεια ιδιωτών σε ξένο νόμισμα. Το 1997 ιδρύθηκε στην Ελλάδα η εταιρεία Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις (Κύπρου Leasing). Λειτουργήσε το πρώτο κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου στο Λονδίνο, το οποίο λειτουργεί παράλληλα με την Τράπεζα Κύπρου (Λονδίνο). Το 1998 ιδρύθηκαν γραφεία αντιπροσωπείας στη Νέα Υόρκη και στη Μόσχα. Ιδρύθηκε στην Ελλάδα η Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Κύπρου ΑΕΔΑΚ. Εισήχθηκε επίσης η μετοχή του Συγκροτήματος στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Έγινε η έναρξη λειτουργίας του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου στη Λευκωσία. Το 1999 ιδρύθηκε γραφείο αντιπροσωπείας στο Βουκουρέστι, η Κύπρου Εμπορική Α.Ε και η Κύπρου Ακίνητα Α.Ε. Το 2000 υπήρξε μια επιτυχής εισαγωγή της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α), ιδρύθηκε η Bank of Cyprus Australia Pty Ltd και άρχισαν τη λειτουργία τους τα πρώτα καταστήματα της εταιρείας. Το 2001 έγινε η σύσταση καταστήματος των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου στην Ελλάδα με την ονομασία Κύπρου Ασφαλιστική, και της Eurolife, με την ονομασία Κύπρου Ζωής. Εξαγοράστηκε η ελληνική χρηματιστηριακή εταιρεία Victory ΑΧΕΠΕΥ και μετονομάστηκε σε Κύπρου ΑΧΕΠΕΥ (Κύπρου Χρηματιστηριακή). Την ίδια χρονιά έγινε και η πώληση του μεριδίου (50%) της Τράπεζας Κύπρου Λτδ στην ABC Factors προς την Αίφρα Τράπεζα. Τέλος το 2002 έγινε η σύσταση της Κύπρου Factors εντός της Τράπεζας στην Ελλάδα.

5.1.2. Ιστορικά στοιχεία του υποκαταστήματος

Το υποκατάστημα (017) της Τράπεζας Κύπρου (Νίκαια) ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1999. Αρχικά απασχολούσε 5 άτομα ενώ ο αριθμός σήμερα ανέρχεται στα 9. Το πρώτο διάστημα οι υπηρεσίες που προσέφερε επικεντρώνονταν σε καταθετικά προϊόντα και σε απλές μορφές δανεισμού ενώ σήμερα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων. Τα κέρδη τα 2 πρώτα χρόνια λειτουργίας του καταστήματος δεν ξεπερνούσαν το χρόνο τις 20.000 € στην υπηρεσία της επιχειρηματικής πίστης ενώ σήμερα αγγίζουν τις 400.000 € ετησίως.

5.2. Προϊόντα επιχειρηματικής χρηματοδότησης

A) για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

- Κεφάλαιο Κίνησης μέσω Ανοικτού Αλληλόχρεου Λογαριασμού
- Δάνειο Τακτής Λήξης Μεσοπρόθεσμου Χαρακτήρα
- Δάνειο Επαγγελματικού Εξοπλισμού
- Δάνειο Επαγγελματικής Στέγης
- Αγορά Οικοπέδου
- Ανέγερση Κτιρίων
- Leasing
- Factoring

B) για Μεγάλες Επιχειρήσεις

- Κεφάλαιο Κίνησης μέσω Ανοικτού Αλληλόχρεου Λογαριασμού
- Δάνειο Τακτής Λήξης Μεσοπρόθεσμου Χαρακτήρα
- Δάνειο Επαγγελματικού Εξοπλισμού
- Δάνειο Επαγγελματικής Στέγης
- Αγορά Οικοπέδου
- Ανέγερση Κτιρίων
- Ομολογιακά Δάνεια
- Project Financing
- Εγγυημένες Εμπορικές Πιστώσεις
- Leasing

- Factoring

Τα παραπάνω προϊόντα τα προσφέρει γενικότερα η Τράπεζα Κύπρου και όχι μόνο το υποκατάστημα.

5.3. Κριτήρια χρηματοδότησης επιχειρήσεων

Αξιολόγηση επιχειρήσεων

Για να αξιολογηθεί όσο καλύτερα είναι δυνατόν η πιστοληπτική ικανότητα μιας επιχείρησης χρειάζεται να διερευνηθούν και εκτιμηθούν σωστά όλα τα οικονομικά και ποιοτικά στοιχεία που την αφορούν.

5.3.1. Ποιοτικά κριτήρια¹⁹

Η βαρύτητα του κάθε ποιοτικού στοιχείου εξαρτάται από το πόσο επηρεάζει την λειτουργία της επιχείρησης ή είναι δυνατό να την επηρεάσει θετικά ή αρνητικά στο μέλλον.

- ✓ **Η νομική μορφή της εταιρείας.** Καταγραφή με σαφήνεια της νομικής μορφής της επιχείρησης και της επωνυμίας της. Διευκρίνιση των ενδεχόμενων συμμετοχών των φορέων σε άλλες επιχειρήσεις. Η νομική μορφή της εταιρείας καθορίζει και τα όρια της οικονομικής ευθύνης των μετόχων.
- ✓ **Τα ιστορικά στοιχεία και χρόνια δραστηριοποίησης.** Αναφορά στο χρονικό διάστημα δραστηριοποίησης στην αγορά και στην εμπειρία του επιχειρηματία. Διερεύνηση σημαντικών αλλαγών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς, στη μετοχική σύνθεση, στη δραστηριότητα και στο προσφερόμενο προϊόν. Ανάλυση τυχόν παλαιών οικονομικών προβλημάτων.
- ✓ **Το μέγεθος της εταιρείας και θέση της στην αγορά.** Αναφορά στην γεωγραφική εμβέλεια δραστηριοποίησης της εταιρείας, στο σχετικό μέγεθος της και στην ανάπτυξη της. Η θέση της στην αγορά αντανακλά το μερίδιο αγοράς της, την γενικότερη εταιρική εικόνα της και την δυνατότητα κερδοφορίας και ανάπτυξης.

¹⁹ Τράπεζα Κύπρου (2006), ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Ποιοτική Ανάλυση Επιχειρήσεων

- ✓ **Η φήμη της εταιρείας.** Αναφορά στην φήμη και στην εταιρική εικόνα του πελάτη. Η φήμη αντικατοπτρίζει την εκτίμηση των πελατών, των προμηθευτών, των πιστωτών, των εργαζομένων της και της τοπικής κοινωνίας.
- ✓ **Τα ποιοτικά στοιχεία ιδιοκτητών / μετόχων και η μετοχική σύνθεση.** Καταγραφή της μετοχικής σύνθεσης και των μετοχικών κεφαλαίων της επιχείρησης, των σχέσεων των μετόχων και της συμμετοχής τους ή όχι στην διοίκηση.
- ✓ **Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες.** Διερεύνηση του είδους, της κατάταξης, του πλήθους, της πελατείας και του μεριδίου αγοράς ανά είδος. Αναφορά στο κύκλο ζωής και στην φάση που βρίσκονται τα προϊόντα, στην ποιότητα, τιμολόγηση, εξάρτηση από την τεχνολογία, και στα συγκριτικά πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα των προϊόντων / υπηρεσιών έναντι του ανταγωνισμού. Ανάλυση της προϊοντικής πολιτικής, της διαχείρισης των αποθεμάτων και της αξιοπιστίας στην καταγραφή τους. Ανάλυση του κινδύνου υποκατάστασης των διατιθέμενων προϊόντων / υπηρεσιών.
- ✓ **Η οργάνωση παραγωγής - εμπορίας.** Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας και αποτελεσματικότητας της οργάνωσης της επιχείρησης. Ανάλυση των κύκλων παραγωγής, εμπορίας και διανομής. Αναφορά στις εγκαταστάσεις, στην στελέχωση και στην διάρθρωση του ανθρώπινου δυναμικού.
- ✓ **Η πελατεία και το δίκτυο πωλήσεων.** Ανάλυση του δικτύου πωλήσεων, αναφορά στη διασπορά του πελατολογίου, στην ύπαρξη πωλήσεων προς θυγατρικές / συγγενείς επιχειρήσεις και αναφορά στο μέγεθος τους.
- ✓ **Οι προμηθευτές.** Αναφορά στις πηγές και την φύση των προμηθειών, στη διασπορά των προμηθευτών, στην ύπαρξη προμηθειών από θυγατρικές / συγγενείς επιχειρήσεις, στην ύπαρξη αντιπροσωπειών και στρατηγικών συνεργασιών.
- ✓ **Η διοίκηση.** Αναφορά στις ικανότητες της διοίκησης και την δομή, την διάρθρωση και τον σχεδιασμό του διοικητικού μοντέλου.
- ✓ **Η χρηματοοικονομική ευελιξία της επιχείρησης.** Αναφορά στην ευχέρεια τραπεζικής συνεργασίας και στήριξης και ανάλυση της διαπραγματευτικής ισχύος της επιχείρησης σχετικά με την παροχή και απολαβή πιστώσεων.
- ✓ **Η εξειδίκευση.** Αναφορά σε πιθανή εξειδίκευση ή σημαντικά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει η επιχείρηση έναντι των ομοειδών της.

- ✓ **Ο ανταγωνισμός.** Αναφορά στην μορφή της αγοράς καθώς και στην δομή και στο κλίμα που επικρατεί στον κλάδο. Καθορισμός των βασικών ανταγωνιστών, ανάλυση των δυνατών και αδύνατων σημείων της επιχείρησης έναντι αυτών και προσδιορισμός του τυχόν συγκριτικού πλεονεκτήματος του πελάτη έναντι των ανταγωνιστών του.
- ✓ **Οι εξωτερικές παρεμβάσεις.** Ανάλυση της εξάρτησης της επιχείρησης από το νομοθετικό καθεστώς και τις ενδεχόμενες αλλαγές και ρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου, επιδοτήσεις, κοινοτικές δράσεις και έκθεσή της σε προγράμματα δημοσιονομικού χαρακτήρα. Αναφορά στην πιθανή ύπαρξη πελατειακής σχέσης μεταξύ της επιχείρησης και φορέων κρατικού ενδιαφέροντος.
- ✓ **Η εξέλιξη επιχειρηματικού περιβάλλοντος.** Ανάλυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των παραμέτρων που το επηρεάζουν, όπως οι συνθήκες λειτουργίας της αγοράς και οι διαμορφούμενες τάσεις, οι γενικές οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στον κλάδο δραστηριότητας της επιχείρησης κτλ. Συνυπολογισμός κλαδικών μελετών και αναλύσεων καθώς και των παραγόντων που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα το επιχειρηματικό περιβάλλον.
- ✓ **Οι τραπεζικές σχέσεις.** Ανάλυση των υφιστάμενων τραπεζικών σχέσεων του πελάτη και εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική του κατάσταση και δυνατότητα, την συναλλακτική του συμπεριφορά, τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης και των αναγκών του γενικότερα. Αξιολόγηση των υφιστάμενων συνεργασιών με την τράπεζα και τις εταιρείες του συγκροτήματος.
- ✓ **Συμπεράσματα προσωπικής επαφής.** Η προσωπική επαφή με τους πελάτες είναι απαραίτητη και ουσιαστικά αποτελεί την πρωταρχική πηγή πληροφόρησης για αυτούς. Θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν αντικειμενικότερη, να τεκμηριώνεται και να βασίζεται σε δεδομένα. Η επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης είναι ιδιαίτερης σημασίας καθώς δίνει τη δυνατότητα επιτόπου αξιολόγησης των δυνατοτήτων της, ενώ αποτελεί πηγή πλήθους πληροφοριών. Η γνώμη τρίτων είναι ευπρόσδεκτη, όμως θα πρέπει πάντα να ελέγχεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία της.

Η χρήση των λογιστικών καταστάσεων βοηθάει στην αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και των επιδόσεων και αποδόσεων μιας εταιρείας κατά τα παρελθόντα έτη, και δύναται να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς για πιθανή πρόβλεψη μελλοντικής αποδοτικότητας.

Οι λογιστικές καταστάσεις καταρτίζονται βάση ορισμένων κοινά αποδεκτών αρχών οι οποίες διέπουν τόσο το Ελληνικό όσο και το Διεθνές Λογιστικό Σύστημα. Αυτές θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν ως ακόλουθα:

- ✓ Οριοθετούνται από τις γενικές αρχές της λογιστικής
- ✓ Καταρτίζονται και δημοσιεύονται σε τακτά χρονικά διαστήματα (κάθε κλείσιμο της λογιστικής περιόδου)
- ✓ Απεικονίζουν συνοπτικές καταστάσεις
- ✓ Η έκταση και το περιεχόμενο τους είναι προκαθορισμένα από το Ελληνικό και το Ευρωπαϊκό Λογιστικό Σύστημα.

Τα οικονομικά στοιχεία ενός πελάτη, πολλές φορές δεν ανταποκρίνονται πλήρως στη πραγματική εικόνα της επιχείρησης του. Για αυτό το λόγο είναι ύψιστης σημασίας η απόλυτη κατανόηση τους από τον αναλυτή και η ευχέρεια του στον εντοπισμό τυχόν ανακολουθιών. Σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση είναι τα Σχόλια των Ορκωτών Ελεγκτών, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, ενώ απαραίτητη είναι η λήψη όλων των αναγκαίων εξηγήσεων / διευκρινήσεων.

Ως επί το πλείστον, τα Business Centers (τα τμήματα που ασχολούνται καθεαυτό με επιχειρήσεις και όχι με ιδιώτες) δεν πιστοδοτούν - μέσω επιχειρηματικών πιστοδοτήσεων - επιχειρήσεις οι οποίες τηρούν βιβλία α' κατηγορίας διότι το συναλλακτικό τους κύκλωμα δεν δικαιολογεί κάτι τέτοιο.

Για την οικονομική ανάλυση επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία β' κατηγορίας, τα οικονομικά στοιχεία που μπορούν να ζητηθούν είναι:

- ✓ Φορολογικές δηλώσεις της επιχείρησης. Το έντυπο Ε3 για τα τελευταία 3 χρόνια και έντυπα Ε9 των φορέων
- ✓ Εκκαθαριστικές δηλώσεις ΦΠΑ των 3 τελευταίων ετών
- ✓ Περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ για την τρέχουσα χρήση

Τα στοιχεία που μπορούν να εξαχθούν από το έντυπο Ε3 αφορούν αρχικά τα λογιστικά κέρδη της επιχείρησης όπως προσδιορίζονται από την εξίσωση:

Συνολικά Έσοδα - (Αποθέματα Αρχής Χρήσης + Αγορές Εμπορευμάτων - Αποθέματα Λήξης) - Δαπάνες και Έξοδα = Καθαρά Κέρδη

Υπάρχει η πιθανότητα τα κέρδη των επιχειρήσεων του συγκεκριμένου κλάδου να φορολογούνται βάσει συντελεστή κερδών επί των πωλήσεων όπως προσδιορίζεται από το Υπουργείο Οικονομικών. Σε αυτή την περίπτωση υπολογίζεται η κερδοφορία της επιχείρησης τόσο λογιστικά όσο και εξωλογιστικά (δηλ. βάσει συντελεστή) και η φορολογία προσδιορίζεται σύμφωνα με τον τρόπο που οδηγεί στην υψηλότερη κερδοφορία.

Συμπερασματικά τα μόνα στοιχεία που μπορεί να εξαχθούν από την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων με βιβλία β' κατηγορίας είναι ο εμφανιζόμενος **ετήσιος κύκλος εργασιών, τα λογιστικά κέρδη και τα φορολογητέα κέρδη**. Βάσει των πιο πάνω, είναι δύσκολο να διαπιστωθεί επακριβώς η οικονομική εικόνα του πιστούχου και απλώς μπορεί να υπάρξει μια ιδέα για τη θετική ή αρνητική εξέλιξη των εργασιών της επιχείρησης.

Συνεπώς είναι απαραίτητο να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την υποβολή τέτοιου αιτήματος πιστοδότησης στις βασικές αρχές και στα κριτήρια δανεισμού.

Υπό τις σωστές προϋποθέσεις, η ανάλυση των οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία γ' κατηγορίας προσφέρεται για την εξαγωγή αξιοποιήσιμων συμπερασμάτων. Αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από την μελέτη των παρατηρήσεων των ορκωτών ελεγκτών και του προσαρτήματος του ισολογισμού.

5.3.2. Ποσοτικά κριτήρια²⁰

Ως προς την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων με γ' κατηγορίας βιβλία εξετάζονται τα παρακάτω:

- ✓ **Ισολογισμός**
- ✓ **Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως**
- ✓ **Καταστάσεις Ταμειακών Ροών**
- ✓ **Αριθμοδείκτες**
- ✓ **Προβλέψεις**
- ✓ **Swot Analysis**

²⁰ Τράπεζα Κύπρου (2004), ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Οικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων

- ✓ Αναγνώριση Κινδύνων
- ✓ Οικονομική ανάλυση μέσω spreadsheets

Ισολογισμός: είναι η λογιστική κατάσταση η οποία εμφανίζει τα στοιχεία του ενεργητικού, του παθητικού και της καθαρής θέσης μιας οικονομικής μονάδας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή και σε ένα ενιαίο νόμισμα.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως: είναι η λογιστική κατάσταση η οποία απεικονίζει την απόδοση μίας οικονομικής μονάδας κατά τη διάρκεια μίας λογιστικής περιόδου. Σε αυτή τη κατάσταση αναλύονται οι προσδιοριστικοί παράγοντες οι οποίοι οδήγησαν την επιχείρηση στην επίτευξη κέρδους ή ζημίας (εισροές εσόδων - εκροές εξόδων).

Καταστάσεις Ταμειακών Ροών: δίνουν μία εικόνα της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βασισμένη σε στατικά ιστορικά δεδομένα, και τούτο γιατί προέρχονται από τα στοιχεία των καταστάσεων τέλους κάθε χρήσης. Για την ορθότερη ανάλυση των τρεχουσών αναγκών και τον προγραμματισμό της πιστοδότησής τους είναι απαραίτητη η κατάρτιση καταστάσεων **μελλοντικών** ταμειακών ροών βασισμένων σε **αξιόπιστες προβλέψεις** εισροών και εκροών.

Αριθμοδείκτες: αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο ανάλυσης τόσο για τους αξιωματούχους, όσο και για τα αρμόδια εγκριτικά όργανα. Βασικό στοιχείο της χρησιμότητάς τους είναι η συγκρισιμότητα που απορρέει από τη διαχρονική εξέτασή τους τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και σε επίπεδο κλάδου. Η χρήση και ανάλυση των αριθμοδεικτών θα πρέπει να γίνεται και αναλόγως του μεγέθους της επιχείρησης, του σταδίου ανάπτυξης, της νομικής της μορφής και του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται, σε συνδυασμό με τις επιδόσεις των ομοειδών της επιχειρήσεων.

Οι κατηγορίες των αριθμοδεικτών είναι:

- ✓ Αποδοτικότητα
- ✓ Λειτουργικότητας
- ✓ Κάλυψη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων
- ✓ Ρευστότητας
- ✓ Κεφαλαιακής Διάρθρωσης

Προβλέψεις: Η αποτελεσματικότητα των προβλέψεων πρέπει να βασίζεται στη ρεαλιστικότητα των παραδοχών που υποβοηθούν στη τελική διαμόρφωση τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων στόχων.

Swot Analysis: Ο όρος ‘SWOT ANALYSIS’ στη διεθνή τραπεζική ορολογία ερμηνεύεται ως μία συστηματική και διαρκής συλλογή πληροφοριών και καταγραφή των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των διαφαινομένων απειλών που αντιμετωπίζει μια επιχείρηση.

Το βασικό μέλημα αυτής της ανάλυσης είναι η δημιουργία ορθής ενδοεπιχειρησιακής στρατηγικής η οποία θα δύναται να μετατρέπει τις εσωτερικές αδυναμίες σε εσωτερικά πλεονεκτήματα καθώς επίσης και τις εξωτερικές απειλές σε επενδυτικές ευκαιρίες.

Αναγνώριση Κινδύνων: Περιγραφή και ανάλυση κινδύνων που συνδέονται τόσο με την εταιρεία όσο και με τη συγκεκριμένη πιστωτική διευκόλυνση. Η αναγνώριση των κινδύνων διευκολύνεται από την ανάλυση των ποιοτικών και οικονομικών στοιχείων του πελάτη και θα πρέπει να κατατάσσονται κατ’ ελάχιστον στις παρακάτω ενότητες (financial risk, management risk, facility risk, product/market risk) ενώ όπου προκύπτει σημαντικός διακριτός κίνδυνος που δεν είναι δυνατή η κατηγοριοποίησή του ως ανωτέρω, θα πρέπει να σχολιάζεται ενδελεχώς. Επιγραμματικά οι βασικοί κίνδυνοι προσεγγίζονται ως εξής:

- *Financial Risk:* Ο κίνδυνος που ενδεχομένως προκύπτει από τη χρηματοοικονομική κατάσταση, τη θέση και τις διαγραφόμενες οικονομικές εξελίξεις στην επιχείρηση.
- *Management Risk:* Ο κίνδυνος που ενδεχομένως προκύπτει από την ισχύουσα διοικητική δομή και διάρθρωση και από το ακολουθούμενο διοικητικό μοντέλο και πρακτικές.
- *Facility Risk:* Ο κίνδυνος που εμπεριέχεται στην αιτούμενη μορφή της πιστωτικής διευκόλυνσης.

- *Product / Market Risk*: Ο κίνδυνος που ενδεχομένως προκύπτει από την ακολουθούμενη προϊόντική πολιτική και οι κίνδυνοι που απορρέουν από τον κλάδο δραστηριοποίησης και την αγορά εν γένει.

Άλλος κίνδυνος ανάλογα με τη δραστηριότητα του πελάτη, μπορεί να είναι ο περιβαλλοντικός κίνδυνος (*environmental risk*) όταν η δραστηριότητα είναι επιζήμια για το περιβάλλον και μπορεί να ενέχει σημαντικά κόστη διόρθωσης / επαναφοράς για τον πελάτη.

Οικονομική ανάλυση μέσω spreadsheets: όταν τα αιτήματα δεν υποβάλλονται για αξιολόγηση μέσω συστήματος Credit Rating (π.χ. συνοπτικοί ισολογισμοί, ασφαλιστικές εταιρείες) ακολουθείται η ανάλυση των οικονομικών στοιχείων του πελάτη μέσω κάποιων συγκεκριμένων εντύπων.

5.4. Διαδικασίες χρηματοδότησης²¹

Πριν την αξιολόγηση

Ο Πελάτης

-Ο Πελάτης έρχεται σε επαφή είτε με το Κατάστημα είτε με το τμήμα δανείων. Αν η επικοινωνία γίνει με το τμήμα δανείων, ο πελάτης αντλεί γενικές πληροφορίες για το δάνειο και τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει. Στη συνέχεια, παραπέμπεται σε Κατάστημα που το εξυπηρετεί.

Ο αρμόδιος υπάλληλος του Καταστήματος

Για αιτήματα Ελεύθερων Επαγγελματιών /Ατομικών Επιχειρήσεων

-Δίνει στον πελάτη το ειδικό έντυπο αίτησης χρηματοδότησης ελεύθερων επαγγελματιών το οποίο και συμπληρώνει, και παραλαμβάνει απ' αυτόν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

²¹ Τράπεζα Κύπρου (2006), ΟΔΗΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ: Χαρακτηριστικά και Διαδικασίες

- Καθώς έχουν συμπληρωθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά, γίνεται η καταχώρηση της αίτησης στην εφαρμογή ATLAS και το αίτημα προωθείται στο τμήμα δανείου ηλεκτρονικά όπου γίνεται έλεγχος των δυσμενών και χρήση της "Λευκής Βίβλου" του Τειρεσία. Εάν ο έλεγχος των δυσμενών γίνει απ' το Κατάστημα είναι υποχρεωτικό να γίνει και η καταχώρηση στην εφαρμογή ώστε το Loan by Phone (τηλεφωνική αίτηση δανείων συνήθως για μικρά ποσά) να μην προχωρήσει σε επανέλεγχο.

-Αφού γίνει ο έλεγχος των δυσμενών το αίτημα προωθείται στον Διευθυντή του Καταστήματος. Η εξέταση και η εισήγηση από τις εγκριτικές αρχές θα πρέπει να υπάρχει στην εφαρμογή ATLAS για να ελέγχεται ηλεκτρονικά από τα αρμόδια τμήματα (π.χ. Credit Control).

Για αιτήματα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΑΕ, ΕΠΕ, ΕΕ, ΟΕ)

-Ο υπάλληλος αφού δώσει στον πελάτη να συμπληρώσει το ειδικό έντυπο αίτησης και παραλάβει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται φροντίζει να συγκεντρώσει όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα ώστε το Νομικό Τμήμα να εκδώσει τη γνωμάτευση Νομιμοποίησης.

-Προχωράει σε έλεγχο δυσμενών τόσο για το νομικό πρόσωπο όσο και για τους φορείς και ταυτόχρονα κάνει χρήση της "Λευκής Βίβλου" του Τειρεσία.

-Σε περίπτωση που υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις και όλα είναι θετικά, συμπληρώνεται το ειδικό έντυπο "ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ" το οποίο και παραδίδεται στον Διευθυντή Καταστήματος.

-(Παράλληλα): Συμπληρώνεται και το έντυπο "ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ" και αποστέλλεται μαζί με τα νομιμοποιητικά έγγραφα στο Νομικό Τμήμα της Τράπεζας.

Το Νομικό Τμήμα

- Γνωμοδοτεί.

- Αποστέλλει ηλεκτρονικά τη σχετική γνωμάτευση στο Κατάστημα.

- Αρχαιοθετεί τα έγγραφα.

Ο αρμόδιος υπάλληλος του Καταστήματος

- Εάν μετά τη λήψη της γνωμάτευσης υπάρχουν τροποποιήσεις όσον αφορά την εκπροσώπηση, διενεργεί εκ νέου έλεγχο δυσμενών.

- Παρακολουθεί την λήξη των νομιμοποιήσεων σύμφωνα με τη λίστα "Έλεγχος κρίσιμων Ημερομηνιών".

Αν η εγκριτική αρχή είναι το τμήμα που ασχολείται με τα δάνεια των επιχειρήσεων, το ενημερώνει αν υπάρχουν ευρήματα από τον προηγούμενο έλεγχο.

Γενικές Παρατηρήσεις:

- Σε κάθε περίπτωση και ανεξαρτήτως πελάτη, τα στοιχεία που αποδεικνύουν τα αποτελέσματα του ελέγχου δυσμενών πρέπει να διατηρούνται στον φάκελο του. Συστήνεται επίσης η εισαγωγή του, για μόνιμο έλεγχο, στην αντίστοιχη εφαρμογή ΚΡΙΣΟΜ της "Τειρεσίας Α.Ε.".
- Σε κάθε περίπτωση το εισηγητικό πρέπει να είναι αναλυτικό δίνοντας έμφαση στα: υφιστάμενα προϊόντα και όρια, σκοπό χρηματοδότησης, περιουσιακή κατάσταση, συμπεριφορά και γενικό προφίλ των συμβαλλομένων, ανάλυση οικονομικών στοιχείων, τελική εισήγηση του Καταστήματος.
- Στις περιπτώσεις χορηγήσεων προς επιχειρήσεις (Ατομικές, Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε.) η παροχή της προσωπικής εγγύησης των φορέων / εταίρων / μετόχων είναι υποχρεωτική.
- Στην περίπτωση που οι εταίροι / μέτοχοι ή εγγυητές των δανείων εμπλέκονται σε άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα (ατομική επιχείρηση ή εταιρία) τότε θα πρέπει να προσκομίζονται πλήρη οικονομικά στοιχεία και για τη δραστηριότητα αυτή.
- Για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη αλλά και για την μείωση του φόρτου εργασίας των Καταστημάτων, θα πρέπει να επιδιώκεται, κατά την διάρκεια της υπογραφής της σύμβασης, η εγγραφή του πελάτη στην Υπηρεσία CYPHONE και στην Υπηρεσία INTERNET BANKING.

Αξιολόγηση αιτήματος

Ο Διευθυντής του Καταστήματος και σε περίπτωση απουσίας του ο Προϊστάμενος (ο οποίος δεν έχει τη δυνατότητα να απορρίψει ή να εγκρίνει ένα αίτημα)

- Συμπληρώνει και υπογράφει το εισηγητικό.
- Διατηρεί τη δυνατότητα απόρριψης του αιτήματος.

- Αν υπάρχουν σοβαρά δυσμενή, τα όρια του Διευθυντή αναστέλλονται και το αίτημα παραπέμπεται στο τμήμα δανείων για επιχειρήσεις.
- Αν το αίτημα είναι εντός των ορίων του Καταστήματος, εγκρίνει τη χρηματοδότηση.
- Αν το αίτημα είναι εκτός των ορίων του Καταστήματος, τότε το Κατάστημα αποστέλλει στο τμήμα δανείων:

➤ Για συνολικές (αιτούμενες + υφιστάμενες) χορηγήσεις (ΔΤΛ/ΑΑΛ/Κάρτα/Leasing) έως € 30.000:

- i. Για Ελεύθερους Επαγγελματίες / Ατομικές Επιχειρήσεις:
μόνο την ηλεκτρονική αίτηση μέσω ATLAS και τις εκτυπώσεις από τον έλεγχο δυσμενών (αν αυτός έχει γίνει από το Κατάστημα), μέσω Fax.
- ii. Για ΜΜΕ:
μόνο το Εισηγητικό Παροχής Πίστωσης και τις εκτυπώσεις από τον έλεγχο δυσμενών, μέσω Fax.

➤ Για συνολικές (αιτούμενες + υφιστάμενες) χορηγήσεις (ΔΤΛ/ΑΑΛ/Κάρτα/Leasing) άνω των €30.000:

- i. Για Ελεύθερους Επαγγελματίες / Ατομικές Επιχειρήσεις:
την ηλεκτρονική αίτηση μέσω ATLAS και **ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ** το φάκελο με τα δικαιολογητικά.
- ii. Για ΜΜΕ:
το φάκελο με το Εισηγητικό Παροχής Πίστωσης, τα δικαιολογητικά και τις εκτυπώσεις από τον έλεγχο δυσμενών.

Το Τμήμα δανείων για επιχειρήσεις

- Αξιολογεί το αίτημα και προχωράει στην έγκρισή του ή μη.
- Αποστέλλει το αίτημα μέσω της εφαρμογής ATLAS και όποιο έντυπο ή δικαιολογητικό αξιολόγησε.
- Σε περίπτωση που το αίτημα απορριφθεί δίνεται η δυνατότητα αξιολόγησής του στους Διευθυντές Περιφερειών των Καταστημάτων Ιδιωτών εφόσον βέβαια είναι μέσα στα όρια έγκρισής τους, δεν υπάρχουν σοβαρά δυσμενή στοιχεία και τηρούνται απόλυτα οι γραμμές δανεισμού.

-Σε περίπτωση που ένα αίτημα δεν είναι μέσα στα όρια του τμήματος δανείων επιχειρήσεων, παραπέμπεται σε άλλο τμήμα που ονομάζεται Credit Risk. Στην περίπτωση που οι απόψεις μεταξύ Καταστήματος και Credit Risk είναι διαφορετικές, οι αποφάσεις του Credit Risk είναι αυτές που υπερισχύουν.

Μετά την αξιολόγηση

Ο αρμόδιος υπάλληλος του Καταστήματος

-Σε περίπτωση που το αίτημα απορριφθεί ο πελάτης ενημερώνεται τηλεφωνικά και το αίτημα αρχειοθετείται.

- Σε περίπτωση έγκρισης:

- Ο Πελάτης ενημερώνεται τηλεφωνικά και ορίζεται ραντεβού για να υπογραφούν οι συμβάσεις και να εκταμιευθεί το δάνειο. Το Κατάστημα έχει ευθύνη για την ορθή συμπλήρωση των συμβάσεων, των πρόσθετων πράξεων και τη λήψη των υπογραφών.
- Ανάλογα με την κατηγορία εκτυπώνονται οι συμβάσεις και οι πρόσθετες πράξεις όπου αυτές είναι απαραίτητες.

Για την πραγματοποίηση οποιασδήποτε εκταμίευσης, ο πελάτης πρέπει να είναι ασφαλιστικά ενήμερος. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποια φυσικά πρόσωπα που απαλλάσσονται από την υποχρέωση ασφαλιστικής ενημερότητας από το ΙΚΑ. Αντί για την εν λόγω βεβαίωση, θα πρέπει να υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86.

- Φροντίζει για την υπογραφή των συμβάσεων και των πρόσθετων πράξεων.

- Κρατάει όλο το φάκελο του πελάτη.

- Αποστέλλει στην Υ.Δ.Δ.Ι (Υπηρεσία Διαχείρισης Δανείων Ιδιωτών):

- Τα ειδικά έντυπα "ΕΝΤΥΠΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ" και "ΕΝΤΥΠΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΕΚΤΙΜΗΤΩΝ" και τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών και λοιπών εξόδων (στην περίπτωση ύπαρξης προσημείωσης ακινήτου), κρατώντας αντίγραφα των εντύπων και των αναγραφόμενων στις αποδείξεις ποσών και η

σωστή συμπλήρωση των εντύπων. Τα έντυπα πρέπει να φέρουν την υπογραφή του Διευθυντή Καταστήματος.

-Για αίτημα που έχει εγκριθεί αλλά δεν έχουν υπογραφεί οι συμβάσεις, εάν ο πελάτης μετά από κάποιο σημαντικό διάστημα επανέλθει τότε ανάλογα με το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε, το Κατάστημα:

- Μετά το διάστημα 60 ημερών και πριν το πέρας 4 μηνών από την έγκριση του αιτήματος, ενημερώνει γραπτά την υπηρεσία των επιχειρηματικών δανείων.
- Μετά το πέρας των 4 μηνών από την έγκριση του αιτήματος γίνεται εκ νέου από τον πελάτη κατάθεση του αιτήματος. Σε αυτή την περίπτωση η λήψη της έγκρισης γίνεται από την εγκριτική αρχή που είχε εγκρίνει αρχικά το αίτημα.

Η Υ.Δ.Δ.Ι. (Υπηρεσία Διαχείρισης Δανείων Ιδιωτών)

-Με βάση τα έντυπα που έχει παραλάβει από το Κατάστημα, αναλαμβάνει λογιστικά τις πληρωμές των δικηγόρων /εκτιμητών. Εν συνεχεία αποστέλλει στο λογιστήριο τις αποδείξεις.

5.5. Διάκριση εξασφαλίσεων²²

Παρακάτω παραθέτονται αναλυτικά τα κύρια είδη των εξασφαλίσεων που είναι διαθέσιμα και τα οποία η Τράπεζα Κύπρου επιδιώκει να λαμβάνει.

Οι κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τις εξασφαλίσεις θα πρέπει να τηρούνται απαρέγκλιτα σε συνδυασμό πάντα με τις αντίστοιχες διαδικασίες που ορίζονται από τις εγκυκλίους της Τράπεζας.

Σ' όλες τις περιπτώσεις επιβάλλεται να λαμβάνονται οι εξασφαλίσεις πριν από την ανάληψη του κινδύνου εκτός και εάν ρητά αναφέρεται από την εγκριτική απόφαση ότι η λήψη τους θα γίνει σε μεταγενέστερο στάδιο, χρονικά προκαθορισμένο.

²² Τράπεζα Κύπρου (2006), ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Εξασφαλίσεις Πιστοδοτήσεων

5.5.1. Ενοχικές εξασφαλίσεις

Οι οφειλέτες υπογράφουν συμβάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν εκτός των άλλων και τις ενοχικές εξασφαλίσεις. Μέλημα της Τράπεζας είναι να λαμβάνει έγκαιρα και να ελέγχει αν έχουν συμπληρωθεί σωστά όλα τα έγγραφα των ενοχικών εξασφαλίσεων.

A) Συμβάσεις

Η σύμβαση είναι ένα σημαντικό έγγραφο που περιέχει όλους τους όρους της συμφωνίας που γίνεται μεταξύ Τράπεζας και πελάτη. Είναι δεσμευτική και αποτελεί απόδειξη. Ο πελάτης είναι υποχρεωμένος να υπογράφει σε κάθε σελίδα.

B) Εγγυήσεις

I. Εγγυήσεις τρίτων

Οι τριτεγγυητές εξετάζονται για τη φερεγγυότητα και την οικονομική τους θέση με βάση τα οικονομικά τους στοιχεία όπως είναι: η φορολογική δήλωση και ο έλεγχος των δυσμενών. Οι αρχές που ακολουθεί η Τράπεζα Κύπρου ως προς τις τριτεγγυήσεις είναι:

II. Προσωπικές εγγυήσεις

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούν οι εγγυητές είναι:

- ✓ Να έχουν κινητή ή ακίνητη περιουσία ανάλογη με το ποσό που εγγυούνται.
- ✓ Τα ετήσια εισοδήματα να είναι ανάλογα με το ποσό που εγγυούνται.
- ✓ Να είναι ηλικίας 18 - 65 χρονών.
- ✓ Να μην υπάρχουν δυσμενή στοιχεία.
- ✓ Να είναι κάτοικοι χώρας που ανήκει στην Ε.Ε.
- ✓ Τα εισοδήματα να προέρχονται από την Ελλάδα.

Η Τράπεζα για να κρίνει εάν ο εγγυητής μπορεί να αποπληρώσει λαμβάνει υπόψη:

- α) Το έντυπο Δήλωσης περιουσιακής κατάστασης
- β) Το τελευταίο εκκαθαριστικό της εφορίας
- γ) Το Ε9
- δ) Για κατοίκους Κύπρου το έντυπο περιουσιακής κατάστασης από την Τράπεζα με την οποία συνεργάζονται στην Κύπρο
- ε) Την αστυνομική ταυτότητα

III. Εταιρικές εγγυήσεις

Η Τράπεζα δέχεται εγγυήσεις από εταιρείες που εδρεύουν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό όταν:

- ✓ Η εταιρεία έχει καλή οικονομική κατάσταση και σημειώνει κέρδη.
- ✓ Υπάρχει γνωμάτευση από την Νομική Υπηρεσία η οποία λαμβάνει υπόψη το καταστατικό, τους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσεως των 3 τελευταίων χρόνων.

IV. Γενικές οδηγίες περί εγγυήσεων

Οι οδηγίες που εμπεριέχει η πολιτική της Τράπεζας Κύπρου σχετικά με τις προσωπικές / εταιρικές εγγυήσεις είναι:

- ✓ Η ημερομηνία που αναγράφεται στη σύμβαση θα πρέπει να είναι ίδια με την ημερομηνία που έχει υπογράψει ο εγγυητής.
- ✓ Ο εγγυητής πρέπει να υπογράφει ο ίδιος.
- ✓ Οι συνδικαιούχοι λογαριασμών ομολόγων, μετοχών κ.τ.λ. που έχουν κάποιο είδος εκχώρησης θα πρέπει να υπογράφουν και σαν εγγυητές.

Οι εμπράγματα εξασφαλίσεις υπολογίζονται (για σκοπούς εξέτασης αιτημάτων και υπολογισμού ανοίγματος) στην εξασφαλιστική τους αξία.

5.5.2. Εμπράγματα εξασφαλίσεις

A) Ενεχυριάσεις /Εκχωρήσεις

Είναι από τις πιο διαδεδομένες εμπράγματος εξασφαλίσεις. Τα είδη τα οποία ενεχυριάζονται / εκχωρούνται προς όφελος της Τράπεζας εξαρτώνται από:

- α) Το είδος της πιστωτικής διευκόλυνσης που χορηγείται
- β) Το σκοπό της πιστωτικής διευκόλυνσης
- γ) Τον κλάδο που δραστηριοποιείται η επιχείρηση / πελάτης
- δ) Το ύψος της διευκόλυνσης
- ε) Το κατά πόσο ο πελάτης είναι φερέγγυος
- στ) Το χρονικό διάστημα της διευκόλυνσης

I. Καταθέσεις σε ευρώ / Ξ.Ν.

Η Τράπεζα δέχεται ως ενεχυρίαση:

- ✓ Καταθέσεις σε Ευρώ ή Ξένο Νόμισμα σε λογαριασμούς που τηρούνται σε Κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου σε Ελλάδα και εξωτερικό.
- ✓ Καταθέσεις σε Ευρώ ή Ξένο Νόμισμα οποιασδήποτε τράπεζας στην Ελλάδα.
- ✓ Οι λογαριασμοί μπορεί να είναι οποιασδήποτε μορφής π.χ. ταμειυτήριο, προθεσμίες.

Εξασφαλιστική αξία

Στις καταθέσεις λαμβάνεται το 100% ως εξασφαλιστική αξία.

II. Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ), Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ), Ομόλογα Τραπεζών, Εταιρικά Ομόλογα

Η Τράπεζα βάσει της πολιτικής της δέχεται να ενεχυριάζονται προς όφελός της:

- ✓ Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου.
- ✓ Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου.

- ✓ Ομόλογα έκδοσης Ελληνικών Τραπεζών (ΕΤΒΑ, ΕΚΤΕ κλπ).
- ✓ Εταιρικά Ομόλογα έκδοσης εταιριών εισηγμένων στο Χ.Α.Α. εφόσον υπάρχει ενεργή δευτερογενής αγορά.

Εξασφαλιστική αξία

- ✓ ΕΓΕΔ

Ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται η τρέχουσα αξία του ΕΓΕΔ στο 100%.

- ✓ ΟΕΔ

Ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται η τρέχουσα αξία του ΟΕΔ στο 100%.

- ✓ ΟΜΟΛΟΓΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται η τρέχουσα αξία του ομολόγου στο 100%.

- ✓ ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ (Χ.Α.Α.)

Ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται η τρέχουσα αξία του ομολόγου στο 60%.

III. Τραπεζικές εγγυήσεις

Θεωρούνται πλήρεις εγγυήσεις εφόσον η εκδότρια Τράπεζα είναι πλήρης αποδοχής της Τράπεζας Κύπρου.

Εξασφαλιστική αξία

Ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται το 100% του ποσού της εγγύησης δεδομένου ότι η άμεση ρευστοποίηση της απαίτησης της Τράπεζας δεν θεωρείται προβληματική.

IV. Εγγυήσεις του Δημοσίου

Η Εγγύηση Δημοσίου παρέχεται από το Ελληνικό Δημόσιο σε ειδικές περιπτώσεις που καθορίζονται από τις Νομισματικές Αρχές (π.χ. πιστοδοτήσεις σε επιχειρήσεις που έχουν έδρα παραμεθόριες περιοχές ή έχουν πληγεί από θεομηνίες και ιδιάζουσες καταστροφικές καταστάσεις). Θα πρέπει πάντως να λαμβάνεται υπόψη ότι το

Δημόσιο χαρακτηρίζεται από χρονοβόρες, τυπικές και μη διαδικασίες, οι οποίες μπορεί να δυσχεράνουν το λαβείν της Τράπεζας.

Εξασφαλιστική αξία

Ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται το 100% του ποσού της εγγύησης.

V. Αμοιβαία κεφάλαια

Η Τράπεζα Κύπρου δέχεται να ενεχυριάσει προς όφελος της, αμοιβαία κεφάλαια όλων των τύπων τα οποία επενδύουν είτε στην ελληνική είτε στις διεθνείς χρηματαγορές.

Εξασφαλιστική αξία

Η εξασφαλιστική αξία των ενεχυριασμένων μεριδίων διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο του Α/Κ και καθορίζεται ως ακολούθως:

ΚΥΠΡΟΥ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ή/και άλλα Α/Κ εσωτερικού	Εξασφαλιστική αξία επένδυσης για λήψη της ως εγγύηση για παροχή δανείου (Δάνειο σε EURO/Ε.Ν.).
Διαχείρισης Διαθεσίμων Εσωτερικού	100%
Ομολογιακό Εσωτερικού	95%
Μετοχικό Εσωτερικού	60%
Μικτό Εσωτερικού	70%
Δυναμικό Μετοχικό Εσωτερικού	50%

UBS ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ή/και άλλα Α/Κ εξωτερικού	Εξασφαλιστική αξία επένδυσης για λήψη της ως εγγύηση για παροχή δανείου (Δάνειο σε EURO/Ξ.Ν.)
Ομολογιακά σε Νομίσματα Εξωτερικού	90%
Μετοχικό Εξωτερικού με ρήτρα Ξ.Ν.	70%
Μικτά Α/Κ σε Ξ.Ν.	
- Απόδοσης	70%
- Ισορροπημένο	70%
- Δυναμικό	60%
- Μετοχικό	60%
- Dynamic Floor	95%
BOC Global Equity	70%

VI. Μετοχές

Η Τράπεζα δέχεται την ενεχυρίαση μετοχών Ανωνύμων Εταιρειών που έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών καθώς και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

VII. Μεταχρονολογημένες επιταγές / Συναλλαγματικές

Στις μεταχρονολογημένες επιταγές γίνεται έλεγχος των δυσμενών στοιχείων του εκδότη καθώς είναι απαραίτητο η Τράπεζα να γνωρίζει την οικονομική του κατάσταση και το κατά πόσο είναι φερέγγυος.

Στις συναλλαγματικές εκτός από την φερεγγυότητα του εκδότη ή / και των οπισθογράφων ελέγχονται τα κάτωθι:

α) Ημερομηνία

β) Τόπος

- γ) Ποσό (αριθμητικώς και ολογράφως)
- δ) Στοιχεία εκδότη
- ε) Σωστή οπισθογράφηση
- στ) Στοιχεία αποδέκτη

VIII. Φορτωτικά έγγραφα εξαγωγής

Τα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγής αποτελούν εξασφαλιστική κάλυψη όταν:

- ✓ Είναι εκχωρημένα υπέρ της Τράπεζας Κύπρου.
- ✓ Τα εμπορεύματα είναι ασφαλισμένα υπέρ της Τράπεζας Κύπρου.
- ✓ Η εκχώρηση έχει κοινοποιηθεί.

Εξασφαλιστική αξία

Για την Τράπεζα οι Φορτωτικές που είναι καλυμμένες με Ενέγγυα Πίστωση ή με Εγγυητική Επιστολή Τραπεζών της αποδοχής της αποτελούν εμπράγματα εξασφάλιση και ως εξασφαλιστική αξία λαμβάνεται η αξία των φορτωτικών εγγράφων στο 100%. Το σύνηθες απαιτούμενο ποσοστό κάλυψης είναι 110%.

B) Προσημειώσεις

I. Υποθήκες /Προσημειώσεις ακινήτων

Πρόκειται για τη συνηθέστερη μορφή εμπράγματης εξασφάλισης η οποία γίνεται κατόπιν δικαστικής απόφασης. Η Τράπεζα Κύπρου έχει ως πολιτική την εγγραφή προσημείωσης αντί την εγγραφή υποθήκης γιατί το κόστος είναι χαμηλότερο.

Η Τράπεζα πρέπει να παρακολουθεί στενά τον πελάτη και αν διαπιστώσει προβλήματα μπορεί να την προσημειώσει σε υποθήκη.

Είδη ακινήτων

Οι κατηγορίες ακινήτων που η Τράπεζα δέχεται να προσημειώσει είναι:

- Αστικά ακίνητα (οικόπεδα, καταστήματα)
- Αγροτεμάχια κοντά σε αστικές ή τουριστικές περιοχές
- Ακίνητα ειδικών προδιαγραφών όπως ξενοδοχεία
- Για στεγαστικά δάνεια προσημειώνεται ο "αέρας" της οικοδομής
- Βιομηχανικά ακίνητα (εργοστάσια, βιοτεχνίες)

Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Η Τράπεζα αποδέχεται να προσημειώνεται το ακίνητο ολόκληρο (100%) και ως προς την ψιλή κυριότητα και την επικαρπία και δεν αποδέχεται να προσημειώσει α) ακίνητα που είναι περιουσία εκκλησίας, β) ακίνητα που οι ιδιοκτήτες ή συνιδιοκτήτες είναι ανήλικοι.

Εγγραφή βαρών

Για την εγγραφή προσημειώσεων η Τράπεζα καθορίζει τα εξής:

- ✓ Οι ενέργειες που ακολουθούνται για την εγγραφή της προσημείωσης είναι:
 - Ελεγχος τίτλων υποθηκοφυλακείου.*
 - Έκδοση δικαστικής απόφασης από το αρμόδιο Πρωτοδικείο.*
 - Εγγραφή της προσημείωσης στο υποθηκοφυλακείο.*
- ✓ Η απόφαση του Πρωτοδικείου θα πρέπει να περιγράφει καθαρά αριθμούς, ημερομηνίες, ποσά.

Ποσό εγγραφής βαρών

Το ποσό της εγγεγραμμένης προσημείωσης καθορίζεται ως εξής:

- ✓ Στο 120% του ποσού της πιστωτικής διευκόλυνσης εάν αυτή χορηγείται σε EURO.
- ✓ Στο 130% του ποσού της πιστωτικής διευκόλυνσης εάν αυτή χορηγείται σε άλλο Ξένο Νόμισμα.

Άρση εγγεγραμμένων βαρών

Για την άρση βαρών είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη της αρχής που έχει εγκρίνει τις πιστωτικές διευκολύνσεις του πελάτη.

Αξίες προσημειωμένων ακινήτων

Οι εκτιμητές της Τράπεζας καθορίζουν την αξία του ακινήτου με βάση:

- ✓ Την τρέχουσα (Εμπορική) Αξία του Ακινήτου: Είναι η τιμή που θα ήταν λογικό να προσφερθεί από την αγορά για το συγκεκριμένο ακίνητο.
- ✓ Την Αξία Αναγκαστικής Πώλησης: Είναι η ανώτατη τιμή που θα μπορούσε να προσφερθεί από την αγορά για το ακίνητο υπό καθεστώς πίεσης χρόνου. Η τιμή αυτή συνήθως κυμαίνεται (ανάλογα με το ακίνητο και εκτός ιδιαιτέρων περιπτώσεων) μεταξύ του 70% και 80% της τρέχουσας αξίας.
- ✓ Την Υλική Αξία: Είναι η αξία ανακατασκευής του ακινήτου σε περίπτωση ολικής καταστροφής. Η αξία αυτή χρησιμοποιείται για σκοπούς ασφάλισης του ακινήτου.

II. Ασφάλιση προσημειωθέντων ακινήτων

Τα ακίνητα που προσημειώνονται υπέρ της Τράπεζας Κύπρου θα πρέπει πριν την εκταμίευση της χορήγησης να ασφαίζονται. Εάν ο πελάτης δεν υπογράψει επιστολή για την ασφάλιση η Τράπεζα προχωράει η ίδια σε ασφάλιση το πολύ μέσα σε 2 ημέρες από την εκταμίευση.

III. Πιστωτικές διευκολύνσεις που καλύπτονται με ευμετάβλητα καλύμματα

Αιτήματα παροχής πιστωτικών διευκολύνσεων ή αναθεώρησης υφιστάμενων διευκολύνσεων που εξασφαλίζονται με ευμετάβλητα καλύμματα όπως:

- Μετοχές (εσωτερικού - εξωτερικού)
- Αμοιβαία Κεφάλαια (μετοχικά, δυναμικά, μικτά, ομολογιακά, εσωτερικού - εξωτερικού)

- Ομόλογα (εταιρικά, εσωτερικού - εξωτερικού)
- Cash Collateral σε διαφορετικό νόμισμα

πρέπει να περιλαμβάνουν πρόταση για το κατώτατο όριο ανοχής έτσι ώστε να είναι εξαρχής συμφωνημένο με τον πελάτη το συνολικό πλαίσιο συνεργασίας.

Εκχώρηση επιχορήγησης

Σε περίπτωση χορήγησης έναντι εκχώρησης επιχορήγησης στα πλαίσια διαφόρων αναπτυξιακών νόμων, αυτή θεωρείται μη εμπράγματη εξασφάλιση από γεγεννημένη απαίτηση και αποκτά εξασφαλιστική αξία μόνον αν έχει γίνει η πιστοποίηση προόδου εργασιών από την εκάστοτε αρμόδια Επιτροπή. Η εξασφαλιστική αξία της υπολογίζεται ως εξής:

- ✓ στο 100% εφ' όσον έχει γίνει πιστοποίηση εργασιών από την αρμόδια Επιτροπή
- ✓ στο 50% εφόσον εκτιμητής της Τράπεζας έχει ελέγξει ότι οι εργασίες προχωρούν σύμφωνα με το επενδυτικό σχέδιο

Σημειώνεται ότι η τελευταία πιστοποίηση του εκτιμητή θα πρέπει να έχει γίνει το πολύ 1 μήνα πριν την ημερομηνία της αίτησης.

Λοιπές εξασφαλίσεις

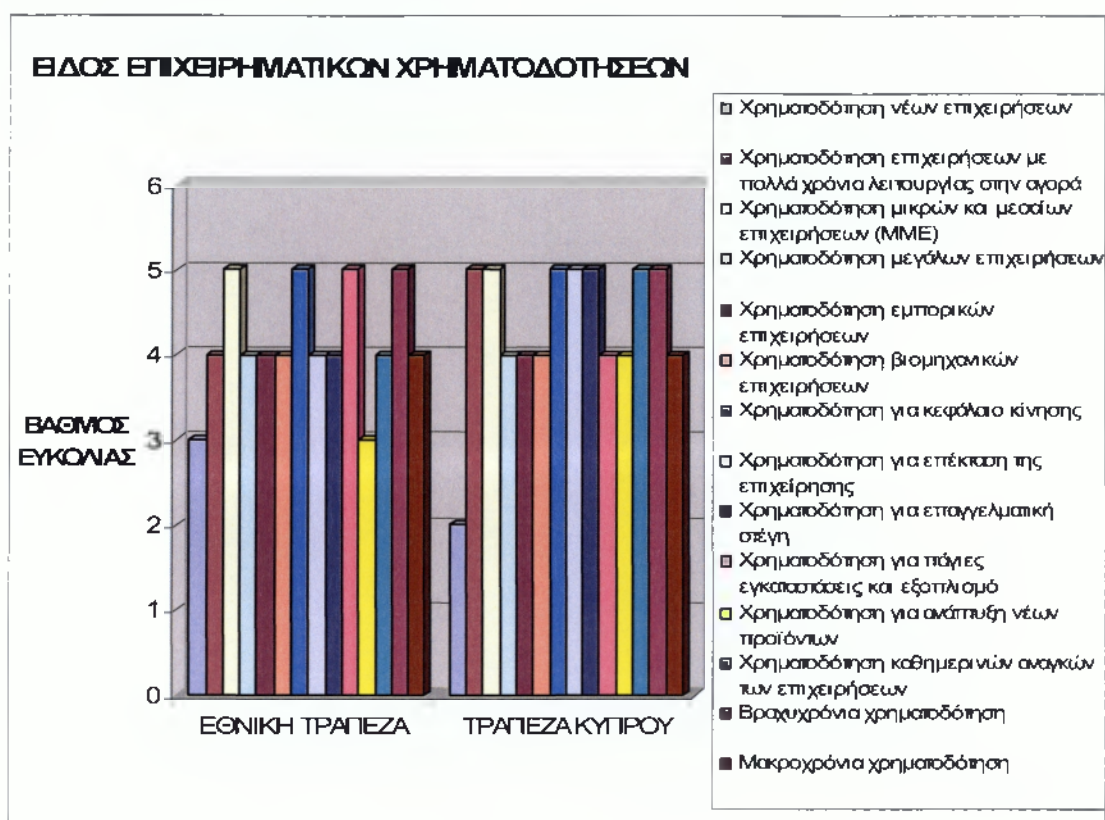
Μερικές εξασφαλίσεις που συναντώνται πιο σπάνια και δεν επιδιώκεται η λήψη τους αλλά παρόλα αυτά οι αξιωματούχοι δεν πρέπει να τις αποκλείουν αυτόματα είναι οι εξής:

Πιστοποιήσεις Εκτέλεσης Έργων
Απαιτήσεις πελατών (τιμολόγια)
Μισθώματα
Μηχανήματα & Εξοπλισμός
Ασφαλιστήρια Συμβόλαια
Γεγονημένες Απαιτήσεις πιστωτικών καρτών (VISA, MASTER CARD κ.λ.π.)
Τίτλοι ΠΑΕΓΑΕ
Εμπορεύματα σε αποθήκες του ΟΛΠ
Εμπορεύματα με αποδείξεις ψυγείων
Εμπορεύματα στα χέρια της Τράπεζας
Εμπορεύματα στα χέρια Τρίτου (ενεχυροφύλακα)

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ /ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται το είδος των επιχειρηματικών χρηματοδοτήσεων:

Διάγραμμα 1:

Όπως βλέπουμε, η Εθνική Τράπεζα χρηματοδοτεί σε μεγάλο βαθμό (έχει χρησιμοποιηθεί ως μεγαλύτερος βαθμός ο αριθμός "5") μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, προσφέρει επίσης σε μεγάλο βαθμό χρηματοδότηση για κεφάλαιο κίνησης, πάγιες εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και βραχυχρόνια χρηματοδότηση.

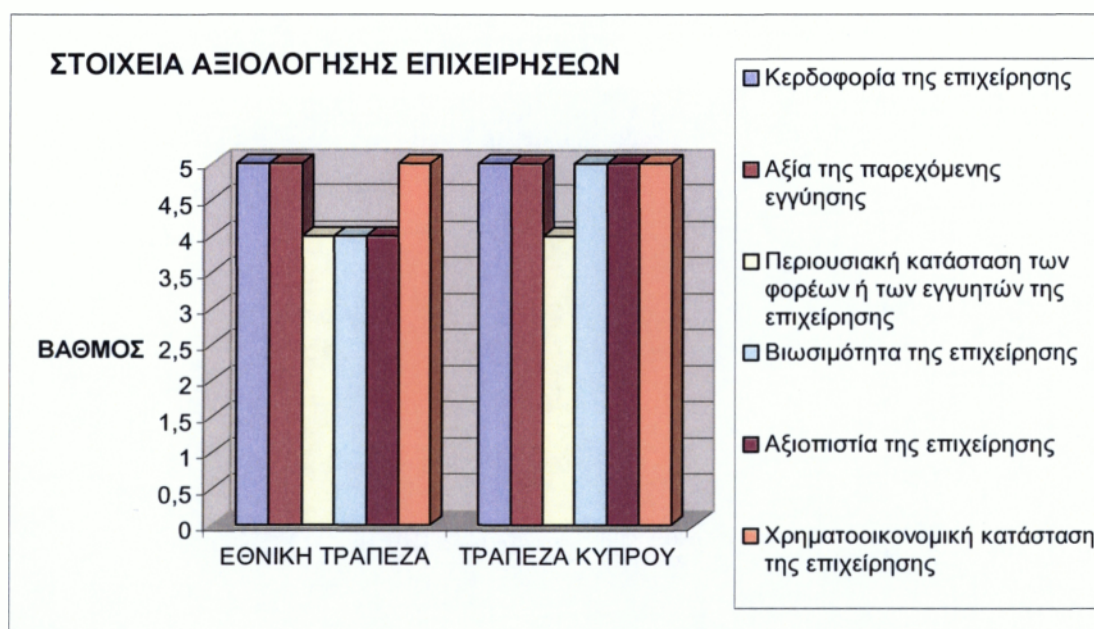
Το ίδιο, η Τράπεζα Κύπρου χρηματοδοτεί σε μεγάλο βαθμό μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, κεφάλαιο κίνησης και βραχυχρόνια χρηματοδότηση. Απ' την άλλη, η Κύπρου σε αντίθεση με την Εθνική χρηματοδοτεί επίσης σε μεγάλο βαθμό επιχειρήσεις με πολλά χρόνια λειτουργίας στην αγορά, επέκταση της επιχείρησης, επαγγελματική στέγη και καθημερινές ανάγκες των επιχειρήσεων.

Με βαθμό ευκολίας "4" η Εθνική Τράπεζα χρηματοδοτεί επιχειρήσεις με πολλά χρόνια λειτουργίας στην αγορά, μεγάλες, εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις,

επέκταση της επιχείρησης και επαγγελματική στέγη, καθημερινές ανάγκες των επιχειρήσεων και μακροχρόνια χρηματοδότηση. Στον ίδιο βαθμό ευκολίας χρηματοδοτεί και η Τράπεζα Κύπρου μεγάλες, εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις και προσφέρει μακροχρόνια χρηματοδότηση. Επίσης στον ίδιο βαθμό χρηματοδοτεί πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό και ανάπτυξη νέων προϊόντων σε αντίθεση με την Εθνική που όπως αναφέραμε και πιο πάνω χρηματοδοτεί με βαθμό ευκολίας "5" πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Απ' την άλλη όμως η Εθνική χρηματοδοτεί με βαθμό ευκολίας "3" την ανάπτυξη νέων προϊόντων όπως επίσης και τις νέες επιχειρήσεις όπου η Κύπρου τις χρηματοδοτεί με βαθμό ευκολίας "2".

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται τα στοιχεία αξιολόγησης:

Διάγραμμα 2:

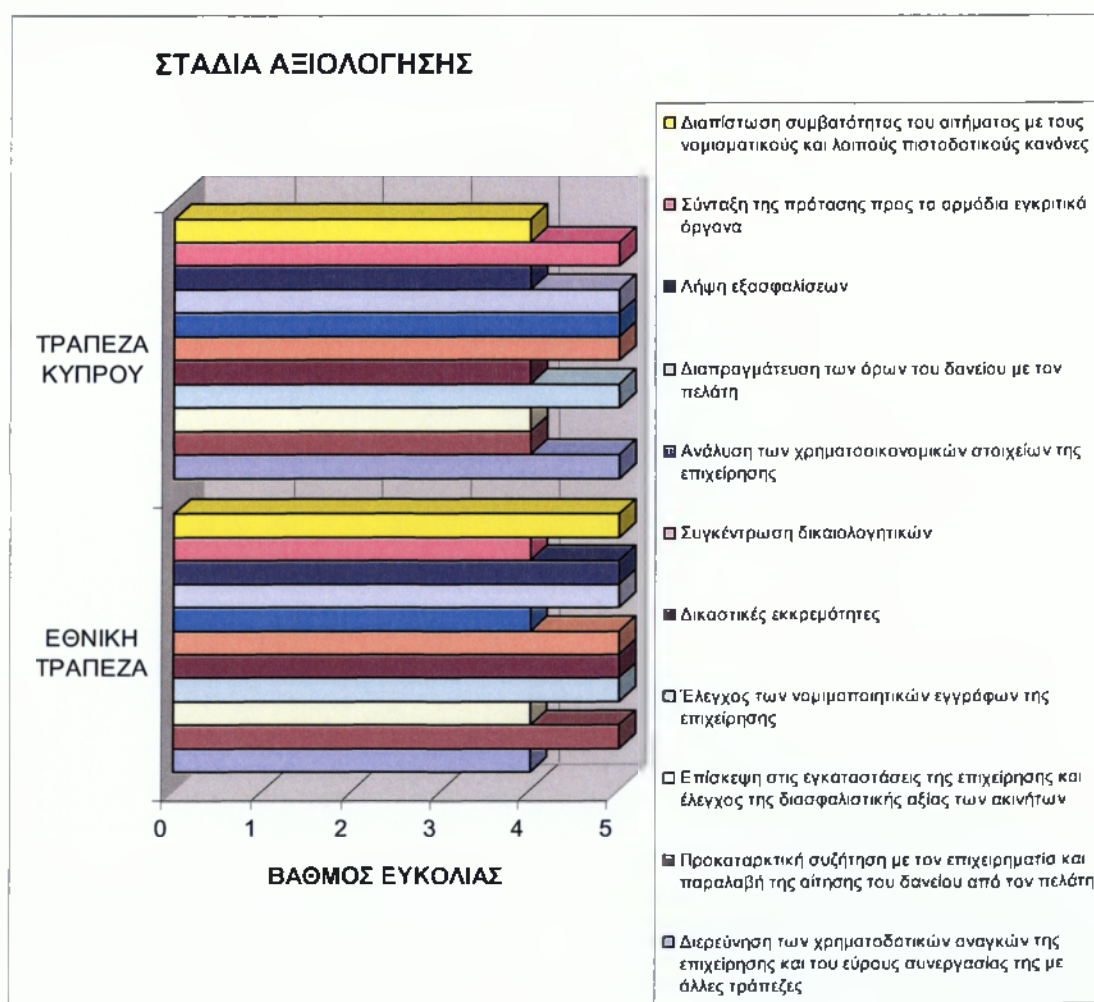
Όπως βλέπουμε, η Τράπεζα Κύπρου κατά τη διάρκεια αξιολόγησης των επιχειρήσεων για χρηματοδότηση, λαμβάνει υπόψη σε μεγάλο βαθμό (βαθμός "5") την κερδοφορία της επιχείρησης, την αξία της παρεχόμενης εγγύησης, την βιωσιμότητα, την αξιοπιστία και την χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

Με κατά μια μονάδα μικρότερο βαθμό (βαθμός "4") λαμβάνει υπόψη την περιουσιακή κατάσταση των φορέων και των εγγυητών της επιχείρησης.

Με τον ίδιο βαθμό λαμβάνει υπόψη της και η Εθνική Τράπεζα την περιουσιακή κατάσταση των φορέων ή εγγυητών της επιχείρησης. Αντίθετα όμως με την Κύπρο, λαμβάνει υπόψη της με βαθμό "4" την βιωσιμότητα και αξιοπιστία της επιχείρησης. Με μεγάλο βαθμό (δηλ. βαθμό "5"), η Εθνική Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της την κερδοφορία της επιχείρησης, την αξία της παρεχόμενης εγγύησης και την χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται τα στάδια αξιολόγησης:

Διάγραμμα 3:

Όπως βλέπουμε από το παραπάνω διάγραμμα, η Τράπεζα Κύπρου μετά τη παραλαβή χρηματοδοτικών αιτημάτων ακολουθεί σε μεγάλο βαθμό (βαθμός "5") τα εξής στάδια:

- α) Σύνταξη της πρότασης προς τα αρμόδια εγκριτικά όργανα
- β) Διαπραγμάτευση των όρων του δανείου με τον πελάτη

- γ) Ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης
- δ) Συγκέντρωση δικαιολογητικών
- ε) Έλεγχος των νομιμοποιητικών εγγράφων της επιχείρησης
- στ) Διερεύνηση των χρηματοδοτικών αναγκών της επιχείρησης και του εύρους συνεργασίας της με άλλες τράπεζες.

Με τον ίδιο βαθμό ακολουθεί και η Εθνική Τράπεζα τα εξής στάδια:

- α) Διαπραγμάτευση των όρων του δανείου με τον πελάτη
- β) Συγκέντρωση δικαιολογητικών
- γ) Έλεγχος νομιμοποιητικών εγγράφων της επιχείρησης

Επιπλέον με βαθμό 5 σε αντίθεση με την Κύπρο ακολουθεί και τα παρακάτω στάδια:

- α) Διαπίστωση συμβατότητας του αιτήματος με τους νομισματικούς και λοιπούς πιστοδοτικούς κανόνες
- β) Λήψη εξασφαλίσεων
- γ) Δικαστικές εκκρεμότητες
- δ) Προκαταρκτική συζήτηση με τον επιχειρηματία και παραλαβή της αίτησης του δανείου από τον πελάτη.

Η Τράπεζα Κύπρου ακολουθεί με βαθμό "4" τα εξής στάδια:

- α) Διαπίστωση συμβατότητας του αιτήματος με τους νομισματικούς και λοιπούς πιστοδοτικούς κανόνες
- β) Λήψη εξασφαλίσεων
- γ) Δικαστικές εκκρεμότητες
- δ) Επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης και έλεγχος της διασφαλιστικής αξίας των ακινήτων
- ε) Προκαταρκτική συζήτηση με τον επιχειρηματία και παραλαβή της αίτησης του δανείου από τον πελάτη

Αντίθετα η Εθνική Τράπεζα ακολουθεί με βαθμό "4" τα εξής στάδια:

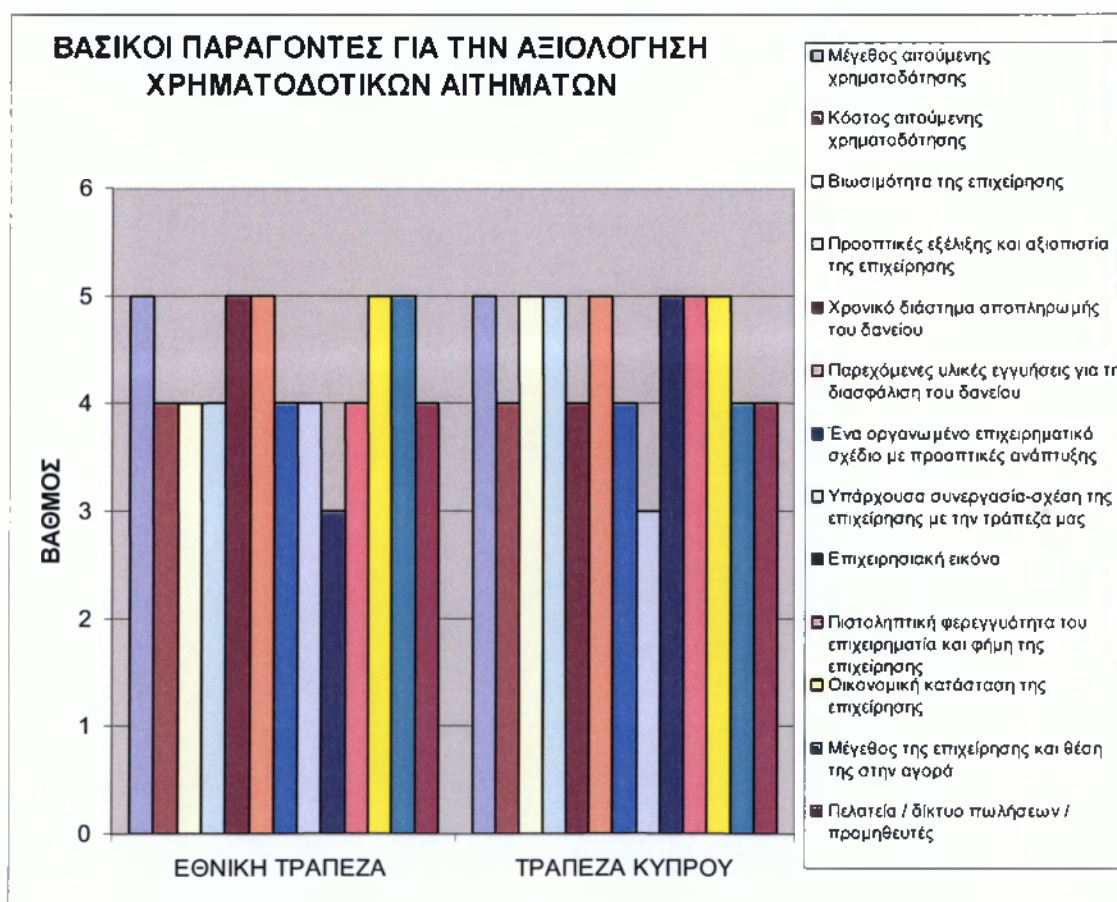
- α) Σύνταξη της πρότασης προς τα αρμόδια εγκριτικά όργανα
- β) Ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης

γ) Επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης και έλεγχος της διασφαλιστικής αξίας των ακινήτων (όπως και η Κύπρου)

δ) Διερεύνηση των χρηματοδοτικών αναγκών της επιχείρησης και του εύρους συνεργασίας της με άλλες τράπεζες.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται οι βασικοί παράγοντες (κριτήρια) για την αξιολόγηση χρηματοδοτικών αιτημάτων:

Διάγραμμα 4:

Όπως βλέπουμε από το παραπάνω διάγραμμα, η Εθνική Τράπεζα για να αξιολογήσει μια αίτηση για χρηματοδότηση λαμβάνει υπόψη σε μεγάλο βαθμό (βαθμός "5") τα εξής κριτήρια:

α) Μέγεθος αιτούμενης χρηματοδότησης (στον ίδιο βαθμό και η Κύπρου)

β) Χρονικό διάστημα αποπληρωμής του δανείου (η Τράπεζα Κύπρου το λαμβάνει υπόψη σε βαθμό "4")

γ) Παρεχόμενες υλικές εγγυήσεις για τη διασφάλιση του δανείου (στον ίδιο βαθμό και η Κύπρου)

- δ) Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης (στον ίδιο βαθμό και η Κύπρου)
- ε) Μέγεθος της επιχείρησης και θέση της στην αγορά (η Τράπεζα Κύπρου το λαμβάνει υπόψη σε βαθμό "4")

Η Τράπεζα Κύπρου για να αξιολογήσει μια αίτηση για χρηματοδότηση λαμβάνει υπόψη σε μεγάλο βαθμό (βαθμός "5") τα εξής κριτήρια:

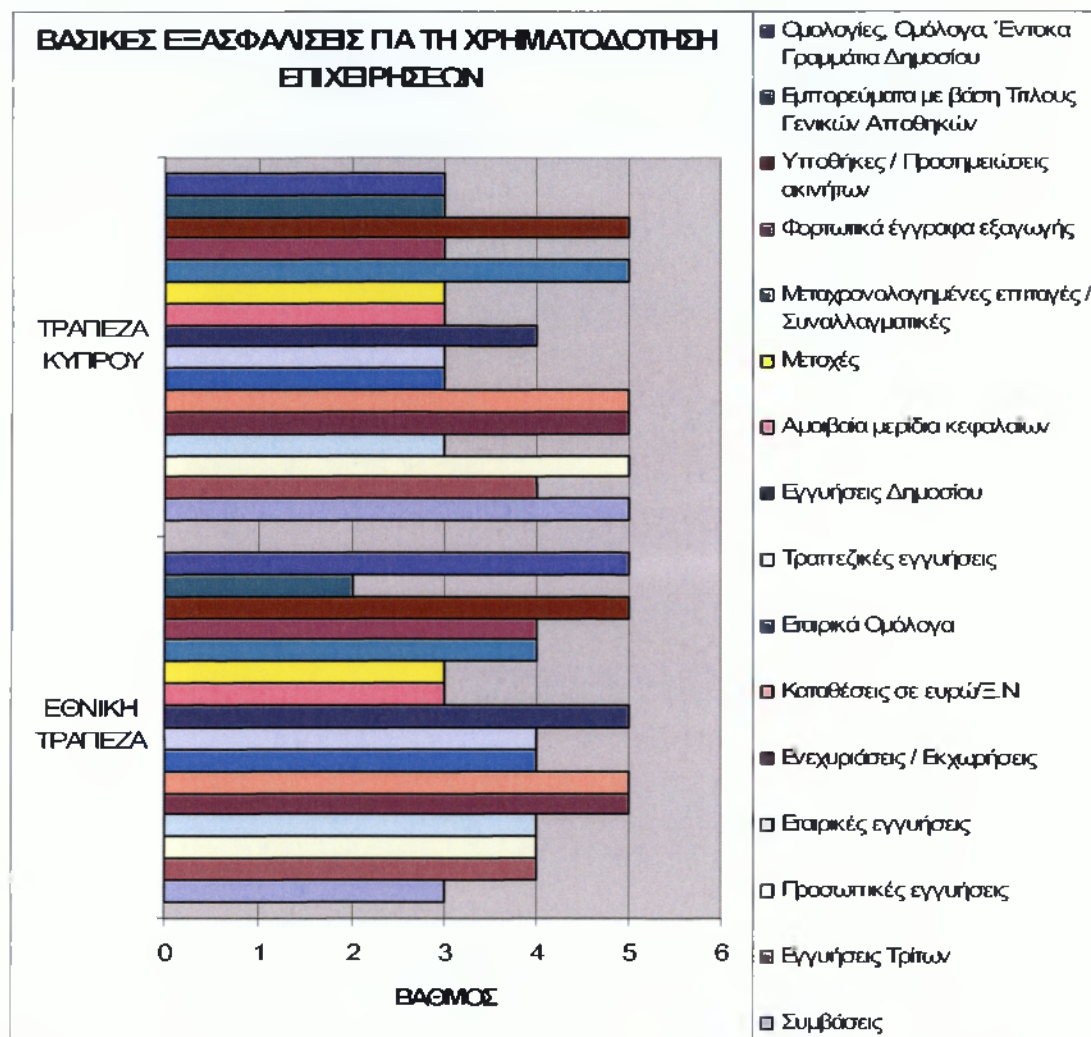
- α) Βιωσιμότητα της επιχείρησης (η Εθνική Τράπεζα τη λαμβάνει υπόψη σε βαθμό "4")
- β) Προοπτικές εξέλιξης και αξιοπιστία της επιχείρησης (η Εθνική Τράπεζα τις λαμβάνει υπόψη σε βαθμό "4")
- γ) Επιχειρησιακή εικόνα (η Εθνική Τράπεζα τη λαμβάνει υπόψη σε μικρό βαθμό δηλ. σε βαθμό "3")
- δ) Πιστοληπτική φερεγγυότητα του επιχειρηματία και φήμη της επιχείρησης (η Εθνική Τράπεζα τη λαμβάνει υπόψη σε βαθμό "4")

Επίσης η Εθνική Τράπεζα λαμβάνει υπόψη σε βαθμό "4" εκτός των παραπάνω και τα εξής:

- α) Κόστος αιτούμενης χρηματοδότησης (στον ίδιο βαθμό και η Κύπρου)
- β) Ένα οργανωμένο επιχειρηματικό σχέδιο με προοπτικές ανάπτυξης (στον ίδιο βαθμό και η Κύπρου)
- γ) Υπάρχουσα συνεργασία-σχέση της επιχείρησης με την τράπεζα (η Τράπεζα Κύπρου τη λαμβάνει υπόψη σε μικρό βαθμό δηλ. σε βαθμό "3")
- δ) Πελατεία /δίκτυο πωλήσεων/ προμηθευτές (στον ίδιο βαθμό και η Κύπρου)

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται οι βασικές εξασφαλίσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων:

Διάγραμμα 5:

Η Τράπεζα Κύπρου λαμβάνει σε μεγάλο βαθμό (βαθμός "5") ως ρευστοποιήσιμα στοιχεία τις παρακάτω βασικές εξασφαλίσεις:

- α) Υποθήκες / Προσημειώσεις ακινήτων
- β) Μεταχρονολογημένες επιταγές / Συναλλαγματικές
- γ) Καταθέσεις σε ευρώ / Ξ.Ν.
- δ) Ενεχυριάσεις / Εκχωρήσεις
- ε) Προσωπικές εγγυήσεις
- στ) Συμβάσεις

Στον ίδιο βαθμό λαμβάνει και η Εθνική Τράπεζα τις Υποθήκες /Προσημειώσεις ακινήτων, τις Καταθέσεις σε ευρώ /Ξ.Ν. και τις Ενεχυριάσεις /Εκχωρήσεις. Επιπλέον και αντίθετα με την Κύπρου λαμβάνει σε βαθμό "5" και Ομολογίες, Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου.

Η Τράπεζα Κύπρου λαμβάνει σε βαθμό "4" τις Εγγυήσεις Τρίτων όπως και η Εθνική Τράπεζα. Η τελευταία εκτός από τις συγκεκριμένες λαμβάνει με τον ίδιο βαθμό τα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγής, τις μεταχρονολογημένες επιταγές /Συναλλαγματικές, τα Εταιρικά Ομόλογα, τις Τραπεζικές εγγυήσεις, τις Εταιρικές εγγυήσεις, τις Προσωπικές εγγυήσεις και τις Εγγυήσεις Τρίτων.

Η Τράπεζα Κύπρου λαμβάνει σε μικρό βαθμό δηλ. βαθμό "3" τις Ομολογίες, Ομόλογα, Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου, τα Εμπορεύματα με βάση Τίτλους Γενικών Αποθηκών, τα Φορτωτικά έγγραφα εξαγωγής, τις Μετοχές, τα Αμοιβαία μερίδια κεφαλαίων, τις Τραπεζικές εγγυήσεις, τα Εταιρικά Ομόλογα και τις Εταιρικές εγγυήσεις.

Η Εθνική Τράπεζα λαμβάνει σε πολύ μικρό βαθμό (βαθμός "2") τη λήψη Εμπορευμάτων με βάση Τίτλους Γενικών Αποθηκών.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εξετάζοντας μέσα από αυτή την εργασία, την Εθνική Τράπεζα και την Τράπεζα Κύπρου και τον τρόπο που αυτές λειτουργούν στην αγορά όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις σε επιχειρήσεις, καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

α) Όσον αφορά τα κριτήρια που εξετάζουν οι τράπεζες προκειμένου να χρηματοδοτήσουν μια επιχείρηση δεν απέχουν πολύ μεταξύ τους. Διαπιστώνουμε πάντως ότι η Τράπεζα Κύπρου δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στα ποιοτικά κριτήρια και λιγότερο στα ποσοτικά.

β) Σε επίπεδο διαδικασιών η Τράπεζα Κύπρου εφόσον συγκεντρώσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά και τις αιτήσεις διενεργεί έλεγχο δυσμενών και το αίτημα παραπέμπεται στο Νομικό Τμήμα. Σημαντικό σ' αυτό το σημείο είναι ότι ο διευθυντής μπορεί να εγκρίνει ο ίδιος ή να απορρίψει ένα αίτημα ανάλογα με τα όριά του πριν ακόμα αυτό φτάσει στο Νομικό Τμήμα. Ίσως είναι και μια σημαντική διαφορά σε σχέση με την Εθνική η οποία προωθεί το αίτημα στο Κέντρο Χορηγήσεων χωρίς ο διευθυντής να έχει τη δυνατότητα έγκρισης ή απόρριψής του.

Σημαντικά συμπεράσματα προκύπτουν και από το ερωτηματολόγιο που δόθηκε σε συγκεκριμένα υποκαταστήματα των δύο αυτών τραπεζών.

Πρώτη σημαντική διαπίστωση είναι ότι το υποκατάστημα της Τράπεζας Κύπρου χορηγεί ένα ποσοστό κεφαλαίων σε επιχειρήσεις της τάξης του 8,5% σε αντίθεση με το υποκατάστημα της Εθνικής που το ποσοστό αγγίζει το 35%. Αυτό σημαίνει ότι τα επιχειρηματικά δάνεια καλύπτουν ένα σημαντικό τμήμα των συνολικών δανείων στο υποκατάστημα της Εθνικής σε αντίθεση με της Κύπρου που καλύπτουν ένα μικρό μέρος. Απορρέει λοιπόν το συμπέρασμα ότι ίσως το υποκατάστημα της Εθνικής έχει σταθερούς πελάτες που σημαίνει ότι οι εγκρίσεις για επιχειρηματικά δάνεια βγαίνουν πιο εύκολα, το επιτόκιο μπορεί να είναι πιο προνομακό από το αντίστοιχο της Κύπρου κτλ.

Όσον αφορά τις απαντήσεις που δόθηκαν για την παρεχόμενη υπηρεσία, βλέπουμε ότι και τα δύο υποκαταστήματα κινούνται με παρόμοια πολιτική. Χρηματοδοτούν πιο εύκολα επιχειρήσεις που είναι πολλά χρόνια στην αγορά και είναι περισσότερο επιφυλακτικές στη χρηματοδότηση νέων (αυτό ισχύει και διεθνώς για τις τράπεζες). Επίσης και τα δύο υποκαταστήματα προτιμούν εκείνες τις χρηματοδοτήσεις που διαρκούν λίγο (όπως ισχύει και διεθνώς). Υπάρχει όμως μια ελαστικότητα μεγαλύτερη από την πλευρά της Εθνικής Τράπεζας. Αυτό είναι κατανοητό εάν λάβουμε υπόψη

μας ότι παρά το γεγονός ότι η Τράπεζα Κύπρου έχει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης δεν έχει φτάσει στο επίπεδο της Εθνικής Τράπεζας. Για να το επιτύχει αυτό πρέπει να είναι προσεκτική ώστε να διαφυλάξει το όνομά της και να κερδίσει την εμπιστοσύνη των πελατών.

Απ' την άλλη, όσον αφορά το διάστημα μέχρι την εκταμίευση του δανείου, το υποκατάστημα της Εθνικής χρειάζεται ένα μέσο διάστημα 20 ημερών από την ημέρα υποβολής της αίτησης για επιχειρηματική χρηματοδότηση, ένα μέγιστο δυνατό διάστημα 25 ημερών και ένα ελάχιστο δυνατό διάστημα 10 ημερών. Το υποκατάστημα της Κύπρου ως μέσο χρονικό διάστημα εμφανίζει τις 30 ημέρες, ως μέγιστο δυνατό επίσης τις 30 ημέρες και ως ελάχιστο δυνατό τις 10 ημέρες. Προφανώς οι διαδικασίες απ' την πλευρά της Κύπρου είναι μεγαλύτερες και ίσως αυστηρότερες για να υπάρχει αυτή η διαφορά.

Διαπιστώσαμε ότι αυτά που ισχύουν διεθνώς για τα στάδια αξιολόγησης των χρηματοδοτικών αιτημάτων και τα κριτήρια αξιολόγησης και τα οποία αναφέραμε στο θεωρητικό κομμάτι της εργασίας, ισχύουν και για τις δύο τράπεζες κατά ένα πολύ μεγάλο βαθμό με μικρές αποκλίσεις μεταξύ τους.

Το υποκατάστημα της Εθνικής στηρίζεται κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης σε κάποια στοιχεία στον ίδιο βαθμό που στηρίζεται και το υποκατάστημα της Κύπρου. Τα στοιχεία αυτά είναι η κερδοφορία της επιχείρησης, η αξία της παρεχόμενης εγγύησης, η περιουσιακή κατάσταση των φορέων ή εγγυητών της επιχείρησης και η χρηματοοικονομική της κατάσταση. Στηρίζεται σε μικρότερο βαθμό απ' ότι η Κύπρου, στην βιωσιμότητα και στην αξιοπιστία της επιχείρησης.

Συγκεκριμένα τώρα για τα στάδια αξιολόγησης, το υποκατάστημα της Κύπρου και το υποκατάστημα της Εθνικής κινούνται πάνω στα ίδια πλαίσια με μικρές αποκλίσεις. Για να αξιολογηθεί η αίτηση για χρηματοδότηση, το υποκατάστημα της Εθνικής λαμβάνει σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση πάντα με το υποκατάστημα της Κύπρου:

1. Το χρονικό διάστημα αποπληρωμής του δανείου
2. Την υπάρχουσα συνεργασία - σχέση της επιχείρησης με την Τράπεζα
3. Το μέγεθος της επιχείρησης στην αγορά

Το υποκατάστημα της Κύπρου λαμβάνει σε μεγαλύτερο βαθμό για την αξιολόγηση του αιτήματος τους εξής παράγοντες:

1. Τη βιωσιμότητα της επιχείρησης
2. Τις προοπτικές εξέλιξης και την αξιοπιστία της
3. Την επιχειρησιακή εικόνα

4. Την πιστοληπτική φερεγγυότητα του επιχειρηματία

Προφανώς υπάρχει μια επιπλέον επιφυλακτικότητα της Τράπεζας Κύπρου απέναντι στην επιχείρηση που ζητά να χρηματοδοτηθεί.

Τέλος οι εξασφαλίσεις είναι κατά κύριο λόγο ίδιες και στις δύο τράπεζες. Ισχύει διεθνώς ότι οι εγγυήσεις είναι η σημαντικότερη εξασφάλιση για τις τράπεζες κάτι που αποδεικνύεται και από την έρευνα στα δύο αυτά υποκαταστήματα. Διαπιστώνουμε ότι το υποκατάστημα της Εθνικής δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στις Εγγυήσεις Δημοσίου σε σχέση με το υποκατάστημα της Κύπρου που δίνει μεγαλύτερο βάρος στις Προσωπικές εγγυήσεις. Αυτό σημαίνει ότι την Τράπεζα Κύπρου την ενδιαφέρει το προφίλ των εταίρων που πλαισιώνουν την επιχείρηση. Η Εθνική Τράπεζα εκτός από τις εγγυήσεις δίνει μεγάλο βάρος σε Ομολογίες, Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου, Ενεχυριάσεις /Εκχωρήσεις, Καταθέσεις σε ευρώ /Ξ.Ν., Υποθήκες /Προσημειώσεις. Το υποκατάστημα της Κύπρου εκτός από τις εγγυήσεις δίνει βάρος σε συμβάσεις, Ενεχυριάσεις /Εκχωρήσεις, Καταθέσεις σε ευρώ /Ξ.Ν., Μεταχρονολογημένες επιταγές /Συναλλαγματικές, Υποθήκες /Προσημειώσεις ακινήτων.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι η Εθνική Τράπεζα είναι μια τράπεζα χρόνων που έχει "κερδίσει" την εμπιστοσύνη πολλών ενώ η Τράπεζα Κύπρου είναι σχετικά νέα τράπεζα που προσπαθεί να επεκταθεί και να κερδίσει πελάτες. Πολλοί είναι εκείνοι που δείχνουν περισσότερη εμπιστοσύνη και ασφάλεια σε μια δημόσια τράπεζα παρά σε μια ιδιωτική. Η Εθνική Τράπεζα είναι μια τράπεζα με κύρος, όνομα, κέρδη, μεγάλο πελατολόγιο. Έχει μια μεγαλύτερη ευκολία στο να χρηματοδοτεί επιχειρήσεις. Απ' την άλλη η Τράπεζα Κύπρου είναι μια αναπτυσσόμενη τράπεζα. Δίνει βάρος στις πελατειακές σχέσεις. Έχει μια μεγαλύτερη δυσκολία στο να χρηματοδοτεί νέες κυρίως επιχειρήσεις γιατί προσπαθεί να "χτίσει" το όνομά της και σε καμία περίπτωση να χάσει την εμπιστοσύνη των πελατών της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία:

- Αναγνωστάκης Γ. & Κοκκομέλης Κ. (2000), ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Ειδικές Μορφές Πίστης, Πάτρα
- Κιόχος Π. & Παπανικολάου Γ. (2000), Χρήμα - Πίστη - Τράπεζες, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Ψυχομάνης Σπύρος (2001), ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ - Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη
- Αναγνωστάκης Γ., Καρδαμίτση Μ., Πολυζώης Γ., Σταυρακοπούλου Λ., « Η Μεθοδολογία των χρηματοδοτήσεων στην Τραπεζική Πρακτική», Έκδοση Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, 2003

Οικονομικές Εφημερίδες:

- Θωμόπουλος Π.,(2004), «Οι τράπεζες, μοχλός ανάπτυξης», εφημερίδα **Καθημερινή (The Economist)**, τεύχος 7, Ιούλιος, σελ. 30-31
- Patrick L., (2004), «Εμπιστευθείτε με, είμαι ο προσωπικός σας τραπεζίτης...», εφημερίδα **Καθημερινή (The Economist)**, τεύχος 7, Ιούλιος, σελ. 5-6
- Patrick L., (2004), «Ο τραπεζικός ιμπεριαλισμός», εφημερίδα **Καθημερινή (The Economist)**, τεύχος 7, Ιούλιος, σελ. 15

Εγκύκλιοι Τραπεζών:

- Ε.Τ.Ε. (1998), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Αξιολόγηση Αιτήματος
- Ε.Τ.Ε. (2001), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Αξιολόγηση Επιχείρησης
- Ε.Τ.Ε. (1998), Κανονισμός Πιστοδοτήσεων - Εξασφαλίσεις
- Τράπεζα Κύπρου (2006), ΟΔΗΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ: Χαρακτηριστικά και Διαδικασίες
- Τράπεζα Κύπρου (2006), ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Ποιοτική Ανάλυση Επιχειρήσεων
- Τράπεζα Κύπρου (2004), ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Οικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων
- Τράπεζα Κύπρου (2006), ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Εξασφαλίσεις Πιστοδοτήσεων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Τράπεζα :
Στέλεχος :
Επίπεδο Εκπαίδευσης :
Ειδίκευση :

Ερωτήσεις

1. Αναφέρατε κατά προσέγγιση, το ποσοστό των κεφαλαίων που χορηγεί η τράπεζά σας σε επιχειρήσεις, σε σχέση με το σύνολο των χορηγούμενων κεφαλαίων.....[]
(ποσοστό των συνολικών δανείων)

2. Αναφέρατε το είδος των επιχειρηματικών χρηματοδοτήσεων που προσφέρει η τράπεζα και το βαθμό ευκολίας με την οποία παρέχει κάθε μία (1=με μεγάλη δυσκολία, 5=με μεγάλη ευκολία):

Βαθμός Ευκολίας	1	2	3	4	5
Παρεχόμενη Υπηρεσία					
Χρηματοδότηση νέων επιχειρήσεων					
Χρηματοδότηση επιχειρήσεων με πολλά χρόνια λειτουργίας στην αγορά					
Χρηματοδότηση Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)					
Χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων					
Χρηματοδότηση εμπορικών επιχειρήσεων					
Χρηματοδότηση βιομηχανικών επιχειρήσεων					
Χρηματοδότηση για κεφάλαιο κίνησης					
Χρηματοδότηση για επέκταση της επιχείρησης					
Χρηματοδότηση για επαγγελματική στέγη					
Χρηματοδότηση για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό					
Χρηματοδότηση για ανάπτυξη νέων προϊόντων					
Χρηματοδότηση καθημερινών αναγκών των επιχειρήσεων (ρευστότητα, εξόφληση απαιτήσεων κ.λ.π.)					
Βραχυχρόνια Χρηματοδότηση (1-5 έτη)					
Μακροχρόνια Χρηματοδότηση (μεγαλύτερη των πέντε ετών)					

3. Αναφέρατε το μέσο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την υποβολή αίτησης για επιχειρηματική χρηματοδότηση, μέχρι και την ανάληψη του δανείου από την επιχείρηση

Μέσο διάστημα: [] (ημέρες, μήνες κ.λ.π.)

Μέγιστο δυνατό διάστημα: [] (ημέρες, μήνες κ.λ.π.)

Ελάχιστο δυνατό διάστημα: [] (ημέρες, μήνες κ.λ.π.)

4. Σημειώστε σε ποια κυρίως από τα παρακάτω στοιχεία στηρίζεται η τράπεζα σας (και σε τι βαθμό), κατά τη διαδικασία αξιολόγησης επιχειρήσεων (1=καθόλου, 5=σε μεγάλο βαθμό):

Βαθμός Ευκολίας	1	2	3	4	5
Στοιχεία αξιολόγησης					
Κερδοφορία της επιχείρησης					
Αξία της παρεχόμενης εγγύησης					
Περιουσιακή κατάσταση των φορέων ή των εγγυητών της επιχείρησης					
Βιωσιμότητα της επιχείρησης					
Αξιοπιστία της επιχείρησης					
Χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης					

5. Ποια από τα παρακάτω στάδια αξιολόγησης ακολουθεί η τράπεζά σας μετά την παραλαβή χρηματοδοτικών αιτημάτων, και σε τι βαθμό;

*Για όσα από τα παρακάτω δεν εξετάζετε, αφήστε κενό το αντίστοιχο τετράγωνο

Βαθμός Ευκολίας	1	2	3	4	5
Στάδια αξιολόγησης					
Διερεύνηση των χρηματοδοτικών αναγκών της επιχείρησης και του εύρους συνεργασίας της με άλλες τράπεζες					
Προκαταρκτική συζήτηση με τον επιχειρηματία και παραλαβή της αίτησης του δανείου από τον πελάτη					
Επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης και έλεγχος της διασφαλιστικής αξίας των ακινήτων					
Έλεγχος των νομιμοποιητικών εγγράφων της επιχείρησης					
Δικαστικές εκκρεμότητες					
Συγκέντρωση δικαιολογητικών					
Ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της επιχείρησης					

Διαπραγμάτευση των όρων του δανείου με τον πελάτη					
Λήψη εξασφαλίσεων					
Σύνταξη της πρότασης προς τα αρμόδια εγκριτικά όργανα					
Διαπίστωση συμβατότητας του αιτήματος με τους νομισματικούς και λοιπούς πιστοδοτικούς κανόνες					
Άλλο, εξηγήστε.....					

6. Σημειώστε ποιους από τους ακόλουθους παράγοντες λαμβάνετε υπόψη (και σε τι βαθμό), προκειμένου να αξιολογήσετε μια αίτηση για χρηματοδότηση από μια επιχείρηση (1=σε πολύ μικρό βαθμό, 5=σε πολύ μεγάλο βαθμό):

Κριτήρια-Προϋποθέσεις	1	2	3	4	5
Μέγεθος αιτούμενης χρηματοδότησης					
Κόστος αιτούμενης χρηματοδότησης					
Βιωσιμότητα της επιχείρησης					
Προοπτικές εξέλιξης και αξιοπιστία της επιχείρησης					
Χρονικό διάστημα αποπληρωμής του δανείου					
Παρεχόμενες υλικές εγγυήσεις (εξοπλισμός, ακίνητα κ.λ.π.) για τη διασφάλιση του δανείου					
Ένα οργανωμένο επιχειρηματικό σχέδιο με προοπτικές ανάπτυξης					
Υπάρχουσα συνεργασία-σχέση της επιχείρησης με την τράπεζά μας					
Επιχειρησιακή εικόνα (επιχειρηματικό παρελθόν, management, τεχνολογικό επίπεδο, χρόνια λειτουργίας της επιχείρησης κ.λ.π.)					
Πιστοληπτική φερεγγυότητα του επιχειρηματία και φήμη της επιχείρησης					
Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης (Αριθμοδείκτες, πάγια, αποθέματα κ.λ.π.)					
Μέγεθος της επιχείρησης και θέση της στην αγορά					
Πελατεία /δίκτυο πωλήσεων /προμηθευτές					
Άλλο, εξηγήστε.....					

7. Ποιες από τις παρακάτω βασικές εξασφαλίσεις θεωρεί η τράπεζά σας ως ρευστοποιήσιμα στοιχεία (και σε τι βαθμό) προκειμένου να χρηματοδοτήσει μια επιχείρηση (1=σε πολύ μικρό βαθμό, 5=σε πολύ μεγάλο βαθμό);

Εξασφαλίσεις	1	2	3	4	5
Συμβάσεις					
Εγγυήσεις Τρίτων					
Προσωπικές εγγυήσεις					
Εταιρικές εγγυήσεις					
Ενεχυριάσεις /Εκχωρήσεις					
Καταθέσεις σε ευρώ /Ξ.Ν.					
Εταιρικά Ομόλογα					
Τραπεζικές εγγυήσεις					
Εγγυήσεις Δημοσίου					
Αμοιβαία μερίδια κεφαλαίων					
Μετοχές					
Μεταχρονολογημένες επιταγές /Συναλλαγματικές					
Φορτωτικά έγγραφα εξαγωγής					
Υποθήκες /Προσημειώσεις ακινήτων					
Εμπορεύματα με βάση Τίτλους Γενικών Αποθηκών					
Ομολογίες, Ομόλογα, Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου					